

חרושים מלוקטים מספר זרע יצחק

סדר הגאון החסיד המקובל כבוד שמו מו"ה יצחק חיות זצ"ל.

מסכת זבחים

פרק א מ"ג (הפסח בו' בן בתירא פוסל באלו נשחט בין הערבי) ונגמ' והא כתיב בין הערבים אמר עולה ברי' דר"ע בין שני ערבים כו' לרז' דכתיב בין הערבים ס"ג דכולי' יומא כשר ושני ההם דכתיב מערב עד בקר והניא מערב עד בקר תן לה מדה שחא דולקת והולכת מערב עד בקר ד"א לין תן עבודה כשרה מערב ועד בקר אלף זו בלבד ע"כ. ויש להקשות ממה דאמרי' גמ' דפסחים דף ל"ח ע"ב וז"ל ה"ר תמיד קודם לפסח טקח קודם לקטורת וקטורת קודם לנרות ומערט תמיד קודם לפסח יאוחר דבר שנה' זו צער' וב"ע זה טקח לתמיד שלא נאמר בו אלף ב"ע א"ה קטורת ונרות נמי נקדמו לפסח יאוחר דבר שנה' זו צער' וב"ע זה טקח לתמיד ועד בקר אלף זו בלבד מאי עממא א"ק יערך אותו רחמנא אותו דהניא מערב עד בקר תן לה מדה שחא דולקת מערב ועד בקר ד"א אין לך עבודה ששכירה מערב ועד בקר אלף זו בלבד מאי עממא א"ק יערך אותו אהו ונניו בו' אותו מערב ועד בקר ואין ד"א מערב ועד בקר כו' עכ"ל. וא"כ למה לא מביא כאן זבחים כה"ו כו' דכתי' אותו כו' אלף כו' אלף כו' ע"כ דהלימוד מערב ועד בקר הוא ילפוחא דלי האי לימוד דאורו וז"ל בנפשיה ליהווי רק האי ילפוחא ולמה פריך מ"ס כו' וז"ל דהו' ד"ס יאוחר כו' כתבו א"ע דהמיד דתיר אינטיך למכתב דה"א שהפסח יקדים משום עליה השלם עכ"ל. ולפ"ו י"ד מאי הירץ שאני ההם דמיטע רחמנא אותו דלמא אותו קאי על כל השנה למעט קטורת שיהיה קידם לנרות אלף פסח יאוחר מכה הלימוד יאוחר דבר שג' כו' כמה דאמרינן אלף תמיד דעלי' השלם קאי אלף הקרנות בכל השנה ולא הפסח מכה יאוחר כו' ה"ל ימא הכי דאורו בא למעט קטרת בכל השנה שיהי' קודם לנרות אלף הוא אחר נרות מכה יאוחר. וחו איכא לבידק לבשרת התוספות למה פריך חי הכי יאוחר פסח לנרות כו' מכה יאוחר כו' ולא הקטור יאוחר פסח לנרות מכה תדיר כקטורת התוספות והכא לא שייך תירוצ' התוס'. אלף ז"ל דה"ס בגמרא דודאי הלימוד מערב ע"כ הוא לימוד טוב בלא לימוד אורו ולהכי לא מייתי ל"י צומחי' הלימוד דאורו וכן ביומא דף ט"ו וכן במנחות דף פ"ט רק כאן בפסחים דמיימי פלימוד דאורו הוא משום דלירך לתרי הילפוחות דמפסיק אחד נמטע יק קטרת שיהי' קודם לנרות אלף פסח לא נמטע שיהי' קודם משום דכתיב ב' צער' וב"ע כ"ל לכן אולטרי' מיעוט שני אורו למעט גם פסח שיהי' קודם לנרות והבשר הגמרא כן הוא. שאני ההם דמיטע רחמנא אותו ר"ל דהאי אותו דקאמר גמ' לאו ליטא לקרא מתיי אלף לטון הגמרא הוא דמיטע רחמנא אותו ר"ל לפסח ומביא הילפות' מערב ע"כ והוא לימוד טוב. ועי' הקשה מ"ס ר"ל מאי טעם קא נמטע לפסח כיון דכתיב ב' צער' וב"ע ויאוחר כו' דלמא המיעוט רק הקטורת כ"ל לכן אמר א"ק יערך וגו' אותו וגו' ר"ל דיש עוד מיעוט וקאי מיעוט השני לפסח. וזוהי יחא קאי' בג"ל דלמא לא מביא חי הכי קטרת ונרות נמי מכה תדיר כמ"ס תוספות על תמיד דלא ראה להקשות מכה תדיר מיעוט שני אורו לתרוץ ל"י מיעוט אחד מערב ע"כ דבותר סברת תדיר לכן הקשה מכה יאוחר דבר שהוא פסוק ג"כ ל"י לנו לקיים שני הפסוקים דמיטע מערב ע"כ קאי הקטורת אלף פסח יאוחר מכה יאוחר דבר כו' וזא התרין ואמר שיש שני מיעוטים מערב ע"כ וגם אהוין, קן העליתי בלימוד היכיבה לחדר הבחורים:

פרק ב מ"א (כל הובחים שקבלו רבין זר וכו') ונגמ' יליף רב משרשי' ק"ו

מיושב שאוכל אם עבד חילץ זר שאינו אוכל ק"ו שחילץ מה ליושב שפסול לעדות מאזש ה"ח כו' מקיים דאי' לקמן דף י"ט כ"ד מ"קדש ממת ז' ידים על ב' דגלים כו' וליתיב מתיבי ותי' לעמוד ולשרת דוקא מעומד ובהו' וליתיב מתיב לאו ישיבה ממש קאמר דהא אין ישיבה בעורה אלף סמיכה קאמר ועי' תירץ לעמוד כתיב משמע אפילו ע"י פניכה אסור בעבודה ובעדות קי"ל כס"י כ"ח פסח"מ דע"י סמיכה כשר לעדות וא"כ הל"ל ק"ו מיושב ע"י סמיכה דליכא למסרך מה ליושב שפסול לעדות הא ע"י סמיכה כשר להעיד. וז"ל מירי דנתיבו דיישב ע"י סמיכה פסול גם כן לעדות כשהדיינים יושבי' ע"י סמיכה גם כן וכדאיתא בסמ"ע ע"ס:

פרק ד מ"א (ובחמאת שתי סהנות) כו' כתב הר"ב טעמא דב"ס משום יש אף למקרא כו' וז' היתירות מעטב וז' אהני קרא והני מבורת והוי חמשה כו' חדא לטכב ע"כ. ונגמרא איהא עוד דבשה פליגי בית שמאי סוכריה דיש אף למקרא והוי ששה קרנות ד' למנוה ושנים לטיכובא וב"ס סברי דיש אף למסורת וד' קרנות פתיב ועלם למנוה וחד לטיכוב. והקשה בגמרא לבית הלל דלמא כל ה' למנוה וחמשי כסרי בכדי לא אשכחן ובהו' דסוכריין דף ד' מקשי' דהל"ל לבית שמאי ג' לטכב דאי לא הוי כתיבי אלף ד' הוי נמי אחד לטכב דכפרה בכדי לא אשכחן ויהיה תרי לרנות עוד שנים ולהוי ג' לטיכובא ותירא דבית שמאי לית עפרי חלי סברה עכ"ל. וז"ל דבשנא לבית הלל דמקשים דלמא כולהו למנוה וז' ספרי כפרה בכדי לא אשכחן אלף לב"ס אמרינן שפיר כולהו ד' למנוה ולא הוי כפרה בכדי כיון שיש עוד ב' קרנות לטיכובא אלף איכא למידק לבית שמאי דסובר יש אף למקרא ואין שם קרנות וז"ל הוא' אלף קרנות ה' לרנות שהים כיון דיש אף למקרא הוי ששים גלף הוי' ויש ליישב: מ"ו (לשם ששה דברים הובח זובח כו' לשם אישיים)

כתב הר"ב לאפוקי אם שחמו ע"מ ללוחו בנחלים. ולי נראה עוד כמ"ס אף קרני נחמי לאפי ויראה דהפסוק מלמדנו שלא האמר דיעות החולונים ללאכילה הוא לירך כמ"ס במדרש כמה ראיות הוסיף דעתם ולזה קאמר את קרני נחמי שהוא רק לאפי ולזה לירך המקריב לכוין שהוא רק לאפי' ולא לאכילה. ולכן יש לומר דהי' המנוה תרומת הדשן אלף המנוה בכל יום כמ"ס ב"ש זו כדי להורות ששעשה רק דשן מהקרבת ולא שעל' הקרבן באש למעלה חלילה כדעת הירם וק"ל:

פרק ה מ"ב (פרים הגשרפים כו' ועל מצבת הוזהב) ואף על נב דכתיב בפי' תלוס אלף מונח הוזהב וכיפר עליו אחת בשנה זה ויה"כ וי"ז דזוח בתורת חיוב אלף פרים הגשרפים אינם בחיוב רק אף ויה"כ וי"ז (לקרן דרוביית בורחיות) כתב הר"ב דכל פינות שאהה פונה דרך ימין ובלגש א"ח הקשה אמנהג שלנו נעמטע הלולג סולבין מורה דרוס מערב לטון וכאן הוא ליוסף מורה לטון מערב דרוס ע"ס. ול"ק מידי דכאן שהוא שומד חוץ למנוח מלאה כשעולה בכנגס בא ימינו לקרן דרומית מזרחית לכן מוסס ואתר כן ימינו לטון הולך לטון ואחר כך למערב כו' אלף בלוגט שטומד הוך בית שכתב ופניו למורה אף כן ימינו לדרוס ולכן מונעטע לדרוס ואח"כ ימינו למערב הולך למערב וכו' ולכן בא"ח סמן תרע"ו ספי' ה' גבילי כרות חנוכה כהב שפלי א' יחיל להדליק בנר היחוד ימינו הוא הכרוק משפת המזבח וז"ל ב' יחיל מהסוף ופניה לימין דלא כלבוש ומוס שבדיא ראייה במה שאנו כותבין מימין לשמאל אינו דהא כשכותבים כל אות ב"ש ככתב מימין לשמאל וכל פינות כו' וק"ל: שם (לזכרי בהוגה עד חצות) כו' הר"ב סיני עשו חכמים לתורה להחזיק מעבירה עכ"ל. קתה קשה הלא קיימא לן דכהנים זריזים הם כדאיתא שבת פרק א' משום ט' ומאחזין את האור כו' דכהנים זריזים הם ואם קן למה גזרו כ"ן. ויש לומר משום דאיכא עוד קדשים שגבילים ליום ולילה אחד וגבילים לכל אדם כגון תורה ואיל מיר שגבילים בכל העיר וכלל אדם ושם איכא למגור לכן גזרו בכולם דלא פלוג וק"ל: וא"ת למה לא גזרו בהקטר הלבים ואימורים וי"ל דגזרו אפילו משום אכילה אלף הקטר אמו אכילה לא גזרו וכהנים זריזים הם וק"ל. ועיין במסכת ברכות ס"א מ"א: מ"ד (העולה קדשי קדשים ע"י חיתיה בצפון וקבול דמה כו') והא דחיי לטון נקבה כמו שחיתמה דמה אף דעולה הוא זכר וגם בפסוק פרשת פי' חס עולה שבת שבתו על עולה התמיד ונסכה וגני עולה שבת אמר ונסכו. והטעם ל"ל דכל העולמות והמלאכים ששרים בהם שתייהם בלשון זכר ונקיבה וכשמשפיעין מטמא נקראין בלשון זכר וכשמתקלן כהבש מלמעל' נקראין בלשון נקבה וז"ל נער ועשרה בחורה ובא"ל בזהר פ' שמות על פסוק איש וביחו. באו ולכן יחא דבשבת על תמיד דחול אמר ונסכה לטון נקבה דהעולה שנתקן ע"י עולה מוסף הוא זכר לגבי עולה שנתקן ע"י עולה תמיד דחול כדוד ולזה אמר גני עולה מוסף ונסכו. ולכן כאן נמשכה אמר לטון נקיבה בעולה דמיימי מרובו דרובו עולה חול מיהו נגד עולה שבת ובינה אותו בלשון נקיבה וק"ל: מ"ה (אשבות כו' שהיפתן בצפון) מדכתי' ב"ש זו ובמקום אחר יסמנו את העולה יסמנו את האשם ונגמרא דף מ"ס ב' אמר ר' יוחנן בכל התורה כולה למדין למד מן הממד חוץ מן הקדש ע"י המדין למד מן הממד: מ"ו (בבל מאבל) כתב בתוספות יום טוב בשם רש"י לא גרסינן לכל אדם דהא קחמי בכור נאכל לכהנים עכ"ל. ואע"ל דבכורבעל מוס נאכל לכל אדם אליבי' דה"ל כדאיתא בבבאורא כ"ה מ"ב מ"מ הלא מיירי בהכבוד הם מדקחתי ודמן טעון מתנה אחת ע"מ דמיירי בהם וק"ל:

פרק ז מ"א (במעשה חמאת לשם חמאת כשרה) כתב הר"ב אע"פ שהיה בסדר

מליקה כגון שחלק והבדיל וכו' ועיין בתוספות יום טוב דל"ל דמתני' ראב"ש היא דא' שמעתי כו' וז"ל בגמרא דס"ה אמר רבי ראב"ש שמעתי בחמאת שפן שמדליין ומאי לא יבדיל אין לירך להבדיל אמ"ל רב אחא ברבי לרב אשי אלף מעשה גני בור דכתיב ולא יכסו ה"ל דא"ל לכסית הכי השתא ההם כיון דכתב בעל הכור יפלא עיניו' הוא דרמי לכסוי כו' בתוספות ד"ה אלף מעשה גני בור כו' וזל לאין שכתורה כגון לא החסום כו' לא קשי' ליה דלמאי כתבין אף לא ללוח אלף הא דמסברא ה"ל דמבדיל לפי שזריך לדם להכי כתיב לא יבדיל דא"ל להבדיל כו' ע"ס. ויש מקשים מהא דילפ' בחולין דף י"א דאוליין בחר רובא מדכתיב כסמא ועלם לא תסברו בו ויהיוס דלמא ניבך קרום של מוח דעו"ק דלמא ועלם לא תסברו היינו דא"ל לשבור דה"ל לירך לשבור כדי לברוק קרום של מוח קמ"ל דאוליין בחר רובא וא"ל לשבור ובגמרא אמרו דהסובר עלם כסמא לוקא ארבעים. ול"ק מידי דאם כן דלא נא למדינו רק דאוליין בחר רובא למה כתב רחמנא אלף פסח דה"ל לכתבו גני חולין דהלא גם בחולין אף ניבך קרום של מוח עריסה אלף דאחי ללוח וק"ל: ובגני המושגל מיהר"ר וואלף נר"ו הירץ פשוט דאמר' בגמרא בו כבשר ולא בפסול וא"כ ע"כ דאחי ללוח דדוקא כבשר הוא ולא בפסול דאי אמרי' לרשות ל"ל בו דהא כס"י כפסול דרשות וק"ל: שד חירץ בני ה"ל דאי לרשות אחי קשה לכתבו ועלם תסברו בו ואלף ידענא דלרשות אחי דאי לחוב שישבר מחמת בדיקת המוח הקשי ל"ל כלל הקרא דמכברא ידענא דבדיקת' אע"כ דאחי לרשות ול"ל היבת לא אע"כ דאחי ללוח אלף בלא יבדיל ל"ק מידי דלכתבו יבדיל ויטמא נמי דלרשות אחי דאי לחוב לשחוק כולה

כנ"ל דממכת חולין לכ"ז בחוספות ד"ה ואינו מבדיל ובמסכת זבחים דס"ה בחוספות
 כתבו בשם ר"ח ו"ל ור"ת פירש הא דקאמר ר"ה לא יבדיל א"ל להבדיל היינו בשעת
 מניין לנהם הוא צריך וכשמבדיל מניין לא יבדיל א"ל להבדיל וכן קאמר קרא לא יבדיל
 כלל אבל אשעת מניין קאמר קרא לא יבדיל א"ל להבדיל וכן קאמר קרא לא יבדיל
 ומניין אשעת ותרומהויהויה מחמת מניין דמאפקי' בלשון לא קדשים דשעת הוא לא
 יבדיל ע"ש ו"ל א"ל אשעתך כס למכתב לא יבדיל אבל גבי פסח לא שייך זו ותיבת לא
 מיותר אלא לזכרות אלא וק"ל :

פ"ק י מ"א (כל התדיר בו התמידין קוראים למוספין בו שנאמר מלבד
 וגו') בחוספות ד"ה כל התדיר בו תימא דנפק הניד נשחש אמרינן מנין
 שלא יבא דבר קודם לתמיד שנאמר העולה עולה ראשונה למה לי תיפוק ל"י מהכא
 דהיא לנדרים ונדנית והיא למוספין דמוספין קבועה להם זמן וידרים ונדנות אפשר
 ככל יום ותדיר בו' ובחוספות בגמרא דפסחים ד"ח ע"כ ד"ה העולה תימא דזבוחים
 פסק כל התדיר מפקטין מקרא התרינא . דהתן התמידין קודמין למוספין שנאמר מלבד
 עולה הבקר אשר לעולה התמיד ולכא למימר דהתם אשעתך לניגור שאין להם תמידין
 ומוספין אלא כדי אחד מהם דהא קתני התם דס העולת קודם לנס עולה ודומיא דזו
 היו תמידין ומוספין. וכן לומר דהתם אשעתך קרא תימא לעבד דזבוחות אמרינן
 בהדיא דלכא עיטובא. וכן לומר דהתם אשעתך למוספין דלא קדמי והכא לנדרים
 ונדנות וזריכי דשחא מוספי' תמידא שתי קרבן ניגור או שחא נדרים ונדנות תימא
 דרגילים ומניין יותר עכ"ל ע"ש. ו"ל לחירון החוספות ד"ל למוספין תימא דהן
 קרבן ניגור אכתי קשה מנ"ל למוספין אחר תמיד דלמא הם קודמים ומהעולה דממנע
 נדרים ונדנות ליכא למינף דלמא מוספין תימא דהם קר"ל והא דכתיב אלא מוספין
 מלבד וגו' אחי לניגור שאין להם רק לתמידין או למוספין שיקרא התמיד כמ"ל ההוא
 בקביעות וליכא למימר בו' רק דהחוספות כתבו זה שילכא לניגור כפיכח בתימא
 דאשעתך השקן לקי' מוכח ה"א דהתם קודם לעולה אבל קשיא גם על
 המתמיהין מ"ל דתמיד קודם למוספין מהכא הפסוק מלבד דלמא אחי לניגור
 זה שיהא קודם לקי' וק"ל :

ואח הכנס השני תעשה בין ערבים כמנחת הבקר גו' ולא כתיב כהני קרא את הכנס
 אחד תעשה בבקר בו' והגיה בספרי בו' והקשה בחוספות יום טוב ואף על גב דדרשא
 זו בעלמא איכא למדרשה בואתה תלוא שכן נאמרו שם גם אלו הב' כהונים כמו שהם
 אמורים בפרשת פנחס ע"ש תירוטו. ולי נראה דבפרשת תלוא ליקר האי פסוקא
 לאשמועינן דגם תמיד של בין ערבים יעשה כמנחת הבקר וכנסו לעיל כהוב ס"ה
 ונסך רביעיית ההין ויין לכנס האחד ואיכא למימר דקאי אשתייהם ר"ל לכל אחד
 מהכנסים יעשה נסך זה והי"ל דקאי רק אמנחת הבקר צריך לעשות כן דעני' קאי
 כדאיתא ביומא דף ל"ו ולא אמנחת ערב צריך למכתב ואת הכנס השני תעשה בין
 ערבים כמנחת הבקר ללמד בית ג"כ נסכים כמו בבקר . אבל הכא בפרשת פנחס לא
 צריך זה הקרא כיון דכתיב לעיל מניין ונסכו רביעיית ההין לכנס הא' ואיכא למימר
 דקאי אשתייהם ור"ל לכל א' וא' ואם כן ילמוד סתום מן המפורש מפ' תלוא מה ללן
 לכל א' וא' אף כאן לכל א' וא' ואם כן למה לי הפסוק ואת הכנס השני וגו' אלא
 ללמד שיקריבו בין ערבים אף שלא הקריבו של שחרית מאחר שנתחנך ודוק :
 ועוד י"ל דלא צריך כאן ללמד שיהא לתמיד של בין ערבים ג"כ נסכים כיון דכתיב
 עולה תמיד העשויים בהר סיני ופרש"י שיהא לתמיד זה התמיד העשויים בהר סיני
 מילואים אם כן מוכח דיקריבו נסכים בשתיים ואם כן מיותר האי קרא להאי דרשא
 דיקריבו ערב אף שלא הקריבו בבקר וק"ל :

פרק ט מ"א (מחצה בבקר ומחצה בין הערבים) כתב הר"ב מניין מניין
 עשרון שלם דוקא וחזרו צבית המקדש ועשה מגל חיי עשרון שם שלום
 שהם לשני חזאי עשרון י"ב חלות ואופה כולם ביהד ואחר כך מתקן כל חלה לשנים
 ומקריבו שנים עשר חזאין וי"ב חזאין בין ערבים. ונראה ליתן טעם למה מקריבו דוקא
 לחזאין ע"ש מ"ש שח"י בכתבים הובא בל"ה טעם על הארון ככל אבותיהם שזורים
 אמתים והיו ארבע אכזם והיו רחבו ואמהו והיו קומתו רגזו לבטלי מורה שואח במדת
 עוה ויהיה לבו גשבר בקרבנו דלא יתגאה ח"ו. ולזה נראה ג"כ בכה"ל דהיה גדול
 מאחיו בחכמה בניו ובעושר ונכנס לפני ולפנים וכדי שלא יתגאה ח"ו לכן היה עשירי נקרב
 לחזאין וק"ל : מ"ד (לא היו נסכין בפולין) בחוספות יו"ט ד"ה לא וכו' ואשעתין נמי
 מהכא דשמן נמי איקרי בלשון נסך בתורה בו' וכן בנזבח התפלה אלו אומרים ומנחתם
 ונסכיהם והדר אמרינן ויין נכנסו ש"מ דונסכיהם על השמן הוא אומר ואני תמה על
 פס קדוש מהר"ל בו' ע"ש. ואני אומר ראיה לדברי החוספות יום טוב ממה דאיתא
 בגמרא דיומא דף תו רבנן ונסכו רביעיית ההין לכנס האחד ילמד של שחרית
 משל ערביית דבי אומר ערביית משל שחרית בשלמא לרבנן הוה תמיד של בין ערבים כתיב
 אלא רבי מאי טעמא אמר רבא בר עולא א"ל לכנס האחד אויבו כנס שנאמר בו אחד
 הוי אומר זה תמיד של שחר ורבנן מאי א' מיוחד בו' ונכלאורה תמוה האך קאמרי
 רבנן דקאי אערביית וכן ברבי אי לאו דכתיב האחד ה"י ה"א דקאי אערביית הא להלן
 כתיב ואת הכנס השני תעשה בין ערבים כמנחת הבקר וכנסכו ש"מ דנסכו קאי
 אשחרית. אמנם לפי' החוספות יום טוב יתא דלאו ונסכו וי"ל דקאי אשכתי שמן עשויין
 במנחה אבל ונסכו לין קאי אערביית לרבנן קאי שחרית מערביית ודוק : אבל
 קשה אפסוק ואת הכנס השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר ש"מ דועשירית האופה
 קאי אשחרית הא לרבנן קאי ונסכו אערביית למאי דסליק וכש"כ ועשירית האופה דכתיב
 קודם ונסכו שיהא קאי אערביית למאי דסליק וכן לרבי אי לאו דכתיב לכנס האחד היה
 קאי אערביית ש"מ דועשירית האופה דלא כתיב ביה אחד קאי על ערביית ול"ל הפסוק
 ואת הכנס וגו' תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וי"ל דפסוק זה בלמח מיותר ואשעתך
 לדרשא כדאיתא בספרי והביאו הר"ב במסכת ח"ו פסק ל' משנה ד' וי"ל תימא בספרי הא
 קרא למה נאמר והלא נאמר למעלה ואת הכנס השני תעשה בין הערבים לפי שנאמר
 את הכנס הא' תעשה בבקר הרי שלא הקריבו בבקר לא יקריבו בין הערבים ת"ל קרא
 בתרא ואת הכנס השני תעשה בין הערבים בו' ודוק :

פרק יא מ"ב (כלל א' ר"ע) כתב התו"ט והשנה בפ"ו דפסחי' ומשולש בפ"ט
 דשבת ולא בני לריכותא דאשמועינן בכל דוכתא מאי קדתי שבת ע"ש ובגמ'
 דשבת דק"ל עבד לריכותא ח"ל דאי תני גבי מילה סתם למוספין שאלפסר
 לעשותן מע"ש אית ד"ס דליכא כרת אלא כרת פסח דאיכא כרת אימא לידתי שבת וא"ל
 פסח ה"א משום דלא נכרתו עליה י"ג ברייתא אבל מילה שנקברו עליה י"ג ברייתא
 אימא לידתי קמ"ל ע"כ : וכתבו שם התו"ט דהאי וזריכא אדרב יודיה קאי דקא פסיק
 בשני מקומות כר"ע בשבת ופסח דאי אדר"ע למה לא עשה לריכותא גם במנחות עכ"ל.
 ולכאורה קשה מאי הקשה וזריכא אר"י דלמא מש"ה אמר ב"פ הלכה כר"ע דאיתי למשמי
 במקום השלישי דהיינו במנחות אין הלכה כר"ע ואי הוה אמר רק פעם אחד הלכה
 כר"ע ה"א דכנל מקום הלכה כר"ע לכ"ל שני פעמים הלכה כר"ע למשמי ה"ל. ולי
 נראה דלק"מ דהגמרא רואה לפסוק גם בפרש"י כר"ע אף דלא אמר שם ר"י הלכה
 כר"ע ללמד סתום מהמפורש ואת"ל למה אמר ר"י שני פעמים ה"ל לומר רק פעם אחד
 וילמד גם בשני סתום מן המפורש דהלכה כר"ע ל"א וזריכא ר"ל דאלו הב' פעמים
 לא ילמדו זה מזה מחמת הקולא שיש בזה מאי שאין בזה לכן הוצרך לומר בשני מקומות
 אלו דהלכה כר"ע אבל במקום השלישי ללמד מנא דגם כן הלכה כר"ע ודוק : מ"ו
 (כל' כלים שהיה בבקרש ארבן לרחבו של בית) כתב הר"ב חזן מן הארון
 שאורכו לרחבו של בית שהגדים שנארו ה' בולעים ט' וכו' אי' בגמרא שארבע בני
 אד

מסכת בנחות

פרק ג מ"ז (שתי פרשיות שבמוהו מעכבין זה את זה ואפי' כתב א' ר'
 פרשיות שבתפולין בו') כתב הר"ב אפילו אוח אחת סיהא דבוקה
 להכרעה בו' פוסל במזוזה ובתפולין ונס"ת עכ"ל ר"ל אם חסר או יהיר או חלוק .
 ואנכ דאחי לדי אימא מלמא מה ש"ל פירוש הגמרא דכרכות דף ל"ו דאמר בר הירא לרבא
 פטר המור נהיט בתפילין אמ"ל לדידי חזיא ואיתא אמ"ל ו' דפטר המור נהיט בתפילין
 ובר"ל דפרשה ויהי כי יניאך וכל פטר המור חכדה בשם והוא חסר וי"ו ובתפילין
 דרבא היה כותב הסופר המור מלא וי"ו ואח"כ מחקו והיינו נהיט מחוק. ודברי רש"י
 ו"ל אינם מובנים דהאך עשה הסופר לכתוב ו' יהיר ואף דשניאית מי יבין מ"מ אהר
 כך כשמחקו האך הניח בריות ה"א פסול ויבחר רבא האין לא הרגיש בזה . ולולי דבריו
 היה נראה דה"ש ע"פ מה דאיתא (במוסריה) (ברמב"ן ז"ל) בפרשה והיה כי יניאך דגורם בכתב
 ויהי כי ובאך והקרי הוא יבאך דלא נגורסין בכתב יבאך וזהו ו"ל דמאי דקאמר
 וי"ו של פטר המור ר"ל בפרשת פטר המור וקאי על וי"ו דובאך שיהי כהוב יבאך
 כגמ"ת שלנו והוא היה מרמו לו כגו' הרמב"ן ו"ל ונהיט הוא לשון חסר ואם כן
 הסופר וגם רבא דלא הרגישו בזה דכיו סוכרים כגירס' שלנו וק"ל : שם (ארבע
 ציצית מעכבין וא"ו שארבעתן מצוה אחת היא רבי ישמעאל בו') איכא
 למידק לר"ל דס"ה ארבע מצות אים כן ה"ל עמי מתרי"ג מצות ואי תימא דעס
 אלו הד' הם תרי"ג אים כן קשה לאידך דיהיה פחות מתרי"ג ויהי ס"ה וינמי .
 וי"ל דאי כפיסה דף ג' פלוגתא בין ר"ע לרבי ישמעאל בשלשה דברים . וק"ל את
 אשור רי"ה רשות ורע"א אומר חובה לה יעמא רי"ה רשות ורע"א חובה . לעולם
 כהם תעבודו רי"ה רשות ורע"א חובה. והקשו החוספות תימא לר"י אים כן
 צרכי להו מתרי"ג מצות ולר"ע עפי להו וע"ש שתי' דדוקא . אבל לי נראה דר"ע
 ורבי ישמעאל אולי לטענת דר"י סוגר באלו ה' דברים שהם רשות סוגר כשעמו
 צניעות שהם ר' מצות ואם כן נגד אלו ג' דברים יש ג' צניעות יותר נחשב לג' מצות
 ולר"ע דסיבר באלו ג' דני' מצות הם קיבר כת"ק שמינה אחת הם ודוק' . טוב שמעתי
 דבר זה בשם איזה גדול ונהייתו. ולכאורה עוד יש לומר ע"פ דפלוני בהסכת סוכה פ"ג
 ר"א ג' הדסים ושתי ערבות ולגז א' והתרוג א' ורע"א כהם שלונכ א' והתרוג אחד
 כך הם אחד וערבה אחת נמצא לר"י נמוספו עוד ג' מצות דהיינו שני הדסים וערבה
 אחת ואיכא הך ועיל הוי אבל זה אינו דמ"מ מצוה אחת היא כיון דלוינס דלוינס
 זכ"ל וק"ל :

פרק ד מ"ד (לא הקריבו כבש בבו' כתב הר"ב דמיהי חסורי מחסרה
 בו' לא הקריבו תמיד שחרית לא יקריבו בין ערבים שנאמר את הכנס
 שאחד תעשה בבקר בו' אים עשית בבקר תעשה בין ערבים ואם לאו לא יעשה בד"ל
 שלא נחחק המזבח אבל אים נחחק המזבח יקריבו בין ערבים ופרש"י דהאי קרא את
 הכנס האחד ג"כ בחינת כתיב בואתה תלוא אבל נחחק בו' דכתיב בפרשת פנחס

חרושים מלוקטים מספר זרע יצחק

נפסק החוט אף עריפה לא הוי דל"ב קשיא עדיין למה לא חשיב שנברה השדרה ורזו
 כשר נלא חוט עריפה א"ו דכשרה ע"כ. ויש רזנים להקשות על הס"ו הא החוספות
 הקשו עוד על הגמרא דפריך וליחשב נמי ניסמרה ויטל היך ותי' נבלה מחיים לא
 קחשיב. והקשו החוספות למה אחיה צוה הכלל שאין כמוה היה עריפה ותי'
 לבטן שאין כמוה ח' משמע אצל עכשו היה וקלי' הריעו רק לעריפות ולא אנטינות
 ע"כ. ואם כן מאי הוכיח הס"ו דלומר עריפה שנברה השדרה עמה נלא
 חוט דלמא עריפה אחי' צוה הכלל. ולא מקמי מידי דגמרא פריך שם תינה למתי'
 דלא תני מתי' דלתי' צוה הכלל אצל לתנא דבי ר"י דלמא מתי' י"ח עריפות מאי
 חיבה לומר ותרזו דכל נקויי חשיבי כחד וכן כל פסוקי ולא בלאו רק י"ח וא"כ שפיר
 הוכיח הס"ו דלתנא דבי ר"י קשה לחשוב שנברה השדרה נלא חוט א"ו דכשר וק"ל:
 מ"ב (ביטל הברור) כתב הר"ב לא שנו אלא משל אצל יקב כו' עריפה ע"כ. ובס"ו
 סי' מ"ג ס"ק ב' כתב שפעם אחת נמלא יקב מפולש בחמול בסומכי' רק כביי הנקב
 במפנים עור מקיף ויכר שנבראת ק' וכו' וכתב שהוא כשר ע"כ. וא"ל מהא דליתא
 ברשב"א הביאו ב"י סי' מ"ו ע"ג ח"ל כתב הרשב"א ששאל על נקב שנמלא בדקין
 כו' ונראה מענינו שנראה כך בשעת יצירת הבהמה כו' והשיב שהיא עריפה ע"כ. ויש
 לומר דשמי' נבי בני מעיים דהשעם הוא דכדכחו הפוסקים דהרעי הנכנס לבני מעיים
 יוצא משם ונכנס לחלל הבהמה ומתה בכך ואם כן מה לי שהיא כן ב"ש או בידי אדם
 דהלא כמה עריפות מנינו שהיא עריפה אף שהיא ב"ש כמו חסרה ועיין בס"ו סי' מ"ז
 משא"כ נבי חמול השעם הוא דייקב עריפה כמ"ס רש"י הביאו כאן בתוס' יוס סוב
 משום שג"ע הנקב הוא הולך ומוסיף מכאוב והחילו רב גנופה ח"א רק כשהוא בידי
 אדם משא"כ אם נברא ק' לא לכיב לה כלל לכן היא מותרת וק"ל: ותרורות
 ב"ש כתב הר"ב וחסופות יוס סוב אף ספק בדקין לה כו' ע"כ ואם נראה שהוא
 ב"ש כגון דרדף אחריה ארי כשרה ואל"ל בדקיה וכן כתב הס"ו ב"י סי' ל"ז ס"ק
 כ"א דלא ברשב"א דמזריך בדקיה והניח ראייה ממתי' חרות ב"ש כו' ואינו מזריך
 שום דקיה וכתב ורש"ל הביא ג"כ ראייה נכונה דאס"ד דלריכה בדקיה יש בו ד' ד'
 לעריפות גם כן ואמאי שנאה התנא חרותה בין הכשירות כיון דלריך בדקיה יש בו ד'
 לעריפות גם כן ואמאי לא שנאה תחלה בין הכשירות עכ"ל. והדבריו אינם מובנים לי
 דהרשב"א ס"ל שאלת דבדלוי ב"ש הוא כשר כתנא דמתני' ואל"ל בדקיה רק הרשב"א
 החמיר מאל בלא' אנו וידעין בודלוי שב"ש הוא אפילו נראה שבת ב"ש אפ"ה דריעותי'
 לפינוי מושעין דלמא מחמת כן לא נמקה רק מחמת שקודם לזה היה בידי אדם ונמקה
 אצל המחתינין כתבה דינא בודלוי ב"ש וכגון שלא זה ידעו ממנה ובבירור שלא היה
 לה שום פחד מן אדם וכו' הרשב"א מודה דאל"ל בדקיה. ותו דקושית המהרש"ל
 עדיין עומדת דהא בידי אדם עריפה וחכמי' ה"ל לתנא דמתני' לחשוב חרותה כן
 הכשירות תחלה וזריך לי עיין:

פרק א מ"ו (פאור בבלי חרש טמא בכל הכלים). ונתום' יוס
 סוב לפי שנאמר בכלי חרס חובו כו' ובגמרא האריך בפלפול והכלל
 דלרבעה חובו כהניי' חד ליטמא מאורו וחד לטמא מאורו ויל"ל גנ"ס ליטמא לטמא
 מה לטמא מאורו אף נלא נעט אף כו' והתם מנ"ל כדרי' התורה העירה על כ"ח
 משמטא אף נלא ניעה אפילו מלא חרדל טמא מדכתיב כל אשר בחובו יטמא וחד
 חובו ש"ל זה ולא חובו של אחר ר"ל כלום אחרים אינם מקבלים טומאה רק בנייעה
 ולא מאורו חובו חובו ולא חובו ואפילו כלי עסק מנ"ל ע"כ. וכתבו החוספות בדף
 כ"ה ד"ה וחד לג"ס מוספה הוא דה"ל למכתב כל אשר יסול מהם בו ע"כ וכן בסופא
 כל אשר בו יטמא ע"כ ונרא' דאי לא הוי מוספה איכא למפרך דמה לשמא אחרים
 מאורו שכן מרובה טומאתו כמ"ס התוספת ב"ה וגבו עהור כו' מרובה מידה לטמא
 מליטמא דלשמא אחרים משמא מנבו וליטמא אינו מוספה מנבו ואם כן י"ל דליטמא
 אינו מקבל מאורו לכן כתבו החוספות דג"ס מוספה הוא ולמדן ואין מביזין וק"ל:
 ובזה מנח קשיא עומה למה לי כל אשר בחובו לטמא אחרים מאורו כיון שכתוב
 י"ל חובו ש"מ דלשמא אחרים מאורו ולא היה ה"ל דאף תוך חובו טמא כיון
 שמונת באייר ההיזון קמ"ל דטהור אצל אם לא היה משמא גם כלי ראשון את האוכלים
 אלא דווקא בנייעה למה לי למעט תוך חובו דהא קל וחומר הוא מה באייר הכלי
 ראשון אינו מוספה כש"כ כשהוא מונח בכלי שמי דטהור מאחר שאינו טונט בכלי ראשון
 דמה שטונט בכלי ב' אינו מיקרי בנייעה מאחר שאין הכלי האמצעי טמא ואם כן למה"ל
 כל אשר גו' לרבות משמא מאורו עיין במהרש"ל. ולפי מ"ס לעיל דלריך דה"ל להיות
 מוספה משי' לרדיים ואם כן חובו דמטמא אינו מוספה דלריך לנופיה א' שמשמא אחרים
 מאורו וכו' ולא תוך חובו לכן כל אשר בחובו לנמד שמשמא אחרים מאורו ואם כן
 חד חובו מותר בסופא אלא לג"ס וק"ל:

פרק ג ס"א (נפלה פן הגג) כתב הר"ב דהיישין טמא נתרסקו איצריה
 ובס"ד סי' נ"ח א"י נפולה אסורה מיד בהמה שנפלה מדבר גבוה או
 שנפלה לבור אם יש מכריסה עד המקום שנפלה שם עשרה טפחים חושפין
 טמא נתרסקו אצרי' כו' ולא לשון עשר' בלא' ובס"ו ס"ק א' ח"ל. מדנקט
 כריסה משמע דבהמה שנתה מיידי דאי' מודדין הי"ס מכריסה דהיינו עד
 לארץ יש ד"ס ואם יש בבור ו"ס עריפה עכ"ל. ולולי דבריו לא היה כ"ל כך בהוכחה
 ברורה דהנה לריך להצין מה שלכאורה קשה ע"ו דלמרי' מכריסה עד לארץ ד"ס
 וקשה על הרמב"ם דכתב שיעור אורח זומת הנידון הוא י"ו אצבעות וכו' כ"ע מודים
 שנעולם אין לה"ל למעלה מחיי ע"ס כמו שהביא הרמ"א בס"ו י"ו ס"ס בלי שום חולק
 ואם כן אם בחיי ע"ס האמצעי הוא י"ו אצבעות ושיעור י"ו אצבעות הוא לכל הפחות
 ג"ס הרי כלא' ו"ס וגם הט"ס תההזון והקול' יש כאן יותר ממנה פסחים והאך כתבו
 ד' פסחים והקשיא עומה בפי כל. ולפע"ד דלמ"ק דמקור דרין נמנמר ב"ק ס'
 השרה דף ל' נבי הט"ס תורא דנפל לאריתא דלמ"ק חספה מרי' וטרפה ר"ג כו'
 ופסיק דלריתא דלמ"ק הוי שיחא ופריך הא צענין כדי להמית דהיינו עשרה פסחים
 וכאן לא הוי רק ו"ס ותי' דמכריסה דתורא הוא ד"ס עכ"ל ואם כן יש לומר דלעולם
 לא צענין דוקא שהיא בבור ו"ס דכשחות מן נמי עריפה לפי שיעור מכריסה דתורא
 והתם בגמרא משעה שהיה כך היה דנפל השור ל"ס וסריף ר"ל וע"ו הקשה לו הא לא
 הוי אלא ו"ס וחסר ד"ס ותריך דאותן ד"ס שחסר כאן הוא מכריסה ס' ואף
 דמכריסה יש יותר מ"מ הנהרין לא נתיח ממינה אלא לשנוי' דלוחן ד"ס החסרים
 חמלא מכריסה ס' ובאמת לא נמלא ברוב פוסקים שיחתו שיעור כמה יש מכריסה עד
 ארעא רק סתם כתבו אם יש מכריסה י"ס עריפה רק הס"ו יתן שיעור זה כמשמע
 ונלכחו כנ"ל ובודלוי דבריו ב"ע קשיא ה"ל דו"ק: שם (זה הדבר כל שאין כמות
 י"ו שריפה) כתב הר"ב זה הכלל לאחוי' מ"י עריפות כו' בתו' דף ל"ב הקשו
 ליחשוב נמי שגרי' המפרקת ורוב צער עמה נבלה ותי' דאינו נבלה אלא"כ נפסק גם
 חוט והא תני לה נפסקה חוט השדרה. ובס"ו סי' כ"ו פחד דמוכה מזה דאם לא
 דבא

אדם נשאין אותו כו' ע"ס. קתה קשה דלוחן שרם ההולכין לפני הארון כו' אחרונה
 לארון ולא אורה ארעא. ונ"ל דהוי מהלכין חוץ לבדים והוי נשאין על כהפיסה מה
 ונזהר אצל אוחס שהיו מהלכים אחרי הארון היו מהלכין בין שני בדים ועל אלו אמר
 שני בני אדם מהלכים בנינים וק"ל. וקתה קשה מדוע לא הוי' בדים לארבו של ארון ולא
 יהיה כלל מהלכים בין הבדים רק חוץ לבדים וי"ל מאחר שבארון הוי' מומחים שני לוחות
 ושיניהם היו שוין ועל שניהם הוי' כתוב עשרת הדברות לכן היה הארון מהלך לרחבו
 ד"היה הלוחות הולכים בשוה זה בלד זה וזה י"ל שהיה הארון מונח ארכו לרחבו של בית
 דשא"כ כל הכלים וג' טעמים איכא א' כמ"ס הר"ב שיהי' גולגלים כמין דדי אשה לקיים
 בין שדי ילין. ב' כדי שיהי' הלוחות שבארון מניחים זא"ל ושניהם אל הבית. ג' כדי
 שיהיו שני הכרוכים שניהם אל הבית וכשיהיה פניהם איש אל אחיו יהיה ג"כ שניהם
 שוין לבית אצל אם יעמוד הארון לאורך המסכן יהיה כרוכ א' אחריו אל הבית שאינו
 דרך כבוד ואסתר מטעם זה היו מהלכין עם הארון לרחבו כתי' שיהי' כרוכי' הולכי'
 זה בלד זה ולא זה אחר זה וק"ל:

מסכת חולין

פרק א מ"ו (פאור בבלי חרש טמא בכל הכלים). ונתום' יוס
 סוב לפי שנאמר בכלי חרס חובו כו' ובגמרא האריך בפלפול והכלל
 דלרבעה חובו כהניי' חד ליטמא מאורו וחד לטמא מאורו ויל"ל גנ"ס ליטמא לטמא
 מה לטמא מאורו אף נלא נעט אף כו' והתם מנ"ל כדרי' התורה העירה על כ"ח
 משמטא אף נלא ניעה אפילו מלא חרדל טמא מדכתיב כל אשר בחובו יטמא וחד
 חובו ש"ל זה ולא חובו של אחר ר"ל כלום אחרים אינם מקבלים טומאה רק בנייעה
 ולא מאורו חובו חובו ולא חובו ואפילו כלי עסק מנ"ל ע"כ. וכתבו החוספות בדף
 כ"ה ד"ה וחד לג"ס מוספה הוא דה"ל למכתב כל אשר יסול מהם בו ע"כ וכן בסופא
 כל אשר בו יטמא ע"כ ונרא' דאי לא הוי מוספה איכא למפרך דמה לשמא אחרים
 מאורו שכן מרובה טומאתו כמ"ס התוספת ב"ה וגבו עהור כו' מרובה מידה לטמא
 מליטמא דלשמא אחרים משמא מנבו וליטמא אינו מוספה מנבו ואם כן י"ל דליטמא
 אינו מקבל מאורו לכן כתבו החוספות דג"ס מוספה הוא ולמדן ואין מביזין וק"ל:
 ובזה מנח קשיא עומה למה לי כל אשר בחובו לטמא אחרים מאורו כיון שכתוב
 י"ל חובו ש"מ דלשמא אחרים מאורו ולא היה ה"ל דאף תוך חובו טמא כיון
 שמונת באייר ההיזון קמ"ל דטהור אצל אם לא היה משמא גם כלי ראשון את האוכלים
 אלא דווקא בנייעה למה לי למעט תוך חובו דהא קל וחומר הוא מה באייר הכלי
 ראשון אינו מוספה כש"כ כשהוא מונח בכלי שמי דטהור מאחר שאינו טונט בכלי ראשון
 דמה שטונט בכלי ב' אינו מיקרי בנייעה מאחר שאין הכלי האמצעי טמא ואם כן למה"ל
 כל אשר גו' לרבות משמא מאורו עיין במהרש"ל. ולפי מ"ס לעיל דלריך דה"ל להיות
 מוספה משי' לרדיים ואם כן חובו דמטמא אינו מוספה דלריך לנופיה א' שמשמא אחרים
 מאורו וכו' ולא תוך חובו לכן כל אשר בחובו לנמד שמשמא אחרים מאורו ואם כן
 חד חובו מותר בסופא אלא לג"ס וק"ל:

פרק ג ס"א (נפלה פן הגג) כתב הר"ב דהיישין טמא נתרסקו איצריה
 ובס"ד סי' נ"ח א"י נפולה אסורה מיד בהמה שנפלה מדבר גבוה או
 שנפלה לבור אם יש מכריסה עד המקום שנפלה שם עשרה טפחים חושפין
 טמא נתרסקו אצרי' כו' ולא לשון עשר' בלא' ובס"ו ס"ק א' ח"ל. מדנקט
 כריסה משמע דבהמה שנתה מיידי דאי' מודדין הי"ס מכריסה דהיינו עד
 לארץ יש ד"ס ואם יש בבור ו"ס עריפה עכ"ל. ולולי דבריו לא היה כ"ל כך בהוכחה
 ברורה דהנה לריך להצין מה שלכאורה קשה ע"ו דלמרי' מכריסה עד לארץ ד"ס
 וקשה על הרמב"ם דכתב שיעור אורח זומת הנידון הוא י"ו אצבעות וכו' כ"ע מודים
 שנעולם אין לה"ל למעלה מחיי ע"ס כמו שהביא הרמ"א בס"ו י"ו ס"ס בלי שום חולק
 ואם כן אם בחיי ע"ס האמצעי הוא י"ו אצבעות ושיעור י"ו אצבעות הוא לכל הפחות
 ג"ס הרי כלא' ו"ס וגם הט"ס תההזון והקול' יש כאן יותר ממנה פסחים והאך כתבו
 ד' פסחים והקשיא עומה בפי כל. ולפע"ד דלמ"ק דמקור דרין נמנמר ב"ק ס'
 השרה דף ל' נבי הט"ס תורא דנפל לאריתא דלמ"ק חספה מרי' וטרפה ר"ג כו'
 ופסיק דלריתא דלמ"ק הוי שיחא ופריך הא צענין כדי להמית דהיינו עשרה פסחים
 וכאן לא הוי רק ו"ס ותי' דמכריסה דתורא הוא ד"ס עכ"ל ואם כן יש לומר דלעולם
 לא צענין דוקא שהיא בבור ו"ס דכשחות מן נמי עריפה לפי שיעור מכריסה דתורא
 והתם בגמרא משעה שהיה כך היה דנפל השור ל"ס וסריף ר"ל וע"ו הקשה לו הא לא
 הוי אלא ו"ס וחסר ד"ס ותריך דאותן ד"ס שחסר כאן הוא מכריסה ס' ואף
 דמכריסה יש יותר מ"מ הנהרין לא נתיח ממינה אלא לשנוי' דלוחן ד"ס החסרים
 חמלא מכריסה ס' ובאמת לא נמלא ברוב פוסקים שיחתו שיעור כמה יש מכריסה עד
 ארעא רק סתם כתבו אם יש מכריסה י"ס עריפה רק הס"ו יתן שיעור זה כמשמע
 ונלכחו כנ"ל ובודלוי דבריו ב"ע קשיא ה"ל דו"ק: שם (זה הדבר כל שאין כמות
 י"ו שריפה) כתב הר"ב זה הכלל לאחוי' מ"י עריפות כו' בתו' דף ל"ב הקשו
 ליחשוב נמי שגרי' המפרקת ורוב צער עמה נבלה ותי' דאינו נבלה אלא"כ נפסק גם
 חוט והא תני לה נפסקה חוט השדרה. ובס"ו סי' כ"ו פחד דמוכה מזה דאם לא
 דבא

חרושים מלוקטים מספר זרע יצחק

שספורים מק"ו ז"ל דכל ה' העודפים היו כולם בטורים. ויש שרונים להרץ דל"כ דק"ן ליום פשוטים היו פסורים הק"ן בטורים א"כ אלו הק"ן שנפסרו נעשו פשוטים והיה להם לפדות ק"ג בכורי ישראל מאלו הרע"ג העודפים אבל לא תירצו כלום. דלסכרד זו אחי קשה ללא פקשו תו' מידי דלמלא אינם פסורים והא דלא נתנו ה' ליום פדיון משום דש' ליום פשוטים פסורים ואחר שכבר נעשים פשוטים ופסרו בכורי ישראל א"ו דאין זה סברא. וז"ל דהא זר"ך להנין למה בזמן הבית וכן בזמן הזה מחוייב כל בכורי ישראל לפדיון ולמה גם עכשיו לא יהי' כן דישפדו הלויים את הבכורים והעודפים יתנו את הפדיון. וז"ל הטעם בלמלא נמדבר דכל ישראל היה במקום א' וגם היה להם ממין וא"כ היה להם יכולים למנות את בכורי ישראל וגם כל שבט לוי לידע כמה העודף משא"כ בל"י דהי' ישראל כחול הם וככוכבי השמים אשר לא יספר מרוב וכו"כ בח"ל דמפחמים בלרבע נפוחת הארץ א"ל לידע כמה העודף ומחמת זה כולם מחוייבים לפדיון וזודאי אלו היינו יודעים בבניור שהלויים המה כמו בכורי ישראל ואינם הם בלמלא היו כסורים מפדיון אך נעלמה מהתנו הידיעה. אמנם בשבט לוי נופא דבר בצור הוא ודאי שפשוטי לויים המה יותר ויותר על בכורי הלויים וא"כ דין הוא שיפסרו אלו את אלו ולפ"ו הקשו הו"ס ספיר דמקרא מוכח דפסרי בזמן הזה דמאי אמרת דלמלא ק"ג ליום פסרו אלא ק"ן בכורים ליום א"כ מכ"כ יספרו גם עכשיו מאחר דבדואי היו יחירים ליום פשוטים על בכורי לויים. וא"ל להק"ו ודו"ק:

דהוא דרך ביטול ומ"ל דהנאה אסור. וק"מ דאיכא למימר דהנאה מותר כ"ל ואיכ"ל דהנאה אסור כ"ל ומהא דנמרא ופסקא דאורייתא ולחומרא יליטין וק"ל:

פרק יב מ"ב (עוף טמא פטור מלשלח) כתב הר"ב עוף משמע בין טהור בין טמא יספור פטור ולא טמא. ובגמ' פריך ת"ש כל אפר פטור חאלכו מכלל דאיכא טמא לא מכלל דאיכא אכורה מאי היא טריפה בהדיא כתיבא כו' וא"ל למאי דס"ד מעיקרא דקאי למעט טמאות נמי קשה טמאות בהדיא כתיבא ד"ל דלעומתא לא קשה ד"ל דלתי לבורות דעמאות נמי איקרי אפר וז"ל לשלוח הקן אבל אטריפות הקשה שפיר וק"ל:

מסכת בכורות

פרק א מ"א (בהנים ולויים פטורין מק"ו) והקשו הו"ס וא"ת בלא ק"ו חיפוק ליה מהוך קונטרסוק הסר דמשני אותן ג' מלות בכורים היו ואין בכור מפקיע בכור משום דדיו סיפקיע את כל עלמו ש"מ דאל עלמו מיהא מפקיע. וז"ל אי לא ק"ו מיטן לשנויי אותן ג' מלות בכורים היו והורכו פדיון כו' ע"ש. מקשים מאי הקשו הו"ס דאי לא ק"ו ה"א דהיימם והא דלא נתנו ה' ליום פדיון דלמלא לא היה כולם בכורים רק ק"ג בכורים וק"ג פשוטים ופסרו ק"ג פשוטים את הק"ן בכורים דוחר פשוט שיפסרו בכורי הלויים מבכורי ישראל לכן אינעדין הק"ו שפסורים. אבל לפי האמת

לקוטים מספר אמתחת בנימין

מסכת חולין

רבי שמעון בר' יוסי שאמר לא שנו אלא שלא שיר צה כדי מעפורת. אבל שיר צה כדי מעפורת חבור. ועיין בפרק ח' מהלכות מעשה קרבנות הלכה י"ט שכחב נמי כדי מעפורת וע"כ רב הונא פליגי אר"ז. דלויסו אחר דלריין לקרוע כולה. אפילו לא שיר צה כדי מעפורת דגזרי' שמה לא יקרע רובה. ורב הונא סבר דאין צריך לקרוע כולה. ללא גזריין שמה יקרע רובה אפילו אם הפלית איתו רוחב יותר מאפי פעמים כדי מעפורת בנימאוס. כיון דקרע עד שלא פוחר כדי מעפורת שלם והוא רוב בנימאוס. אפילו מדרבנן פטור. ללא גזרו חכמים שמה לא יקרע רובה. אבל אם הפלית גדול הרבה וקרע רוב הגרחה לפינים מכל מקום אם כשאר כדי מעפורת. גזרו חכמים שומאם כיון דראוי לבגד. ואף על גב דפליגי רב הונא אר"ז כמה שאמר דגזרו חכמים שיקרע כולה. אבל אם קרע רובה שמה דגזריין שמה לא יקרע רובה. דבה מניט דפליגי עלה. מכל מקום מודה רב הונא לרב נחמן היבא שהיא פלית טבולת יום וקרע צה רובה ושיר כדי מעפורת. מכל מקום פטורה מיד שכיון שלם הם עלה להסבילה כך. לא יחוס לקרוע עד שלא יסאר צה כדי מעפורת. וזו היא כוונת הרמב"ם. ומעשה נדקו נמי דברי הר"ב דלא גזריין שמה לא יקרע רובה. אלא דחכמים גזרו היבא שהוא כדי מעפורת דראוי לבגד ודוק: מ"ה קולית המה וקולית המוקדשים. הנוגע בהן בין שהומים ובין נקובי' שמה. וכפי' הר"ב קולית. כל עלם שיש בו מוח קרוי קולית. וקולית המה הנוגע בהן. בין שהומה ובין נקובה שמה. דהא עלם כשעורה גמת משמה בנגע וצמאש. כדכתיב או צמאש אדם. והמיהני על הר"ב מה שלא סי' מחמי' אליבא דהלכתא וכו' וקולית דר"י בגמ' דקאמר מאי נוגע דקחמי מאהיל. וכיון דהוא אסור לן דקולית דקחמי במחמי' היינו שיש בו מוח. וא"כ אפילו באלה נמי ליתמא. דהא ר"י סבר דמות שבפנים מעלה ארוכה מצחוץ. ופסק הרמב"ם בן נפ"ב מהלכות אבות הטומאות הלכה ה' וז"ל:

פרק ט מ"ג המפסיע בבהמה ונחי' בטורה ובטמאה. ופי' הר"ב בין שהיא טהורה שחוסה והמפסיע טמא. בין שהיא נבלה טמאה והמפסיע פטור. ותו' יבנו מה שלא סי' כמסקנת הש"ס דק"ג אליבא דרב נחמן דמחמי' מיירי בטמאה דרבנן. דייטו טריפה שחוסה. וכדלבוה דשמואל דאמר טריפ' שחמי' נפילה במקדשין (וכספ' הרמב"ם כן נפ' ב' מהלכות אבות הטומאות הלכה ח') אבל נפילה שמהא שפי' יתר מכדי אחיזה שמהא דגזרי' דלמלא לא אתי למיעבד אלא כדי אחיזה. וקא מעהריין ליה ובפרק כ"ג מהלכות כלי' בסופו פסק הרמב"ם כר"ז. ואף על גב שגם רש"י פיר' במחמי' דמיירי בטמאה דאורייתא לא יקשה עליו ז"ל. כי כך דרשו בכל המקומות. לפרש המהיתין כפי מה שפלה על דעת המקבן. כי הוא ז"ל כתב פירושו על הגמרא וסמך על המשין בגמרא שיראה לפי המסקנא שיכתנה הפירוש בגמרה. כאשר כתב הר"ב בעל ח"ס בכמה מקומות. אבל על הר"ב סמך פירושו על המש' היה לו לפרש על פי מסקנת הגמרא ואשר סמך הר"ב על דברי הרמב"ם ז"ל בפרק א' מהלכות אבות הטומאות הלכה יו"ד בכתב סס המפסיע נפילה בבהמה או חי' בין טמאה בין טהורה בין נסה בין דקה כו' דמוכת שפירש גם הוא המסנה דמיירי בטמאה דאורייתא מכל מקום כיון שהרב מהרש"ל ז"ל בחידושו וגם הר"ב משנה למנך הקשו עליו שהוא סותר למאי שכחב בסוף פ' כ"ג מה"כ לא היה לו להניח ראיה מדברי הרמב"ם. וכמו שאמרנו בניטין דף ע"ג אחר לוי' אין כיון דקסי' דישא אסופא לא איתמר בי' מדרשא ומשכ שמה היא זיל בחר סברא. וכ"ש הכא דפסק' דגמרא משמע דמחמי' מיירי בטמאה דרבנן אבל לאחר עיון היפך מראה לי דברי הרמב"ם ז"ל אינם סותרים זה את זה. אלא שהוא ז"ל פסק כרב הונא משום

הדושים מלוקטים

כ"ל דמסכת חולין דכ"ב בחוספות ד"ה ואינו מדביל ונמסכת זכחים דס"ה בחוספות כתבו בשם ר"ת וז"ל ור"ת פירש הא דקאמר ר"ם לא יבדיל א"ל להבדיל היינו בשעת מינוי לדרם הוא נרין וכשמבדיל מוילא דס ובשעת האה דוקא קאמר קרא לא יבדיל כלל אבל אשעת מינוי קאמר קרא לא יבדיל א"ל להבדיל ובגמ' לקרא דליאו דהיק ומוקי אנפשיה ותרומיהו משתמע מיני' דמלפיקי' בלשון לא קדשים דבשעת הזאה לא יבדיל ע"ש וא"כ איסורן ע"ס למכתב לא יבדיל אבל גבי פסח לא שייך זו ותיבת לא מיתר אלא להורות אלא וק"ל :

פרק י מ"א (כל התדיר בו התמידין קורמים למוספין בו שנאמר מלבד וגו') בחוספות ד"ה כל התדיר בו תימא דבפרק המיד נשחט אמרינן מיין שלא יאז דבר קודם לתמיד שנאמר העולה עולה ראשונה למה לי תיפוק לי' מהכא דהיה לנדרים ונדבות והאי למוספין דמוספין קבועה להם זמן וידרים ונדבות אפשר בכל יום ותדיר בו ובהוספות נמרה דפסחים ד"ה ע"ב ד"ה העולה תימא דבזבחים פרק כל התדיר מפקינן מקרא אהיריא . דתנן התמידין קודמין למוספין שנאמר מלבד עולת הבקר אשר לעולת העמיד וליכא למימר דהתם איסורן לניכור שאין להם תמידין ומוספין אלא כדי אחד מהם דהא קהי התם דס חטאת קודם לז' עולה דומיא דזה הוי תמידין ומוספין . וליכא למימר נמי דאיסורן קרא הניחא לעכב דבהתכלת אמרינן בנהיה לניכא עיובא . יש לומר דהתם איסורן למוספין דלא קדמי והכא לנדרים ונדבות וזריכי דשחט מוספי' המירא שכן קרבן ניכור או שחט נדרים ונדבות המיירי שרגילים ומנוי' יותר עכ"ל ע"ש . וז"ע לתירוץ החוספות ד"ל דמוספין המיירי שכן קרבן ניכור אכתי קשה מכל' דמוספין אחר תמיד דלמא הם קודמיה ומתעלה דומעט נדרים ונדבות ליכא למילף דלמא מוספין תמיירי שחט קר"ל והא דכתיב אלא מוסף מלבד וגו' אחי לניכור שאין להם רק לתמידין או למוספין שיקה התמיד כמ"ס התוספי' בקטוייתם וליכא למימר בו' רק דהחוספות כתבו זה שנוכח למימר הפירוש במהני' דאיסורן השקוף לקרי' מכה הסופא דלס חטאת קודם לעולה אבל קריא גם על המחתיין מנ"ל דתמיד קודם למוסף להקרבנה מכה הסקוף מלבד דלמא אחי לניכור זה שיהא קודם לקרי' וק"ל :

מסכת מנחות

פרק ג מ"ו (שתי פרישות שבמוזה מעבבין זה את זה ואפי' כתב א' ד' פרישות שבתפילין בו') כתב הר"ב אפי' אות אחת שהיא דבוקה להצטרפה בו' פוסל במוזה ובתפילין ובס"ת עכ"ל ר"ל אם חסר או יתיר או חלף . ואנב דלתי לניי אימא מלהא מה ש"ל סירוב הנמרה דברכות דף כ"ו דלמר בר הדיר לרנא פטר תמור נהיט בתפילין אמ"ל דלירי חוזה ויחא אמ"ל ו' דפטר תמור נהיט בתפילין ופרש"י דפרשה והיה כי יבאך וכל פטר תמור חפדה בשם והוא חסר וי"ו ובתפילין דרנא היה כותב הסופר תמור מלא וי"ו ואח"כ מחקו והיינו נהיט מחוק . ודברי רש"י ז"ל אינם מובנים דלמך עשה הסופר לכתוב ו' יתיר ואף דשגיאות מי ביון מ"מ אחד כך כשמחוק האין הניח בריוח שהוא פסול וביותר רנא האין לא הרגיש בזה . ולולי דבריו היה נראה דה"פ ע"פ מה דליתא [במוסרה] [ברמב"ן ז"ל] בפרשה והיה כי יבאך דגורס בכתב והיה כי יבאך והקרי הוא יבאך דלת כגורסין בכתב יבאך וכו' י"ל למאי דקאמר וי"ו של פטר תמור ר"ל בפרשת פטר תמור וקתי על וי"ו דובאך שיהיה כתוב יבאך כגורס' שלנו והוא היה מרמז לו כני' הרמב"ן ז"ל ונהיט הוא לישן חסר ואם כן הסופר וגם רנא דלת הרגישו בזה דהיו סובדים בנירס' שלנו וק"ל : שם (ארבע ציצית מעבבין זא"ו שארבעתן מצוה אחת היא רבי ישמעאל בו') איכא למידק לר"י דס"ל שחט ארבע מנות אם כן ה"ל עפי מתרי"ג מנות ואי תימא דעס אלו הד' הם תרי"ג אם כן קשה לאידך דיהיה פחות מתרי"ג ותייב ס"ת וינמי . וז"ל דאי בכוטה דף ג' פלוגתא בין ר"ע לרבי ישמעאל בשלש דברים . וקרא לז' אשור רי"א רשות ורע"א אומר חובה לב יעמא רי"א רשות ורע"א חובה . לעולם בהם תעבודו רי"א רשות ורע"א חובה . והקשו החוספות הינא לר"י אם כן בנרי להו מתרי"ג מנות ולר"ע ספי להו וע"ש שתי' בדוחק . אבל לי נראה דר"ע ורבי ישמעאל אזלי לטתה דר"י סובר בלאו כני' דברים שחט רשות סובר בשיתו בליטת שחט ד' מנות ואם כן נגד אלו ג' דברים יש ג' לזיוות יותר נחשב ג' מנות ולר"ע סובר בלאו ג' דני' מנות הם סובר כה"ק שמונה אחת הם דוק . טוב שמעתי דבר זה בשם אייב גדול ונהייתו . ולכאורה עוד יש לומר דלפ' דלניי במסכת סוכה פ"ג ר"א ג' ה"קסו שתי ערבות לולב א' ואחרו א' ורע"א כשם שולוב א' ואתרוג אחד כך הדם אחד וערבה אחת נמלא לר"י בחוספו עוד ג' מנות דהיינו שני הדסות וערבה אחת ואפיק הן ועייל הני אלו זה אינו למ"מ מזה אחת היא כיון דליינס מעכבים זא"ו וק"ל :

פרק ד מ"ד (לא הקריבו כבש בבוקר בו') כתב הר"ב דמהני' חסורי מחסרה בו' לא הקריבו תמיד שחריט לא יקריבו בין ערבים שנאמר את הכבש שאחד תעשה בבקר בו' אם עשית בבקר תעשה בין הערבים ואם לאו לא יעשה דר"א זלח נחחק המזבח אבל אם עשית בבקר תעשה בין ערבים ופרש"י דהאי קרא לא יעשה האחד ג"כ בחינוך כתיב בואחה תלוה אבל נחחק בו' דכתיב בפרשת פסח

ואת הכבש השני תעשה בין ערבים כמנחת הבקר גו' ולא כתיב ביהאי קרא את הכבש אחד תעשה בבקר בו' ותלוה בספרי בו' והקשה בחוספות יום טוב ואף על גב דדרשא זו בעלמא איכא למדרשה בואחה תלוה שכן נאמרו שם גם אלו הב' כהובים כמו שהם אמורים בפרשת פסח ע"ש תירונו . ולי נראה דבפרשת תלוה נרין האי פסוקא לאשמועינן דנס תמיד של בין ערבים יעשה כמנחת הבקר וכנסבו לעיל הכוז פתח ונשך רביעית הדין יין לכבש האחד ואיכא למימר דקאי אשנייה ר"ל לכל אחד מהכבשים יעשה יסך זה ואיכ"ל דקאי רק אמנחת הבקר נרין לעשות כן דענו' קאי כדליתא ביומא דף ל"ו ולא אמנחת ערב נרין למכתב ואת הכבש השני תעשה בין ערבים כמנחת הבקר ללמוד שיתן ג"כ נסכים כמו בבקר . אבל הכא בפרשת פסח לא נרין זה הקרא כיון דכתיב לעיל מיניה ונסכו רביעית הדין לכבש הא' ואיכא למימר דקאי אשנייה ור"ל לכל א' וא' ואם כן ילמוד פסח מן המפורש מפ' תלוה מה להלן לכל א' וא' אף כאן לכל א' וא' ואם כן למה לי הפסוק ואת הכבש השני וגו' אלא ללמד שיקריבו בין ערבים אף שלא הקריבו של שחריט מאחר שנחחק דוקו : ועוד י"ל דלא נרין כאן ללמד שיהא לתמיד של בין ערבים ג"כ נסכים כיון דכתיב עולת תמיד העשויים בבה סיני ופרש"י שיהא תמיד זה תמיד העשויים בבה סיני נימו מילואים אם כן מוכח דיקריבו נסכים בשנייה ואם כן מיותר האי קרא להאי דרשא דיקריבו ערב אף שלא הקריבו בבקר וק"ל :

פרק ה מ"א (פחצה בבקר ופחצה בין הערבים) כתב הר"ב מביא מניחו עשרון שלם דוקא וחוצהו בבית המקדש ועושה מכל מי עשרון שש חלות שחט לשני חלוי עשרון י"ב חלות ואופה כולם ביחד ואחר כך מחלק כל חלה לשנים ומקריב ע"ס עשר חלויין וי"ב חלויין בין ערבים . ונראה ליהון טעם למה מקריב דוקא לחלויין ע"ס מ"ס שתי' בכתבים הו"א בש"ס טעם על החלוקה שכל החלוייה היה שבורים אמתים וחתי ארכו ואמה וחתי רחבו ואמה וחתי קומתו רמו כבעלי תורה שיהיו צמדת ענוה ויהיה לנו נסבר בקרבנו דלא יתגאה ח"ו . ולזה נראה ג"כ בכה"ל דהיה גדול מחליו בחכמה בניו ובעושר וכנסם לפני ולפניהם וכדי שלא יתגאה ח"ו לכן היה עשורו נקרב לחלויין וק"ל : מ"ד (לא היו נסכיו כפולין) בחוספות יו"ט ג"ל לא וכו' ושמשעין נמי מהכא דלמן נמי איקרי בלשון נסך בתורה בו' וכן במוסח התפלה אנו אומרים ומנחתם ונסכיהם והדר אמרינן ויין נכסכו ש"מ דונסכיהם על השמן הוא אומר ואינו תמה על פה קדום מוסר"ל בו' ע"ש . ואני אומר ראה לדברי החוספות יום טוב ממה דליתא בנמרה דיומא דף ל"ד תמו רבנן ונסכו רביעית הדין לכבש האחד ילמד של שחריט משל ערבית רבי אומר ערבית משל שחריט בשלמא לרבנן היה תמיד של בין ערבים כתיב אלא רבי מאי טעמא אמר רבא בר עולא אי"ל לכבש האחד איזהו כבש שנאמר בו אחד הוי אומר זה תמיד של שחר ורבנן מאי א' מיוחד בו' ולכאורה תמוה האין קאמרי רבנן דקאי אערבית וכן ברבי אי לאו דכתיב האחד הוי ה"ל דקאי אערבית הא להלן כתיב ואת הכבש השני תעשה יום טוב ויתא דהאי ונכנסו י"ל דקאי אכסבי שמן שעוין אשחריית . אמנם לפ' החוספות יום טוב יתא דהאי ונכנסו י"ל דקאי אכסבי שמן שעוין במנהגה אבל ונכסו דיין קאי אערבית לרבנן ילמד שחריט מערבית ודו"ק : אבל קשה אפסוק ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר ש"מ דועשירית האופה קאי אשחריית הא לרבנן קאי ונסכו אערבית למאי דסליק וכש"כ ועשירית האופה דכתיב קודם ונסכו שיהא קאי אערבית למאי דסליק וכן רבי אי לאו דכתיב לכבש האחד היה קאי אערבית ש"מ דועשירית האופה דלא כתיב ביה אחד קאי על ערבית ול"ל הפסוק ואת הכבש וגו' תעשה יום טוב ויתא דהאי ונכנסו י"ל דפסוק זה צממת מיותר ואיכא דליתא לדרשה כדליתא בספרי והביאו הר"ב בנמסכת זו פרק ל' משנה ד' וז"ל מוא בשחריט הא קרא למה נאמר והלא נאמר למעלה ואת הכבש השני תעשה בין הערבים לפי שנאמר את הכבש הא' תעשה בבקר הרי שלא הקריבו בבקר לא יקריבו בין הערבים ח"ל קרא בתרה ואת הכבש השני תעשה בין הערבים בו' ודו"ק :

פרק יא מ"ג (כלל א' ר"ע) כתב התו"ט ונסנה בס"ל דפסחי' ומשולש בפ"ס דשבת ולא בני לריכותא דאשמועינן בכל דוכתא מאי קדמי שבת ע"ש ובגמ' דשבת דקל"ג עבד לריכותא וז"ל דאי הני בני מילה התם הוא דמכשירין שאפטר לעשותן מע"ש אויב ד"ס דליכא כרת אבל פסח דליכא כרת אימא ליתיה שבת וא"א פסח ה"א משום דלא נכרתו עליה י"ג בריחות אבל מילה שנכרתו עליה י"ג בריחות אימא ליתיה קמ"ל ע"ב : וכתבו שם התו"ט דהאי וזריכא אדרב' יהודה קאי דקא פסיק בשני מקומות כר"ע בשבת ופסח דאי אדר"ע למה לא עשה לריכותא גם במנחות עכ"ל . ולכאורה קשה מאי הקשה וזריכא אר"י דלמא מש"ה אמר ב"ס הלכה כר"ע דלתי למעוין במקום השלישי דהיינו במנחות אין הלכה כר"ע ואי היה אמר רק פסח אחד הלכה כר"ע ה"א דבכל מקום הלכה כר"ע לכ"א שני פסחים הלכה כר"ע למעוין הני' . ולי נראה דלמ"מ דהגמרא רואה לפסוק גם בפסח הני' כר"ע אף דלא אמר שם ר"י הלכה כר"ע ללמד פסח מהמפורש ואת' למה אמר ר"י שני פעמים ה"ל לומר רק פעם אחד וילמד גם בשני פסחים מן המפורש דהלכה כר"ע ז"ל וזריכה ר"ל דללו סב' פעמים לא ילמדו זה מזה ממנחת הקולא שיש בזה מוא שאין בזה לכן הולך לומר בשני מקומות אלו דהלכה כר"ע אבל במקום השלישי נלמד מכאן דגם כן הלכה כר"ע ודו"ק : מ"ו (כל הכלים שהיה במקדש ארבען לרחבו של בית) כתב הר"ב חוץ מן הארון שאורכו לרחבו של בית שהגדים שצארוי הוי' בולטים בו' וכו' אי' בנמרה שארבע בני אדם

חדושים מלוקטים מספר זרע יצחק

דוא דרך בישול ומל"ל הכנה אסור. ולק"מ דאיכא למימר דהנאה מותר כ"ל ואיכ"ל דהנאה אסור כ"ל פשוטה דגמרא וסקינא דאורייתא ולחומרא ילפינן וק"ל:
פרק יב מ"ב (עוף טמא פסור מלשלה) כתב הר"ב עוף משמע בין טהור בין טמא ניסור טהור ולא טמא. ובגמ' פריך ת"ש כל לפור טהור תכלו מכלל דאיכא טמא לא מכלל דאיכא אבורה מאי היא טריפה בהדיא כתיבא כו' וא"ל למאי דש"ך מעיקרא דקאי למעט טמאות נמי קשה טמאות בהדיא כתיבא ד"ל דאטמאות לא קשה ד"ל דהאי להורות דטמאות נמי איקרי לפור ונ"ל לשלוח הן אכל אטריפות הקשה שפיר וק"ל:

מסכת בכורות

פרק א מ"א (כהנים ולוים פטורין טק"ו) והקדו החו' וא"ת בלא ק"ו חטופו ליה מחוץ קיטרוקם הכר דמשני אותן ג' מאות בכורים היו ואין בכור מפקיע בכור משום דלוי שיקפיעו אה של עגמו ש"מ דשל עגמו מיהא מפקיע. י"ל אי לאו ק"ו מניין לשנויי אותן ג' מאות בכורים היו והורכו פדיון כו' ע"ש. מקשים מאי הקשו החו' דאי לאו ק"ו ה"א דשויבם והא דלא נתנו הכ' לויים פדיון דלמא לא היה כולם בכורים רק ק"ג בכורים וק"ג פשוטים ופטרו ק"ג פשוטים את הק"ן בכורים דיותר פשוט שיפטרו בכורי הלויים מבכורי ישראל לכן אינטריך הק"ו שפטורים. אבל לפי האמת

שפטורים מק"ו ז"ל לכל הע' העודפים היו כולם בכורים. ויש שרואים להרץ לה"כ דק"ן לויים פשוטים היו פטורים הק"ן בכורים א"כ אלו הק"ן שנקטרו נעשו פשוטים והיה להם לפדות ק"ג בכורי ישראל מאלו הרע"ב העודפים אבל לא חירצו כלום. ולסברא זו אבתי קשה דלא הקשו חו' מידי דלמא אינם פטורים והא דלא נתנו הכ' לויים פדיון משום דש' לויים פשוטים פטורים ואחר שנקטרו נעשו פשוטים ופטרו בכורי ישראל א"ו דאין זה סברא. וז"ל דהא נריך להבין למה בזמן הביט וכן בזמן הזה מחויבי' כל בכורי ישראל לפדיון ולמה גם עכשיו לא יהי' כן דיפטרו הלויים את הבכורים והעודפים יתנו את הפדיון. וז"ל העגם בשלמא במדבר דכל ישראל היה במקום א' וגם היה להם מגין וא"כ היה להם יכולים לנטות את בכורי ישראל וגם כל שבט לוי לידע כמה העודף משא"כ בא"י דהי' ישראל כחול היה וכבוכבי השמים אשר לא יספר מרוצ וכס"כ בח"ל דמפסחים בארבע כנסות הארץ א"ל לידע כמה העודף וממנה זה כולם מחויבים לפדיון ובדאי אלו היינו יודעים בזיכרון שהלויים כמה כמו בכורי ישראל ושום הם באמת היו פטורים מפדיון אך נעלמה מהאנו הידועה. אמנם בשבט לוי נוסף דבר צורר הוא ודאי שפשוטי לויים המה יותר ויותר על בכורי הלויים וא"כ דין הוא שיפטרו אלו את אלו ולפ"י הקשו הו"ס שפיר דמקרא מוכח דפשיירי בזמן הזה דמאי אמרת דלמא ק"ג לויים פטרו את ק"ן בכורים לויים א"כ מכס"כ יפטרו גם עכשיו מאחר דבדאי היו יחידים לויים פשוטים על בכורי לויים. וא"ל להק"ו ודו"ק:

לקוטים מספר אמתחת בנימין

מסכת חולין

פרק ט מ"ג המפשים בבהמה ובחיה בטורה ובטמאה. ופי' הר"ב בין שהיא טורה שחטה והמפשים טמא. בין שהיא נבלה טמאה והמפשים טהור. ותמיהני מה שלא פי' במסקנת הש"ס בדרך קכ"ג אליבא דרב נחמן דמתני' מיירי בטמאה דרבנן. דהיינו טריפה שחטה. וכדאבזה דשמואל דאמר טריפ' שהשח' מטמאה במוקדשין (ופסק הרמב"ם כן בס' ב' מהלכות אבות הטומאות הלכה ה') אבל כבילה טמאה אפי' יתר מבדי אחיזה מטמאה דגזרי' דלמא לא אחי למיעבד אלא כדי אחיזה. וקא מטהרינן ליה ובפרק כ"ג מהלכות כלי' בסופו פסק הרמב"ם כ"ג. ואף על גב שגם רש"י פיר' במתני' דמיירי בטמאה דאורייתא לא יקשה עליו ז"ל. כי כך דרכו בכל המקומות. לפרש המתניתין כפי מה שפירש על דעת המקשן. כי הוא ז"ל כתב פירושו על הגמרא וסמך על המעיין בגמרא שיראה לפי המסקנא שיבטחה הפירוש נמשנה. כאשר כתב הר"ב בעל חי"ט בכמה מקומות. אבל על הר"ב סמך פירושו על המשל' היה לו לפרש על פי מסקנת הגמרא ואפשר סמך הר"ב על דברי הרמב"ם ז"ל בפרק א' מהלכות אבות הטומאות הלכה יו"ד שכתב שם המפשים כבילה בהמה או חי' בין טמאה בין טהורה בין גסה בין דקה כו' דמוכה שפירש גם הוא המשנה דמיירי בטמאה דאורייתא מכל מקום כיון שהרב מהרש"ל ז"ל בחידושו וגם הר"ב משנה למנך הקשו עליו שהוא יותר למאי שכתב בסוף פ' כ"ג מה"כ לא היה לו להביא ראיה מדברי הרמב"ם. וכמו שאמרנו בניטין דף ע"ג אמר לוי' אין כיון דקסי' רישא חסיפא לא איתמר ב' מדרשא ומשכ שחא הוא זיל בחר סברא. וכ"ש הכא דפשט' דגמרא משמע דמתני' מיירי בטומא' דרבנן אבל לאחר עיון היטב נראה לוי' שדברי הרמב"ם ז"ל אינם סותרים זה את זה. אלא שהוא ז"ל פסק כרב הונא משום

רבי שמעון בר' יוסי שאמר לא שנו אלא שלא שירי בה כדי מעפורה. אבל שירי בה כדי מעפורה חבור. ושני בפרק ח' מהלכות מעשה קרבנות הלכה י"ע שכתב נמו כדי מעפורה וע"כ רב הונא פליגי אר"ב. דאיבו אמר דנריך לקרוע כולה. אפילו לא שירי כדי מעפורה דגזרי' שמה לא יקרע רובה. ורב הונא סבר דאין נריך לקרוע כולה. דלא גזרינן שמה יקרע רובה אפילו אם הסלית איתו רוחב יותר משני פעמים כדי מעפורה בלימטוס. כיון דקרע עד שלא נותר כדי מעפורה שלם והוא רוב בלימטוס. אפילו מדרבנן טהור. דלא גזרו חכמים שמה לא יקרע רובה. אבל אם הסלית גדול הרבה וקרע רוב הנראה לשינוים מכל מקום אם כשאר כדי מעפורה. גזרו חכמים טומאה כיון דראוי לנגד. ואף על גב דפליגי רב הונא אר"ג כמה שאמר דגזרו חכמים שיקרע כולה. אבל אם קרע רובה שמה דגזרינן שמה לא יקרע רובה. דבה מליטו דפליגי עליה. מכל מקום מורה רב הונא לרב נחמן היכא שהיא פליט טבולת יום וקרע בה רובה ושירי כדי מעפורה. מכל מקום טהורה מיד שכיון שלא חס עלה להטבילה קך. לא יחוס לקרוע עד שלא ישרא בה כדי מעפורה. וזו היא כוונת הרמב"ם. ומעתה נדקו נמי דברי הר"ב דלא גזרינן שמה לא יקרע רובה. אלא דחכמים גזרו היכא שהוא כדי מעפורה דראוי לנגד ודוק: מ"ה קולית המה וקולית המוקדשים. הונגט בהן בין סהומים ובין נקובי' טמא. ובפי' הר"ב קולית. כל עגם שיש בו מוח קרוי קולית. וקולית המה הונגט בהן. בין סהומה ובין נקובה טמא. דהא עגם כשעורה נמת מטמא בנגע ובמשא. כדכתיב או בעגם אדם. ותמיהני על הר"ב מה שלא פי' מתני' אליבא דהלכת' ובאורייתא דר"י בנגו' דקאמר מאי נוגע דקחתי מאהיל. וכיון דהוא אסבר לן דקולית דקחתי במתני' היינו שיש בו מוח. וא"כ אפילו צאהל נמי ליטמא. דהא ר"י סבר דמוח שפשים מעלה ארוכה מבחוץ. ופסק הרמב"ם כן בפ"ב מהלכות אבות הטומאות הלכה ה' ונ"ע:

מחשבות הוא ספק אם כוונת חתן או כוונת ארבע. א"כ לך השמים הדין לערוב מחשבות הוא ספק ודו"ק:

פרק ג מ"ו ע"מ ליהן ע"כ כבש ע"י תי"ט וע"י חוס' ונחום דף כ"ו ע"כ ד"ה אמר וז"ע ולדבר הזה העירני חכם אחד:

פרק ה מ"א אם לא נתן ע"י ברע"ב ותוספות מה שהקשו ובהנהגה מופרעת ז"ל הניח דברי קרבן נחמאל דאין מעבירין על המנות עדיף מהדיר ע"ס וכ"כ משו"ת רדב"ן ח"א סי' י"ג וע"י מונן נבזרים סי' כ"ה:

פרק ו מ"ו לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית. קשה שאין אכילה והקטרה מטריפין ובשאלתי דהיאך משכחת לה בעולת שף וחסאת אכילה והקטרה הא בעינן דבר שדרכו לאכול להקטיר והרי בחסאת העוף אין בו אכילה ולא הקטרה ובעולת העוף אין בו אכילה בשלמא בבהמה משכחת לה בעולת אכילה והקטרה אימורין אבל בשוף ל"ט הקטרה אימורין והיא תימא גדולה. ולכאורה רציתי לומר דאין הכוונה דבר שדרכו להקטיר מה שמקטירין בזה הקרבן רק מה שדך להקטיר בבהמה עד"מ הראש והפדר אף שבו הקרבן אין בו הקטרה אבל מי"מ דרכו להקטיר להעליכו ע"ג אש המזבח. זה נקרא דרכו להקטיר. וכן דרכו לאכול ד"מ בשר ולא עוד אבל בהנהגה מקומה בנזרים וברמב"ם אינו משמע כן וז"ע גדול:

פרק יב מ"א אין חולקין בקדשים לאכול לערב. ע"י בש"ס דלמדו מקרא ולכאורה פשוט הטעם דהרי ממשע בהכילת קדשים עד"מ שלמים לזמנו לשני ימים הזמן שמשחוסה עד הערב מקרי ממשע כמ"ס אלו"ה ה"ח ז"ל סי' קנ"א ומשם משמע דהוא מה"ח דאם לא כן ל"מ לנצל אכילה פסח והו"ל רק ספק לרבנן ואל"ו קשה ל"ל קרא וז"ע: ישם לאכול לערב ע"י ח"ט"ס מה דנקק לערב היינו בשביל עניול יום דמחוסר כפורים כל שמיא כפרתו טובל ואוכל וע"י חוס"ה מ"ס בזה ובנהגה מברע"א ונפלאי שגיטה לא הוכירו דברי החוס' במקומו ד"ה עניול יום שכתבו כדברי החוס' וגם לא הוכירו דברי בתוס' דף ז"ע ע"כ ד"ה אונן וע"י בנה"ו כאלו ובפנים מאירות בחידושי לובזשים שם הם לא הוכירו הך דחוס' דף ז"ע ד"ה אונן:

פרק יד מ"ו והטמא ע"י ח"ט"ס שהמה על הרמב"ם שלא מלא בתלמוד והדבר תמוה דהוא ש"ס מפורש ונחום דף ס"ו ע"ה מה להלך הסוה שבהן שכן לא הירדה בנהגה וע"י מלמ"ל פ"ה מוק"פ ה"ג ש"כ שהיה נראה דבנהגה קמה שהור מקרי"ה ה"ה עמ"ה. ובמחש"ת לא זכר הש"ס הנ"ל דקאמרי לא תימא עמ"ה יוכיח וז"ע:

מסכת מנחות

פרק ה מ"ט לא יביא מחזה תלות ומחזה ריקוק ע"י גיטין דף ס"ו דשם בעי הנהגה אנשיה חיי בנידוד וכו' וז"ע אי שידך כאלו או למא שאני כאלו דגלי קרא וגם שם נוסף אחר דלמדו והלכתא מנחמין בעי שם תלוי נכסיה וכו' ואיך בעינה וז"ע אחר שכבר נפסד הלכתא דמנחמין למה בעי עוד:

פרק ז מ"ב מכולן היה נוטל אחד מטפסה תרומה. ע"י חוס' מעילה דף ג' ע"כ ד"ה אלו"ה שכתבו נשם רבינו האי ז"ל דבד' לחמי תודה היתתין לכתב מועילין בהן והחוס' לה פירושו ומלשון המשנה כאלו משמע ק"ח כרעו והיו שהרי הכחוש לומר והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לד' לכתב הורק אז דש השלמים לו יהיה הרי דנקרא קרבן והוא תרומה לד' והתורה אזהרה לכתב ואל"כ מהר"הו סהיו מועילין בו ודו"ק: מ"ב וכן אינו המלוואים ובעי כבשי עגרת ששחטן שלא לשמן לא קדם הלחם. פי' הרע"ב דאינו המלוואים קרבן יחיד וכוונתו דהרע"ב אינו לשיטתו דכתב ריש ונחום דקרבן זכור לא סכול שלא לשמן דסכין מושכת למה שכן ראוי לו כמ"ס הרמב"ם נפ"י המשנה שם ולכן כתב דאינו המלוואים הוא קרבן יחיד אבל תרומה דבריו דא"כ מה יענה לכבשי עגרת דהן קרבן זכור ופסול אם לא קודם הלחם וכמדומה שראיתי בס' אחד שתמה בזה. ובתלמוד ברע"ב מנחות דף מ"ו מפרש דהקשה לתורה אבל ברע"ב נוסף בפסחים דף י"ג ובינה דף כ"ח פירש כהרע"ב ובמברס"א נבינה שם ברנ"ש בזה וע"י פני"ה שם מ"ס דכבשי עגרת ל"ש לב כ"ד מתנה עליהן ע"ש הטעם ודפח"ה וה"ש דברי הרע"ב כאלו:

פרק ט מ"ג רביעית מים לנזרע. ע"י תי"ט מ"ס דברי רש"י ולכאורה דברי רש"י תמוהים דהא היום חיים היו חוץ למחנה לנמרי וזה היה בהגללת ראשונה ותנולת השנייה היה בשער נקבור וכבר נתקפה בזה בעשרת ראש סוף ברכות. ולפענ"ד ל"ק דרש"י ראה להסוה הלשון בחוץ דנבי מלורע למ"ס לענין סוסה חוץ היינו חוץ למורה ואף שאלו היה גם רחוק משער נקבור עכ"ס חוץ לעיריה היה. וע"י סוטה דף י"ז ע"מ כ"ש מקדש שלא לדעת:

פרק יא מ"ה אבא שאול. ע"י רמב"ם בהקדמתו לזרעים שאבא הוא מעלה ותואר ושמו היה שאול וכן ראיתי בכמה שהיו מוכנים אבא והוא לתואר וע"י נ"ט ובנו"ב שכתבו דבמי הש"ס לא היה דרכה לקרוא ב' שמות לאיש אחד רק אבא שאול וזה אינו כמ"ס ודו"ק: מ"ז הבנלים לוחלן אותו. ע"י תי"ט. ולכאורה הדין סוף ע"י דאף דאין עיבור באולגין מ"מ יש משום מבשל ע"ש ובפר"ה יו"ד סי' ס"ח ס"ק ח"י נסחר ואת מיטה לפמ"ס בתשובה דכל שנאכל מחמת מלחו לית ביה משום ביטול כדלמרי' בחולין דף קי"ב ופשוטה לכוין רבינו ס"ט מנ"ה כשיעור רש"י ל"ק על התי"ט ודו"ק:

פרק יב מ"ד עד ששים יכולים להנלל. ע"י רשב"ם נ"ב דף פ"ה ע"כ ד"ה כל הראוי לבינה ותמלא דברים חדשים שכתב דכל שמיא מנחה שאינה יכולה להנלל הרי הוא כמיא קטניות שהרי התורה אמרה שיביא מנחה שראייה להנלל אף ביותר מששים רק שחכמים נהנו שיעור עד ששים ומכלל השיעוריה הוא כמו שאלמדו. בכחכות דף ע"ד ובהנהגה מקומות לחכמים שערנו וגדרו אלל מה ענין שישים נהגב כמיא קטניות וע"כ:

מסכת חולין

פרק א מ"א האוחז בשבת וציוס"כ. ע"י סי' המשנה לרמב"ם ותי"ט וע"י סו"ה מהרי"ט סי' קל"ח ובקצ"ה סי' נ"ב: מ"ה הכשר בניי יונה. היינו משיעולו דם אבל מהוסר זמן דהיינו פחות משמנה לא פסל בזה כמ"ס בתוס' מנחות דף כ"ה ע"ה ד"ה ואימא ונסידורו של שבת נקספק בזה והדבר מטאר בתוס' נאמן. והעירי בזה מחבר א' כתי"י:

פרק ג מ"ב והחיותה בידי שמים. אבל בידי אדם דעת הרע"ב טרפסה. והתב"ש סי' נ"ו כתב הטעם דיל' דס"ל דרשב"ל דלמדו אף בידי בריות

הוא מוסף אבל לא פלגי והביא ראיות. והנה מה שהביא התב"ש ראיה מגדרי"ס דף כ"ז ע"כ דלביבול לכו אי פלגי רבנן על ראב"י או לא ואל"ל פלגי הלכתא כוונה ולפע"ד משם אין ראיה דהרי הר"ש פירושו הקשה הא משנת ראב"י קב וקני וכהב דלמא הכא משתבר עממא דרבנן ע"ש ולפ"ו ממילא י"ל דלכך רצו לומר דלא פלגי רבנן דהרי משנת ראב"י קב וקני ח"ס אהל' פלגי והיינו דמסתבר עממא דרבנן ע"ז שאל הלכתא כוונה ח"כ כמ"ס הר"ש. ומ"ס בנז"ל סי' ע"ג דפסק בר"י משום דלשון אף לא משמע דפליגי. הנה באמת הרמב"ם לא פסק כר"י בזה וע"י בטה"מ פי"ג משנת וארי חמה על הגור דלמא פסק כר"י דמה"ח יימאל דרבנן ל"פ והיינו כמ"ס מקדש דר"י אדר"י ומסקינן דר"י מוחלפת שיטתו והיינו ככירש"י דר"י החליף שיטתו ואלא ממנו ופירושו מוכרח לכאן ל"ש לומר דכ"מ דהחליפו הת"ק ור"י לשיטתם דהא הת"ק לא דבר כלל מזה וע"כ בר"י החליף שיטתו והרי קי"ל בר"י דהסוד דוקא וכמ"ס הרמב"ם בפס"ו מנ"ה ה"ו ואל"כ מהראוי לפסוק דלא כוונה כאלו וע"כ דברי הסוד. טוב ראיתי שזקיקי הב"ח האריך בדברי הסוד שם ובס' חוס' שנת מלאייה דהנהיג בזה על הסוד. ועכ"פ אין ראיה לאף להסוף בזה ולא פלגי וע"י פסחים דף כ"ו ומאי אף אקיימתיא וע"י ר"פ אלו עוברין בתוס' ד"ה ור"ה ובמנחות דף ל' ע"כ ובתוס' שם ודו"ק וע"י פ"ט חולין מ"ב ר"י אומר אף עיר חויר הכר ובמ"ו סם ר"י אומר אף הנוגע בלדמה וע"כ ז"ע:

פרק ד מ"ב הכשר געג נביה. ע"י בהרע"ב פסירש בשר העובר געג נביה וכן פירש"י שם וע"י תי"ט אבל בדף ס"ח פירש"י כל העובר והבהמה געגו באברים ובשאלתי בזה. ולפענ"ד נראה דבאמת כיון ששעבר מונח בבהמה מן הבהמה מונע בעובר ומשמה אוחזו ובפרט למ"ד שזכר רמ"א דהוא שמיא מנחה בבהמה נ"כ. אגמם נראה דבאמת הש"ס מקשה בדף ע"כ דשומות יתא הכתרים היא ואינו משמאל ומשני בשעת פרישתו מאבר מקבל טומאה ורביעית מחלק דנגד לאו לתחיכה קאי וטובר לתחיכה קאי וכל השומד לחתוך כחתוך דמי ולפ"ו אי יימאל דמתמת פרישתו מאבר משמאל ח"כ כ"י שהוא בבהמה אינו טמא אף העובר ומכ"ס הבהמה גופה והעובר משמאל בשעת פרישתו ואו כבר יא העובר מהבהמה אכך רק העובר טמא ולא הבהמה אבל לרבינא הוא משמאל בעודו נמשו אמו וממילא גם הבהמה טמאה דהוי כחתוך ח"כ דף ס"ח פירש"י אביבא דרבינא ובדף ע"כ כ"י אביבא דהירון כראשון דזה ודאי עכ"פ דעובר טמא ודו"ק. אמנם עדיין ז"ע בדף ס"ח מעמיתא משמאל שלא שנו חכמים במבטחינו ואולי היא חוספתא:

פרק ה מ"ג מורה ר"י במוכר את האש. ע"י תי"ט וע"י סי' יראים מלוא קכ"ה ז מ"ד לשיכך אש מת מת למוכר ער"ה צ"מ פ"ד שחולק על הרי"ף וס"ל דלזנום לליקח אף שלא משך דלא כרי"ף ור"ה הקשה לעלמו משמאל וז למבואר דאש מת מת למוכר. והנה הר"ש צ"מ שם הבין לקושיה הרו"ה מהך דמת מת לליקח וספרך הש"ס הא לא משך אלא אף בלא חזרה אתנום (למוכר וע"י במוק"י שבבין לקושיה הרו"ה הוא מ"ד פריקוס ומשאר ימות השנה וע"י רמב"ן במלחמות ובתשובה ככתבו לישב הקושיא ואל"כ:

פרק ו מ"ג ומידים שאם שחט שמינו סוכה את הארבעים ופירש"י דהתראת ספק היא ע"י שו"ת רמ"ע מפאנו סי' כ"ו שכתב דאף דקי"ל ה"ס שמה התראה זה כשמינו יכול להבדרר הספק ומנחתי סברתו מפירוש בירושלמי יימאל סי"א ה"ו כצטור חמן אפשר לך לעמוד עליו יע"ש בס' הפ"ט. והגאון מוהר"י פיק בחולין דף ס"ו הרנ"ס הא לא משך אלא אף בלא חזרה אתנום (למוכר וע"י במוק"י שבבין רמ"ע מפאנו ה"כ. וע"י חולין דף ס' ע"ה ברש"י ד"ה צתיים מ"ס התראת ספק וזה נר"ך להגיה עבירת ספק כמ"ס הנאמן מהר"י פיק ז"ל:

פרק ז מ"ו א"ל כבשי נאמרה אלא שכתב במקומו. ע"י ברע"ב כשכא משם לסדר את התורה ה' המקרא הוא על המשנה וכ"כ רש"י במשנה. ותמהני שדחורק

שהתורה יסחה כחונה צמרוס אלפים שנה קודם שנכרף העולם ותלולה למשה סימדר
 פתורה אח"כ שיהי. אמנם הרמב"ם בפרוש המשנה השביל בזה וכתב שהתורה אף
 מה שנתנה לאברהם א"ל לקיים מצד מצות אברהם שקודם מ"ח רק מפני שלמשה
 ניתנה ע"פ ועי' מלמ"ל סי' מה' מלכים ה"ז מ"ש בשם המורה והי"ח. וזוה נראה
 מה דאמרו ביומא דף כ"ח א"ל מן מאברהם ניקום ונמר אמר רבא תנא מאברהם נמר
 ואינו מוכן במה חלקו. ועפ"י דברי הרמב"ם א"ל דר"י אמר מאברהם לא נמור
 שהמזות אלו מלווין מצד משה רבינו מהר סיני אמנם רבא מחלק דגוף המצוה אכור
 לקיים רק מצד משה רבינו למעשה פנון זמן הפלה או זמן מצוה מילה זה וזל
 ללמוד מאברהם ח"ש תורה כזה לו נמשה והינו ממד משה א"ל מלווין זה לדעתו מ"ס
 במדרש שמשה אמר לשני הקב"ה שמא משאמת לא יהיה נאמר התורה בשמי והשיב
 הקב"ה וזרו תורה משה עבדי והינו שלא יקיימו רק מצד מצוה משה רבינו והארכתי
 בזה לפי שכול יסוד גדול והתימה על ה"י"ס שלא הרגיש בדברי הרמב"ם :

פרק ח מ"א חוץ מבשר דגים ותבנים. עי' תי"ט ועבדיו שתומים ועל"ד הכונה
 דלי לא הוי הני שגית חוץ מבשר דגים א"כ היה נמשך האיסור להעלה
 גם אבשר דגים ותבנים דהני גריבא דמותר לבשל ובאמת ז"ל דהי מותר אף באכילה
 דאך לבשל הוא אכילה וכ"ס בהעלה ולכן הולך למתני שגית חוץ מבשר דגים
 להשמיעו לאיסור העלה קאי על שאר בשר ולא אבשר דגים ועי' ברוס' ורשב"א.
 ור"תו בהנהגה מוכרס' מטיקטין בר"ן שהנה במקום הני תימא וכוונתו דלי לא הימא
 הכי דבשר דגים ותבנים אכור אף באכילה והאמר דרק בהעלה שרי לא קמי
 קושטא דבאמת גם באכילה שרי אבל אכתי יקשה דלמה קמי כלל חוץ מבשר דגים
 ותבנים ולפמ"ל לפיטו א"ל. אמנם אכתי קשה דהו"ל למנקט כל הבשר אכור לבשל
 בהלך ואסור להעלותו חוץ מבשר דגים ותבנים דהוי משמע דבין באכילה בין בבישול
 והלך הכל שרי. ואפשר דלפמ"ל הר"ן דכל הבשר כולל אף בשר מוקדשין אם כן
 בקדשים למגדל גדליה מיניה הוי כמו בשר גבילה דל"ל לגזור העלה אלו אכילה
 כמ"ס הר"ן ועי' ס"ן סימן פ"ה ס"ק ב' ולכן חילק והפריד את העלה ללא קאי
 על מוקדשין ודו"ק סיכס: מ"א חומר בחלב מנדס. עי' ר"ן בחיזושו לחולין דף
 ק"ב שהביא מזה ראיה דדס בישול עובר עליו ולא כושיי דל"ל לחשיב בין קולי דס
 והלך ע"פ ואכתי קשה לזיירי א"ך יסדרם משנה זו. ובהנחות סנאון מהר"א הקשה
 כן. אמנם לפענ"ד אין ראיה כלל דכיון דכל הפעם דדס וסכול להוציא כדאמרי' במנחות
 עליו הוא משום דכל שמלחו או בשלו נפיק מכלל דס וסכול להוציא כדאמרי' במנחות
 דף כ"א כדא"ל ח"כ המשנה לא חשיב רק בין חלב לדס אם הוא דס ממש אבל מה
 שי"א מכלל דס זה לא חשיב וכפטר עשרת חמשים שדפס מהדס בחיוד סי' ד' הקשה
 קאי"א זו ולא זכר מדברי הר"ן ה"ל:

פרק ז מ"ו ששעבדה נקן עבירה. עי' תי"ט ומנהג"ת לא ראה דברי החוס
 יצמות דף ז' ובההדרי' דף ל"ה דרק לנשיא"ת כפיס פסול ולא לעבודה
 ובמנהג עריות כשר גם לנ"כ כמבואר בירושלמי פ' היוקין שלא תאמר כן זה מעלה
 עריות ונשוא כפיס ועי' רמב"ם פ"ו מ"ב ה"ד ומלחתי במלמ"ל פ"ו מנמ"ק הרי
 קנא. אחר כמה שנים מלחתי בזהר פ' פנחס על פסוק וסס האיש המוכה כתב כיון
 דמלכות קוב"ה לפנחס כהנהג רבא לא בעי קב"ה לאדכרי' ליה לפיכס בקטלנותא
 דבר טהור לא אתחוי לפיכס רבא והוא תימא דהא עותר בעבודה וא"ל דכ"ל
 אכור בעבודה ולוה רמזו בש"ס וזכרם דף ק"א לא נחתיק פנחס עד שהרנו לזמרי
 דמנ"ל זאת וכפרס שקל לאלהים ועשה תלוה גדולה וברי הקב"ה מיחסי אחר אחר
 וזכר הוא לו וא"כ צד"אי שייך למדבר שהרנו וקנא קניה גדולה ועוד דהא אח"כ
 הלך פנחס למלחמה כמבואר בפ' מטות וע"ז:

פרק ח מ"ו לאחר ל' יום נחוקת שפדה. עי' רש"י והובא בתי"ט עי' מה"א
 הל' עדות סי' ח"י מ"ס בזה ובתשובה הארכתי בניאור דברי רש"י ודנין
 של המח"א ז"ל:

פרק ט מ"ח אכור משום ר"מ אילו הו' תמורה לא היה קרב. תמינה דלעיל
 מימה בלוחה משנה שנו דברי ר"מ ותיקף אח"כ שנו אמרו משום ר"מ
 וביותר יפלא דכבורות דף י"ג הני בתה"ה אחרים אומרים אילו היה תמורה לא הו'
 קרב ואח"כ א"ל ר"מ בנו מי הם הללו כו' חזר בו רבי ואמר אמרו משום ר"מ והל"ל
 דבר הוא. והנראה בזה דהנה הרי"ף בשבט פ' כל הכלים כתב דכ"מ שנה דברי
 ר"מ אין הלכה כמותו רק כר"י וכ"מ שנה דברי הח"ק בשבט הלכה כמותו ע"כ.
 ופעם הדבר נלענ"ד דרבי לא ראה להזכיר ר"מ כשמו כדאמר בהוריות סס ולכן כל
 דאין הלכה כמותו הני דברי ר"מ להורות שאין הלכה כמותו אבל במקום דהלכה
 כמותו שנאו בשבט ולא ראה להזכירו בשמו כנלע"ד דבר הדס. ומעיה בזה דאמר
 ר"מ שעשה תמורה בזה אין הלכה כר"מ ולכן שנה דברי ר"מ כדי להורות דאין
 הלכה כר"מ אבל מה דאמר אילו היה תמורה לא הו' קרב זה אמת דתמורה כבור
 אינה קרינה כמ"ס ברמב"ם פ"ג דתמורה ודכ"ל לאכ"י ורנא בתמורה דף ה' ע"ב
 אבל מ"מ ק"ל דקרב שלמים כר"י דיליף מקרא כמ"ס התי"ט גד"ה ואחד עבר ועי'
 בחוס"ח מה שהשיג על ה"י"ס ולפ"ו מנא"ל דמה שהלכה כדברי רבי מאיר דאם היה
 תמורה אינה קרינה בחלה לא ראו להזכיר בשמו של רבי מאיר כלל ואף אחר ק'
 שאור זו הזכיר אמרו משום רבי מאיר להורות דהני דליתו אמת דתמורה אינה קרינה
 אבל מכל מקום כאן הלכה כר"י דקרינה שלמים דיליף מקרא. ולענ"ד כוונה אמיתית
 היא דברי רבי ולא ראיתי בשום פטר שיתעורר על השיטתו ואם שניתו פסם כסו
 פטר צעדי :

שהתורה יסחה כחונה צמרוס אלפים שנה קודם שנכרף העולם ותלולה למשה סימדר
 פתורה אח"כ שיהי. אמנם הרמב"ם בפרוש המשנה השביל בזה וכתב שהתורה אף
 מה שנתנה לאברהם א"ל לקיים מצד מצות אברהם שקודם מ"ח רק מפני שלמשה
 ניתנה ע"פ ועי' מלמ"ל סי' מה' מלכים ה"ז מ"ש בשם המורה והי"ח. וזוה נראה
 מה דאמרו ביומא דף כ"ח א"ל מן מאברהם ניקום ונמר אמר רבא תנא מאברהם נמר
 ואינו מוכן במה חלקו. ועפ"י דברי הרמב"ם א"ל דר"י אמר מאברהם לא נמור
 שהמזות אלו מלווין מצד משה רבינו מהר סיני אמנם רבא מחלק דגוף המצוה אכור
 לקיים רק מצד משה רבינו למעשה פנון זמן הפלה או זמן מצוה מילה זה וזל
 ללמוד מאברהם ח"ש תורה כזה לו נמשה והינו ממד משה א"ל מלווין זה לדעתו מ"ס
 במדרש שמשה אמר לשני הקב"ה שמא משאמת לא יהיה נאמר התורה בשמי והשיב
 הקב"ה וזרו תורה משה עבדי והינו שלא יקיימו רק מצד מצוה משה רבינו והארכתי
 בזה לפי שכול יסוד גדול והתימה על ה"י"ס שלא הרגיש בדברי הרמב"ם :

פרק ח מ"א חוץ מבשר דגים ותבנים. עי' תי"ט ועבדיו שתומים ועל"ד הכונה
 דלי לא הוי הני שגית חוץ מבשר דגים א"כ היה נמשך האיסור להעלה
 גם אבשר דגים ותבנים דהני גריבא דמותר לבשל ובאמת ז"ל דהי מותר אף באכילה
 דאך לבשל הוא אכילה וכ"ס בהעלה ולכן הולך למתני שגית חוץ מבשר דגים
 להשמיעו לאיסור העלה קאי על שאר בשר ולא אבשר דגים ועי' ברוס' ורשב"א.
 ור"תו בהנהגה מוכרס' מטיקטין בר"ן שהנה במקום הני תימא וכוונתו דלי לא הימא
 הכי דבשר דגים ותבנים אכור אף באכילה והאמר דרק בהעלה שרי לא קמי
 קושטא דבאמת גם באכילה שרי אבל אכתי יקשה דלמה קמי כלל חוץ מבשר דגים
 ותבנים ולפמ"ל לפיטו א"ל. אמנם אכתי קשה דהו"ל למנקט כל הבשר אכור לבשל
 בהלך ואסור להעלותו חוץ מבשר דגים ותבנים דהוי משמע דבין באכילה בין בבישול
 והלך הכל שרי. ואפשר דלפמ"ל הר"ן דכל הבשר כולל אף בשר מוקדשין אם כן
 בקדשים למגדל גדליה מיניה הוי כמו בשר גבילה דל"ל לגזור העלה אלו אכילה
 כמ"ס הר"ן ועי' ס"ן סימן פ"ה ס"ק ב' ולכן חילק והפריד את העלה ללא קאי
 על מוקדשין ודו"ק סיכס: מ"א חומר בחלב מנדס. עי' ר"ן בחיזושו לחולין דף
 ק"ב שהביא מזה ראיה דדס בישול עובר עליו ולא כושיי דל"ל לחשיב בין קולי דס
 והלך ע"פ ואכתי קשה לזיירי א"ך יסדרם משנה זו. ובהנחות סנאון מהר"א הקשה
 כן. אמנם לפענ"ד אין ראיה כלל דכיון דכל הפעם דדס וסכול להוציא כדאמרי' במנחות
 עליו הוא משום דכל שמלחו או בשלו נפיק מכלל דס וסכול להוציא כדאמרי' במנחות
 דף כ"א כדא"ל ח"כ המשנה לא חשיב רק בין חלב לדס אם הוא דס ממש אבל מה
 שי"א מכלל דס זה לא חשיב וכפטר עשרת חמשים שדפס מהדס בחיוד סי' ד' הקשה
 קאי"א זו ולא זכר מדברי הר"ן ה"ל:

פרק י"א מ"א וראייתו הנו כו' אלא ברחלות. עי' תי"ט מ"ס על רש"י ועי'
 מלמ"ל פ"ו מכלי מקדש ה"ד ומלחתי בפיוט לשהר"ת יוכ"כ שרבינו
 מאלס כר' קלוימוס פ"ל דנגדי שרד הוא בנדי כהונה שריי פייס לבושי שרד רקת
 יתמרו והיינו דהכתיב הלכשים שרד המס רקת יתמרו :

מסכת בכורות

פרק א מ"ה ולא נחיה. עי' תי"ט ובתוס"פ טעם בזה במח"ס שלח הבין דברי
 התי"ט שזו בקמן מלרע וזה בחירק מלעיל וכבר נסתפק בזה בס"ו
 בל"ח סי' הקפ"ו וזקני הח"י ז"ל סי' ל"ד המה עליו :

פרק ד מ"ז החמוד על השביעות אין חמוד על המעשרות עי' בהרע"ב דליתו אלא
 דמאי ומהר"א ז"ל הקשה דאף בחמוד על המעשר אין מעשר מן הודאי
 דהא מכל מקום הוא ספק שמא אכור ולפענ"ד לפמ"ס החוספות בבכורות דף כ"ד
 ללא אמריקן סמוך מיעוטא לחוקף ענל לרבי מאיר משום דלא בשביל המיעוט נעשה
 לזה רשע ולפ"ו זה בשבט אלס אבל בחמוד שייך שפיר סמוך דהא הוא בלחמה חמוד
 ואף לרבין דרבי מאיר עכ"פ מרנבנן אמריקן סמוך שזכ ראיתי בפ"י כחובות דף כ"ד
 דמחלק בין ודאי חמוד לאינו ודאי ולפמ"ס יומתקו דכברים דבדלתי חמוד הוי כרשע
 וזוה שייך סמוך :

פרק ה מ"ח חיוקיות משקיים. עי' רע"כ מ"ס הארכותא ומוהר"א ז"ל הקשה
 דלמחא בפשיטות דעי' נכרי אינו רק שנות משא"כ עי' קנן הו"ל איסור

מחנאון הגדול המפורסם וכו' מ"ה יעקב צבי יאליש ז"ל מדינוב.

מסכת בכורות

מסכת זבחים

פרק ג מ"ז בחי"ט ד"ה שחמו וכו' וז"ע וכו' שהוא מקום משולש אמאי כשר... עכ"ל. עיין ש"ס במלחין דף ל"ו למקשה נס איתנין מבחון ורש"י פי' דעיקר הקושיא איתנין בשנים לבוא פסול ודלוי כמ"ש וכל חטאת אשר יזבח אבל ניתן בשנים בחון י"ל דאינו פסול כר משמע שם מדברי רש"י. ולא יבולתי להנין דברי הר"ב אך נעלם ממנו הש"ס ורש"י דשמעתין ושור י"ט ש"ס דברי לעיל ודבריו מעורבין והמעין עיין במקומו וכאן אין להאריך :

מסכת מנחות

פרק ד מ"ד בחי"ט ד"ה לא הקטירו וכו' אכתי לא הוו ידעי רבנן כו'. ע"י פ"ג דהמיד מה שהקשה שם על הרע"ב שכתב שהמלשן הוא המקטיר וע"י בחש"י כ"ב מהד"ת האור"ח סי' ק"ל :

פרק יג מ"ה בחי"ט ד"ה שמו וכו' ורביד ל"י עיין כו' וע"י בשו"ת העמקים שמישכ זה והמלך בין גז"ש לביקש וע"י בחיבורי מ"ה ח"ב ע' דון מינה אוח יו"ד שישנתי בחיבור נכון :

מסכת חולין

פרק ג מ"ב בהרע"ב יותר משיעור איסור כו' חימה דכאן פסק דסני בכ"ש למעלה ולתת ולעיל במשנה א' כתב חילוף למעלה וכן תמה עליו הפ"ה בסי' ל"ד גם לא נזכר דבני שיסור למטה במקום שחיטה ולאסוף למטה ממקום שחיטה נקובתו במשנה וכן למעלה ממקום שחיטה הסכמת הפוסקים דאינו מועיל אפי' למעלה מטבעת הגזולה כמ"ש מהרש"ל והביאו הס"ך בסי' ל"ד : בא"ד למעלה ולמטה כל שהוא כ'. וכבר תמה הגדולה כמ"ש מהרש"ל על הרמב"ם בפי' המשניות ועל הרע"ב בוס : בא"ד ורואים אלו שלא יקב קרום כו'. ודוקא פחות מכלל אבל כסעט מריסה והימה על הרע"ב ועל התי"ש שסתמו ולא נזכרו :

מכבוד הרב הגאון אמיתי רשנבה"ג המפורסם מחו' ברוך תאומים פרענקול זצ"ל מלייפניק.

מסכת מנחות

פרק ג מ"ב הי"ט ד"ה והן בולעות. מב"מ וד"ה סלק את מינו. ל"ב לפרש"י נרין להנין למה הולכנו הנמ' לומר סלק את מינו כאלו אינו דעה אף נגא בלק מה"ה לא יהיטל בסולת בחון השמן של מנחת נככים שרנס אוחן השמן על סבת ויותר קשה דבחולין דף ק"ה מקשה הנמ' על דברי רב דלמחר כיון ש"ס נהחייבה חיובה עומה ל"ב ואושרה כל ההחיות מפני שהן מינה לימא פלוגא אדרבא דלמחר סלק. ומפרשים שם בחו' ובשאריו ספרי קדמונים דהקושיא הוא מדברי רבא כאן במנחות ולפי פי' התו"ש כאן מרחק רב בין סילוק דכחא לסילוק דהחם דשם אינו ע"י הסילוק שיבטל האיניו מינו גם הטעם המין שיש בחון מינו :

פרק יא

מ"ט ח"ט ד"ה בני דחגן ואינו דוחה. ל"ב מנה ל"ק ד"ל דלחיה כאלהים אבל מרישא דמהי' שהוא כנוי גם בעירובין מקשה ספיר וכמו שביארו בחו"ס ברישא דחתי"י שם בעירובין אין פוחתין מששה ח"ב"ס משמע ההם דלחיה ללא כאלהים שוב מללתי כדברי במשנת חממים :

מסכת חולין

פרק א מ"א ח"ט ד"ה שחיטה נכרי. לא היה נרין לכתוב מוצחו. ל"ב בפשיטת ויחר י"ל לנאורה דהרמב"ם מדייק וזכרו לא להיבס וקרא לך ואכלת מוצחו דחטוק ליה דלף שאין בו זכיחה לאלהייהם שחיטה אכורה אלא ודאי דאין איסור החורה רק בנכרי עמ"י ומשי שסתם מהגזרו בשחיטה לנ"א וכמ"ס בפי' המשניות וישוין בהלכות שה"ש פ"ב דין יו"ד. ובפרק ד' מה"ש דין י"א ו"ב : פרק ג מ"א ח"ט ד"ה שאין כנויה. להכי לא חגן כו' ל"ב ובנ"א מיושב הלשון כל שאין כמוה עפ"י מהרש"ל ביש"ס בפרק ח"ט סי' פ' וק"ל : שם מ"ג חו"ט ד"ה ואלו שריפות. דננקיבת קרום העליון כו' ל"ב ליתא נוסק"ס פה שחדש להטריף בעוף ולהכשיר בבהמה בנקיבת קרום עליון ולכל הפוסקים לפי שיטהיהו שזה עוף לבהמה :

קדשים ח"א מב

פרק ד מ"ו הי"ט ד"ה דרכי. ואינו מקרא. ל"ב מקרא מלא הוא בס' משפטים :

מסכת בכורות

פרק א מ"ד ח"ט ד"ה ופודה ופעמו מסקינן לעיל. ל"ב ישוין בפי' המשניות להרמב"ם שלפ"ד פי' האשנה מלה ופודה זו קאי לריבא והדר התנהו בצא שנייה פעמים הרבה נכנס לדיר להחשך ר"ל שזה יקרה פעמים רבות מפני שהוא אשכר וקרוז נכנס לדיר להחשך ובגן אס י"ט לו עשרה טלאים שהפריש על עשרה ספיקי פ"ח כן חורף פירושו שס. ומדבריו אלו למדנו שדעתו שאחד לבדו אינו נכנס לדיר להחשך עם בהמות אחרות שאינם מפריזו ספיקי פ"ח כ"א שכלל עשרה המה שום מפריזו ספיקי פ"ח ואפשר הרמב"ם לפעמו שפוסק ה"כ אין מולאין והוי כפוסק ממונו בממוט של כהן וקבוצות אביי בב"מ דף ו'א ע"ב משא"כ שכלל עשרה המה שום וכמשמעות הנרייתא כאן בבכורות כינר אמרו נכנס לדיר כו' אמו מישאל כו' :

פרק ד מ"י ח"ט ד"ה זס. קאת קשה. ל"ב ישוין תוס' סנהדרין דף פ' ע"ב ד"ה לרזנו וזירוש' יבמות סרק ב' הלכה י"א :

פרק ה מ"י ח"ט ד"ה ר' יוחנן לא ספק כן בחבורו. ל"ב מוציא להדיא הרמב"ם שהבכור והי"ט מחזיר ויבול חלק שלו ומקבל החלק שכנגדו עכ"ל הרי שהבכור מפסיד בהחירתו פי' שניים והיינו כר"א וכפי' ר' יוחנן שחזרין לנפלה לפי פירש"י דלנפלה הכוונה שחלד בחרתו. אמנם לדברי הכ"מ שם חולק הרמב"ם עם פירש"י ומפרש דלנפלה הכוונה דחלוקה מתבטלת ונעשה חלוקה חדשה ות"ק סובר דאין חזרין לנפלה כלומר שאין החלוקה מתבטלת וכפי' שהיתה החלוקה כן היתה רק שכ"א נותן לחבירו חלקו ולפי"ו פוסק הרמב"ם כת"ק אבל דברי הכ"מ במ"ש שם שלפירש"י קשה דמהיכא חסיק אדעתיה שהוי מפסידין בזה חלק בכורתו כו' יש"ש ז"ע דהא לנאורה גם נשעת הרמב"ם מפסיד :

מלקולא. והי' נראה להחמיר טפי מחדא ספקא שהחלקים שזים. עד שמתארי את פאהבה נפשי בפי' משה למלך פי"ג מהל' צבורים שממך בכל מה שיש לעמוד בזה והיחוד בלי'ע:

פרק ה מ"ו בתוי"ס ד"ה מכרוהו לעו"ג כ"ו כתב הר"ב וכו' ואפי' תמה כ"ו האחר המהילה מקדושת תורתו לא ידענה מאי קפיד ל"י דביה דשרי המעות לעו"ג מ"מ אינהו לא השלמו ל"י אפי' דמי עריפה דהא לאו מדי שקלו מיה' כיון שאכרי צבאה ובלי ספק חוב שטיפי' לא עיין ב"י וכו' ולפי' פשוטו מיירי לאחר שדע להם ואסור להאכילו לעו"ג וגם לא להשליכו ללגנים. שאין דרך למכור בשר לאחר שדע ולא ידעתי על מה נהבעט ג"כ בחי'ם חדשים הללו: אחר שכתבתי בג"ל כשהפקתי את מ"מ כשכבר נתנו לו הדמיון נתי אסוריה הנאה ומכרוהו אם יכול מיהת להחזיק בדמיון כשיטור מה שקיבלו הם. ומכבדא חמינה דלא. ופספסתי ומגלתי בח"מ כ"ו ר"ל דבבאר היטב שהביא בשם הס"ך שכתב בשם הספקוס שאינו מוכה להם והשיג על המחבר ז"ל בספרו מע"מ ואין הספרים מזוים אלפי' בסיוותו עלי דרך וכו"ם שכוונתי אל האמת:

פרק ז מ"ו והקפח בערוך גרם כופס בל"ג ומפרש ל"י מלשון גבה וגוף העיני' כדפרש הר"ב והוא מע"מ למכילתו ובת"פ מיימוני סוף ספר נשים ס"י ל"ד מביא בשם רבינו שמחה על דיני מומים שצירושלמי ס"פ המדיר גרם ג"כ כופח ופי' שהוא מין שחין כדמפורש בצבורות ולא ידעתי ולא מקום וזאת זה שבב"ב ואין כאן ענין לזה כמבואר וגם גבה שהביא הערוך אינו לשון גבה האמור במקרא כדמפרש אל"ף מלשון יין או זולת עיין כתב כסאנה ז"ל יין החטופים:

פרק ה מ"א ברע"ב ד"ה עודה שפחה כ"ו יפה הרגיש מוהרש"ה בחו"ס חדשים בזה על הר"ב עיין בש"ס. ולגאוריה הוי קפיד ל"י אמאי לא מקמיין למדמי' כגון שבא עלי' הוא עמנו והולידה ממנו בן דהא ודאי משמע לכאורה דלא קיים פירושו דאינו בני כלל והוי דמיא לעדד ציבנות (דף ס"ב). שוב מגלתי שכן פסקו הספקוס בש"פ ח"מ ס' רע"ו והרגיש בזה הה"מ וכתב דבאמת כן הוא פספס דמתמי' ומ"מ בני לאוקמי מהמתין בדללא עבד איסורא ועיין עוד מ"ס בגליון ס"ע אה"ע סימן ח':

והטעם כן לדינא. ולפי' עיני' דגרי הרב כסוגן. דכוונתו בין במוטו וכלא במוטו היינו אינו מינו בטעמא. אבל לעולם יש להם סם אחד. והוי ספיר צרומה מין במוטו. וזרין מאה לבטלו. והא דכתב ואין סם כפן שיטעום כוונתו רק לאכילי' אם יש שם כפן לרין שניהם מאה ממתת שהוא מינו שיש להם סם אחד. ובכן לעשותו דאיכא דאיכא לנדרתי מבררין כמבואר סם סי' ז"ה. והם בערלה מיירי צפירותו נגריסין עם ערשים לרין להם סם אחד שפיר הוי בלי'ע כיון דכוי מינו בשאינו מינו. וז"ל לדעתי. ע"כ מנכדו המעריק ה"ל' :

פרק ה מ"א בתוי"ס ד"ה ואסור להעלותו כ"ו לא קפיד דלנטון זו תורה כ"ו. ולענ"ד אין זה מספיק כלל דבאורה הא מיהת אסור לבטל גמי מייחורא דדרשיין גמי לאכילה. מבא"כ למקטק לישנא דאסורא דבטול משום איסור הילכה ובאמת הוא מותר בטול הא ודאי לא אריך. ועוד כתבתי בזה בעוה"י במ"א. ומה שהביא מדברי הר"ן נראה דקפיד ההביא דנקט לקמן גד"ס ה"ך ואין זה נכון דהר"ן יפה קאמר ובהי"ך מדבריו ז"ל ודו"ק: מ"ה המעמיד צבור של קבה כשרה כ"ו כן הוא הנכחה בש"ס. אבל במשמיות המנוקדים ד"ה לא מגלתי מלה כשרה. וכן נראה מדברי הרע"ב וכן הוא עיקר למענין שבוכקים עיין בר"ן מה שהביא בשם ר"ן בן מינו ז"ל. וכן מבואר ברשב"א להדיא. וכן מוכח לפי דעת רבינו הם ז"ל שהביאו הספקוס בשמו. וכן סימנו החו"ס ז"ל במתליתו: ונראה שא' כתב זה לסימן בגליון ספרו ששם משתנו על סי' ה"י בן מינו והרמב"ם ז"ל. ועשו המעריקים לכתבו בחו"ך המטהה כאשר אירע זה פעמים רבות. גם ברמ"ם ליתא ותמיכתי על התוי"ס שלא העיר בזה. גם במשמיות עם כף נחת הגורסא כמו שכתבתי:

מסכת בכורות

פרק א מ"ג ברע"ב משום דאיכא בכל הד מהך ספיקו טובא כ"ו. כל ימי היינו מטעמי ע"ל רמב"ם ז"ל הללו דמרפסין אנרי. דהא סוף סוף אין כאן כ"ה ספק א' להיורא. דשמה האי זכר לא יא' חחילה. ואיך כולה להיובי. דבין אם אחת ילדה שהי' נקבות ואיך זכר הוי הוא בכור ואם אחת ילדה נקבה ואיך זכר והדר נקבה הוי הוא בכור וא"כ אדרבה איכא ספיקא להורמא ספי

לקוטים מכפר אמתחת בנימין.

מסכת מנחות

יין להי' דחוי' זה ורואים לומר דאף על גב דלא הוי למזבח מכל מקום יפה כח המזבח בזה דמנסבו כבאר נכסים וכו' שחר נכסים נקראים יפוי למזבח. מכל מקום לא הי' לרין למימי. דהא חזקן דיהי' כח המזבח דלכאורה דפשיטא היא. אלא על כרחי' לאסוקי לדמיונא. ומה שהקשה הרב דלכאורה כח מיהת יפה אלא בש"ס. כבר הרגיש בזה בפירושו שכתב ואין יולקים על הא"ל. כדי שלא יאבדו ולא יגיע למזבח מהן שום חלק. ראונו לומר שצ"ל באייר שלהבת. ומה שהקשה בגמרא והא איכא נכסים היינו אף על גב דנכסים הם בכלל בזה יפה כח המזבח. המקשה כ"ו כבר אף על גב דידע דלשיתין אולי דיה הוי למזבח ממש דכתיב בקדש סוף נכ"ך. אם כן הוי ל"י למחשבי דהם עדיפין משאר דברים ודו"ק:

פרק ה מ"ב בתוי"ס ד"ה אין מביאין פי' הר"ב העומר ושתי הלחם. דהא זרעה קודם לפסח שבעים יום. היינו בעומר ע"כ. מה שכתב סמ"ק עומר. הוא דעת החו"ס והיינו לשיטתם הסובבים דומן זריעת שעורים הוא עד שבעים יום קודם לפסח ע"ס. ובש"ס ב"מ דף ק"ו אלל למנחות ונכסים שבלים מן החטים. וזמן זריעה הוא לכל היותר עד עתה. מכל מקום אין הוכחה משום זה. דכולה מהני' מיירי בעומר. דהא החו"ס בעלמא סובבים דמיירי בכל המנחות. אף על גב דלשיעורם האוי דזרעים מיירי רק בעומר וזה פשוט. אבל הרמב"ם בפרק ז' מהלכות ח"מ הלכה ד' כתב וכו' דהו' עושין זריעת חטי' המנחות והנכסים נר חלי' בשדה כ"ו עד זרוע חזי האחר קודם לפסח שבעים יום. והוא לשיטתו שלא קבע זמן זריעה בפי' ח' מהל' סבירות. אלא בכל מקום לפי זמנו ע"ס וק"ל: שם בתוי"ס ד"ה ואם התלועה פסולה כתב הר"ב וכו' ובעי ר"י ברוב חסה או ברוב סאה תיקו. ופי' הרמב"ם בפרק ו' מהלכות ח"מ בהלועה רוב חטי' החת. אף על פי שהיא מעורבת בשאר חטים שלא התלועה ע"כ. בלמה זה הלשון אע"פ שהיא מעורבת כ"ו אינו מלשון הרמב"ם אלא מה שהרב בעל כ"מ כתב זאת בצוונת הרמב"ם והוא דבר יחידה דחטה א' בבאה חטים ליבטל ושיין זכאים דף ע"ב (ע"ב) ולכן הרמב"ם הוא כד' סולת שהתלועה רובה או התלועה רוב חטים שבעשית מהן כסולה. התלועה רוב חטה אחד הרי זו ספק. וג"ל כוונתו דהם על ידי חסה זאת שהתלועה רובה. אם יחשב כל החטה היות לאחריים שהתלועה כולה ויהי רוב מהולעם. אבל אם לא יחשב אלא רוב מן החטה לא יסיו רוב מהולעם. הרי זו ספק ודו"ק:

פרק א מ"א מנחת חוטא ומנחת קנאות כ"ו או לשמן ותלה לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולות. הימנא אמאי לא קפדי מיני ברישא כל המנחות שנקטנו שלא לשמן. או לשמן ותלה לשמן כשירים ולא עלו לבעלים לשם חובה. ואין ספק בזה. דבא' גמי לא עלו לבעלים לשם חובה. וכן פסק הרמב"ם ז"ל פרק י"ג מהלכות פסולי המוקדשין הלכה א' גבי זבחים וה"ה לגבי מנחות. וזבוחים קפדי מיני הכי גבי פסח וחטאת ולא קפדי הכי גבי שאר זבחים וז"ל דלרב אפי' דמחזי על הא דרמיקן ד"ס אהרדי' כאן בקומץ מנחת לשם מרחשת. כאן בקומץ מנחת מהבת לשם מנחת מרחשת. ולדידי' אחי' מתגי' ספיר אליבא דר"ם והקפי' לדידי' אף אפשר שיפסול בקומץ מנחת מנחת לשם מנחת מרחשת. הא ס"ל לר"ם אם אמר הרי עלי במנחת והביא במרחשת אף ידי נדרו גמי ימנא קפדי גמי' וצדף ק"ג. ואיך יפסול במחשבה. עיין בזבחים בדף ל"ו במאי דמטי רוב ויבא גיפי' מי מפסיל. וצדף פ"ו ע"ב ברש"י ד"ה היכי משכחת לכו כ"ו וכיון דבת הקדשת מחר לכתחילה היא. אמאי פסלה בה מהבת הקטרה מחר ע"ס. אלא על כרחי' תמי' דקפדי במתחיתן כל המנחות שנקטנו שלא לשמן. היינו שלא לשמן ולשמן. ובבא אפי' ר"ם מודה שלא עלה לבעלים כיון דהם אמר הרי עלי במנחת. והביא חזי עשרון במנחת. ומאי עשרון במרחשת. היא פסולה בודאי. ואם חשב לשמן ותלה לשמן הוי כמו שאמר חזי יהיב לשם מרחשת והוי לשם מנחת. וכיון דהם הביא כן כסול. פסולת גמי במחשבה. וכיון דלא מיתעא תרי צבי גבי מנחת אליבא דר"ם תני גמי בבה אחד גבי זבחים ודו"ק:

פרק ו מ"ב בתוי"ס ד"ה גבי יפה כח המזבח כתב הר"ב להחויי מההנדב יין כ"ו ואינו אלא דברי חימא דלעט' כח מזבח יפה אלא בש"ס. דכל סך דליטין כלם כלי' לאיכס כ"ו עד פי' רש"י לאסוקי מדשנואל דאמר מולפן לאיכס דהוה למזבח וקאמר דזה בזה כולה למזבח ולא יין ע"כ. ואפי' אמר אע"פ שרש"י ז"ל פי' כן כבדו במקומו מזה ואינו מוכרח ואפשר דק' לרמב"ם ור"ב ז"ל על פירושו דלדבריו על כרחי' ז"ל מה שהקשה בנמ' והא איכא נכסים דהמקשה הוי ספק דנכסי קרבן גמי מולפן על גבי איכס. וזה לא מינו בגמרא מאן דסבר הכי. ואיך עלה על דעת המקפן. ועוד דבגמרא אמרין ומאי בוו לאסוקי מדשנואל. אמאי דייק מסיפא ולא שרישה. דאי מולכו על האיכס הוא ממש למזבח אמאי לא קפדי גמי במתמי' המתנדב

הידושי הגאון החסיד מוהרר אליהו זצ"ל מגרידיץ.

מסכת זבחים

פרק א מ"א בה"ב ד"ה אלא וכו' עד ולגס בעגלים. כ"ב כן הוא בנמ' ד' ח' ולגס בעגלים מנ"ל. ופלוני הוסיף [ב' ע"א ד"ה כל וכו'] דמשמע אהויאו מן המסכה דעיני בעגלים כיוי קודש והלא און רמז במסכה על זה. וגרסה מדליתא ולא עלו לבעלים מה היה חסר אם הי' אומר ולא עלו לחובס אלא הורה בזה מה שיהיה לבעלים אחרים לבייביס לא עלו. ולכאורה היה מובא לומר שהחוס' כמרו מזה שהקדמו [בדבריהם לומר] דבשחיפה לא שייך שינוי בעגלים לומר דמחמת' איחא שובחו כנס דגס סאר ג' עבודות בכלל. ע"כ מפורס בשחיפה וע"ז ספיר הקשו דע"כ און בדיוק כנס דגס סאר ג' עבודות בכלל. ע"כ מפורס בשחיפה וע"ז דף מ"ו [דקמי שם וזבח] וגם שם איחא נזבח. וגם לא שייך חובלה דכרי החוס' וגם תירוק ב' וגם חויין בלשון התוס' ששמואל אלא שלא עלו לנס חובלה או היה יכול לומר והיו מר"ה כמו במחמת' ב' ע"כ וקייס בעגלים עבור שינוי בעגלים ודקדוקי הוא כמו שפירש' כן על אלא בהגמ' : שם בה"ב ד"ה וחספת וכו' לנס חולין כשר. כ"ב ד' לקחין און קודש בפסח ששמואל לנס חולין. ומשמע שדלל אמר רב רק בחספת ולא על פסח קודש במסכה דרק בחספת [בשר לנס חולין] וכן ברמב"ם פ"י מהפסח"ט שחינו מקודש דין העלאת ופסח ולענין שחט לנס חולין כהב רק בחספת. וזה"ל ק"פ פ"ד שכתב דין פיסול שינוי הכס בפסח ג"כ לא כהב ולגס חולין כשר וכו' ע"כ ע"כ חילוק בדף ז' ע"כ בין הלימודים דכס וחפלת דעני לשמה וגם בדף ב' ע"כ דלמא כשר ספח לחספת וחויין כמה פירכות בנמ' דף ג' ע"כ על סא דרב כמחמ מקומות ואילו לא היה בפסח לא קשה מהס ללמא דמי לפסח. וחפלת שמי. אלא ודאי כיון דלאו מיניה לא מתריב און להקט וכו' בפסח ונשר ע"כ [להבין] מדוע לא כתב הרמב"ם בפסח ג"כ וגם רב מדוע אמר רק בחספת : שם בה"ב ד"ה אף האמס וכו' כחפלת כחכס. כן הוא בנמ' ד' ע"כ פ"י אחר שסקסר ר' יוחסע על הלימוד שלו. ויש לחקור מדוע לא נאמר כאן במסנה כמו לקמן פ"ח משנה י"א דלמא ר' אלעזר אף האמס כחפלת כחכס : מ"ג במסנה ולא הוסף בן עזאי אלא העולה. כ"ב ולא הוסף כמה שאמר בהלכותין רק להניח עולה דהו ליכא מה שאין להלכין וחי חפס פריס בהשפריס ושעיריס בהשפריס ד"כ און נאלכין אלו גם להכמיס כן הוא דחפלת חס. וע"י בהרמב"ם ב' מעשה הקרבנות פסח א' ה' ע"י : מ"ד בה"ב ד"ה כיצד קבלו בחוץ וכו' כ"כ הכל הוא בעזרה רק כיון שסוף להגן מן הכוח קראן בחוץ רש"י דף מ"ו ע"כ :

פרק ב מ"א בה"ב ד"ה ומחור כנדים וכו' לפי שם חולין בין הכנדים לבשר. כ"ב ואין להניח התפילין ע"ג הכנוד דהא יהיה הכנוד הניחה בין הפילין לבשר. אך הנמ"א בסי' כ"ו ס"ק א' הקשה לדעת הרשב"א ז"ל דביר און היסור הניחה ע"כ יש להניח התפילין על הכנוד [זהו שחיטין דלא היה יורק אלא להחריס ולאפריד בנוד לכחות התפילין ויהיה שם מוסף בנוד כולו יקשה שיכול לכחות התפילין במייל וע' בשלש סם : שם מ"ג בה"ב ד"ה השוחס וכו' ביום השלישי. כ"ב היינו שחי יחיה להפרע פיסול גם מה שנאכל או. רש"י דף ב"ח סוף ע"כ ובנמ' דף כ"ט : שם בה"ב ד"ה ובלבד וכו' הדס שהוא מתיר. כ"ב און הכונה דרק בחדס דף כמלוט' מהלוא מוסרס דבעל א' קן ד' עבודות בני חולין אלא דחולט ע"ד הוריקה כ"כין שלא מורק בלויס פיסול אחר אכתי יש מיליות פיסול אחר ויכולט דף למפרע פיסול שחשב לאלול או להקפיד חוץ למנוט להיות או רק אסור אכילה אבל לא כרת כבמסנה ב' כן וחס' בנמ"ה : שם מ"ד בנשיות וירק חוץ למנוט. כ"ב היינו לאלול או להקפיד אחר זמנו וכן חס' חוץ למקומו שיהיה או יקפיד חוץ למקומו כמו לעיל מ"ב וכן חס' מ"ה ובה"ב : שם מ"ה בחוס' דרעק"א חות ד"ה לאלול וכו' עד וכתבה הרמב"ם פט"ו וכו'. כ"ב וכו"כ כן פירוש המשנה פ"ח ט"ז ע"כ בנמ"ה ועל הני זית חוץ למנוט וז"ל ועל זית :

פרק ד מ"ג במסנה הקומץ. כ"ב ודיני השירים מוצר במסנה מנחות ס"ה מ"ז : שם במסנה והקפרת וכו' כ"ב הכונה כמו בהקמן דהוי שחיב בשפת קמינה או בהקפרת הקומץ על הלבוט. והנה באלו לא שייך כל זה. אמנם הכונה חס בהולכה להמנח חיטב שיעשה הקפרת שלא בזמנו וכן בלוק דמשנה או בעת הקפרת זמקתא וכן בהשאר שחיטב שימור השאר אחר זמנו למאן דסבר במנחות י"ו דזה מפגל בשאר ויש ללמוד שכן הוא. הכונה מחוס' ד"ה והלבוט במה שהקבו מעגלים. ואלום לידע חס און מפגל אבל ע"כ נפסלו זה תלוי בדעת החוס' וזה"ל כ"ג ע"כ ד"ה סא והרמב"ם דחולק על זה בפ"ח מספולי המוקדשין ע"כ בנמ"ל ד"ה דע : שם מ"ד בחוס' רעק"א חות ל"ד ד"ה חו"ס וכו' היינו וכו' כ"ב וקובץ לומר דר' דלמא דק"ג ל"ה כן ואלע"י דהנמ' דהיה און זה רק דלא מסייע און בלמח נשארט דברי ר"א. והוה רק לרננין אבל לר"ס דכלני ע"כ גם בהבשר ליה פיסול. והרמב"ם פסק כר"ס דהא במנחות י"ד ע"א איחא כיצד כו' ותליין זה בדעת ר"ס והרמב"ם ב' [י"ו מה' פסו"ט ה' ה' א' פסק כן להלכה וח"כ גם כן הוא משמע ר"ס. והא דנקיט הרמב"ם בנשר סא ל"ה כן ואלע"י דהנמ' דהיה און זה רק דלא מסייע און בלמח נשארט רק בלמורוין ע"כ סבר ר"ס דגם בלמורוין ליהא. אבל כיון דנקיטין כר"ס דקאי רבין על בשר י"ל להסר דבלמורוין גם ר"ס מודה והר"ב שכתב דליון הלכה כר"ס הוא לא קדעה הרמב"ם ומוצר בני' המשנה כן להלכה כר"ס [א"ה בני' המשנה מוצר להריח דליון הלכה כר"ס] ודינו דלאו קמיא במה שפסק הרמב"ם בכלכותיו דלא כפירושו במסנה :

פרק ה מ"א בה"ב ד"ה וקבלו וכו' פטוויס כלי. כ"ב וכו"כ רש"י ז"ל אבל היה לנס לרבותא להביא [רש"י ז"ל] גם מנ"ל דהקבלה חסיה בלשון און איחא בנמ' ד' מ"ח

מ"א דכחוי (ויקרא ד' ל"ד) ולקח הכהן וזנס און רשאי לעמוד בדרוס ולקבל בלשון ע"ט והרמב"ם בני' המשנה כתב כן וכתב שלאמר סמוך לשחיטה ולקח מוסס פסח חסיה הקבלה בלשון : שם מ"ב בה"ב ד"ה פריס בהשפריס פד העלס. כ"ב גם פד שמי' של יו"ה"כ הוא בהשפריס אך אלו הייס שייכוס בנבא זו אלא מיוחד מקומס במיל ודמן עטין וכו' דלא שייך באלו [שבמסנה ב'] אבל נכללו באלו [שבמסנה ב'] וק"ל : שם מ"ג בה"ב ד"ה אלו הן וכו' שאנו נריכין להוכיחם וכו' כ"ב דמה דהוי חספת יחיד ידוע. ורק ביאר שהנא לידע נגד הפטומיות ואלו הן עד סוף המשנה. ואל מועדות הוא מאמר מוסבר [דרוב קרבנות של מועדות הייס חפלות ורק השעיריס חס חספת וע' הפס"ה אות כ'] ואבז שחיטתן בלשון קחי על חפלת הפיבור ויחיד דכוכן שחיטתן בלשון וכו' : שם מ"ד בחו"ס ד"ה שחי וכו' ששערה להרע"ב ולפ"ד כתב כן בביבור. ויש לתמוה הרבה על החו"ס דכ"ב דמדות סוף מ"א כתב הרע"ב הו משימס זנה בלוח וזיה של דרומית מורחית וכן ללא כרס"י שפי' ששמו ען בכל אורף מורחית זונה אמה אחת בסוף לנד זמן כן בכל אורף הדרוס על אמה מורף למערב כדי שלא יהא יסוד כלל חוץ מנ' אמתס הכזרות. ולא לנד שרשר"ב כתב כן אלא איחא כן בלשון הרמב"ם בפ"ג מה' בית השחיטה ה' ע"ו וז"ל וזוהן ען בדרין דרומית מורחית ומ"ג בסי' י"ד ואוכל בדרוס אמה אחת זה הוא לשון המשנה כמי ופירס הר"ב דכונה ברוחב היסוד לנד זמן כן בכל אורף [וע"ס ד"ה ואלו הן המוסרס סס] וגם מ"ס אח"כ להדיא וכן אכילת האמה כו'. וכן הו הכונה לכאורה בהרמב"ם ולכן נריכין חס נפרס אוכל אמה כמו שפירש"י דלו שפיעל שלא היה יסוד דחון מהאמה [של נשיות מורחית חוץ מהאמה של דרומית מערבית לפירש"י ז"ל] שוב לא היה יסוד. אלא ודאי דפירוש אוכל היינו על הרוחב של היסוד ההוא. ובאמת קשה בלשון דהא איחא לפני זה סס ב' י"ד כנגד כל רוח זמן ובמסנה נמי [איחא] על פני כל הלשון [ועל הני כל המערב ואל כל בדרוס אמה אחת ובמורח אמה אחת] הלוט מלשון סיה משמע להריח כפירס"י דלא קאי ארוחב אלא על הרוחב וק"ל. כ"ב זחא און רוחס שפירס הר"ב במסנה כן [דלא כפירש"י] וחון מהר"ב סיה מבוט לפי האמת לומר כפירס"י גם לשיעס זו והכונה אוכל היינו שסוף שייך להלדוים אחרים שיכול להיות מקודש וזהו אמה מזה ואמה מזה ליסוד שכלים מסס. וכפי שהוא לשיפת נוי דמשני בנמ"ה וכפי שאכרוז אח"כ. ע"כ מוצר מלשון הרמב"ם סוף א' ז"ל ובהדיא ב' מ"א כתב שהיה יסוד סביב ורק בקרן מורחית [ממס] לא היה יסוד. וכן הוא בניור הפריס שייך הרמב"ם שמרסח במדות פטוויסו [אות מ' דכיוור שלו. וכן סס סוף חולין בניור השעמיד כמניה לזיר הכלני יחד בביבור כל השיך לבימה' המדייק ימלא און חן מורחית דרומית [המורס שרק סס בקרן ממש לא היה יסוד אבל חוץ מהקרן היה יסוד בכל אורף המורחית והדרוס] והחוי"ס שם הראה למ"ס כאן אבל בזה לא כתב כלס להר"ב היה חסר יסוד רק אמה אחת על אמה אחת בקרן וזיה של היסוד דרומית מורחית כמו שמעיר הרמב"ם אות מ' שהנתי' לעיל. ומלוא רבה להרן לשיעס זו כל הסוויא ובזחוס ל"ד ע"א. (א) דפריך הגמ' לוי משמנה דמדות דאוכל אמה. ממנ"ס אף ידע המקפיד דלכשר לפרס ענין קדוסי א"כ גם ללוי לא קשה וחי לא ידע גם לרב קשה. אך לפי מ"ס לעיל [כונת הר"ב בפירושו דלא כפירש"י] יש מבוט להרן מהא דמוציא היה ל"ב על ל"ב הלוט גם לרב סיה כן אלא דלנד דרומית דהמורחית לא סיה ל"ב. ובברייתא חייבי רק מן המנחם ענימו זה עריף ממה דרומי המנחם היינו במנחם עלמו מן הבר דפירש"י ז"ל. (ג) מה פריך הגמ' מנמלא [פורח] אמה על היסוד הא בלמח כן סיה לרב אך יחא דודחי המקפיד בנין כמו שפירש"י ז"ל אמנס סיה קשה להרמב"ם והר"ב מה דמשיי הגמ' על הקיסיא האחרונס במרייתא דלוי. (א) און אפרי דמפרס דברייתא כל התיקון ומנחם מלפרס דבר גדול כוס שמתיחן מדיי ב"ס אמה מזה וכו"ח אמה מזה ומה מדרמ' הגמ' למה שעושין כן בקרן דלמעלה לר' ירמיא ולא נמפרס מזה דברייתא הלוט הוא מין דלוי אלא דבר קפן מש"כ דבבר גדול סה. (ב) מסלשון מדיי משמע קבר מועט. ועוד יותר שניה הגמ' לומר שנית מה החס מדיי כך הכא מדיי משמע דבשניהם הו' שוה והכל"מ ה' רק בדרב מועט. מזה לנד הרמב"ם דבפירכא זו בלמח נדחס כל הפירוס הקודס. וסוד הגמ' מכל מה שפירס אלא מחדס כאן שחסי גם ליהודס בחלקן בדרוס ובמורח יסוד חון מלמח אחת לפי קקס שהיה היסוד שייך לנטינין ורק בזוית מורחית דרומית לא סיה ביוודא יסוד וזה יתורטו כל הפסכות דגמ' וכל הדיעות דלעיל וזה דלא אחר אלא [כונת דבנמ' חור ממה שלאמר קודס] כבר כתב הרשב"ם בנ"ב מ"ה ע"כ בסס הר"ב דכרוז זקומות הש"ס היכה שלא היו התרמיס הראשונים אמורתיס רק בסס גמ' לא אמריין אלה. וכיון שלא היה אלא אמה על אמה שייך ספיר לשון מדיי ושייך נמי לומר דהברייתא לא דיברה מזה משמע כמו שז"ל ירמיא דבסקרן דלמעלה וקף על נב דלא דמי לנמרי דלא היה דק בכל הקרן מ"מ הו גם ביסוד רק דבר [מועט] ושייך הו על שיעס לומר לשון מדיי ומתורן בזה קושיית החוס' לקמן ד' ס"ג ע"כ. ותירוטס דקאי פירכת הגמ' לוי רחוק הרבה כיון דלמן כרב פסקיין. אך ידע מה פריך הגמ' כ"ב לשון פטוויסו דהא לרב דלמא רב לא פריס כך. ופליגי זנבנה לפי פירס"י ז"ל הלוט מנברא לנברא לא רמיין מלשון גמרא. אך ברור שלשון הו הוא ברייתא והגמרא דמשיי דף ס"ג סוף ע"כ כן הו לשון ברייתא ובקטור מניח בגמרא שכן הוא בהברייתא ולכן פריך הגמרא שפיר. ואין ברייה רק לתרן בזהוה כהכונה הו דרזאי ליסוד אבל להקבא דגמרא כפי שכתבתי שפיר הו בברייתא כפסוטה והמקפיד דף ס"ב ע"כ דלא ידע אכתי מברייתא זו וידע לרנב לפי האמת הו יסוד שפיר פריך לפי ס"ד אמה הו בין לרב ובין ללוי וע"ז מניח הברייתא דגם היסוד והסוכב כמה מן החשבון. מעשה יש לראות הלא מה דלמריין בנמ' דלעיל

פרק י מ"א בחום רעק"א אות ע"ה ל"ה ואף וכו' ל"ב המעיין דברי החוס' כמו שהובא כאן בדברי רבנו רש"י ז"ל. יספוט מקשיב החוס' דמה דהקן וכל המקודש מחבירו קודם הוא כמו נגד תדיר דלמלי"ן אין התחלה לקיימת החוס' וזכא"ה הוא נשאל ללא אשכחא בזהוים י' ע"ב ומחמת מ"ט ע"א. ולאנס נס החוס' לא כתבו בהלכה [כלל הנקודש קודם נס נגד תדיר] רק הקשו מדוע לא פסקוין מבח קשיב' זו דנגד תדיר אין המקודש קודם אלא רק בשוין אבל לאמה אין הכרח לתרוק זה. בכל זאת ספיר העיקר רבינו רעק"א ז"ל דברי החוס' כאן דנפ"מ לדינא דהא הרמב"ם פסק כפ"מ מ"ה המידין ומספין א"כ דכיון דלא אשכחא האינטיא וכל לקדמיה איזה שירא והלא כאן חויין דמוספי שבת בדיון נמור קודם נס לחפחת דמוספ ר"ח ולזה כתבו החוס' בטעם ויש הכרח גם למסקנא לזה שתיירו החוס' אבל לביטא כח"כ לנמן נגד"ה תדיר קודם אין נר"ך לזה: מ"ד ביו"ט ד"ה וכן ענין מחלה. ל"ב ע"ה מ"א א"ח ס"י א' סק"ח מה שדחק התרן למה אומריין שולח קודם לחפחת לזה בזהוים (פ"ט א' י' א') נמולר דחפחת קודם לעולם. ואפשר לומר דכיון דקודם בחורס לקריאה ואין רק קורין את הקרבנות לכן עולה קודם: מ"ה בר"כ ד"ה והכמים אומרים כו' ונראה וכו' ל"ב חלש הרמב"ם פסק כפ"מ מ"ה המידין ומספין [ה"כ] לדינא שירא יקדים: מ"ו בר"כ ד"ה חלש ב"ה וכו' לפי שהחבלין וכו' ע"י שביעית פ"ח מ"ה ומ"ט ע"ה:

פרק יא מ"ו בר"כ ד"ה שוחטו וכו' ומחברו וכו' ל"ב כתבתי בעוה"י גניזון הגמ' וזכא"ה ע"ה א' ביאר הענין הזה:

פרק יב מ"א ברע"ב ד"ה אונן טוע. והוא שפבל וכו' י"ב דכן איחא בחגיגה פ"ג מ"ב במעלות הקודש דלף א"ה שאל נעמלו לרייטי טעילה:

פרק יג בחום דרעק"א אות ל"ט ד"ה תמוה לי וכו' וזלע"ג. ל"ב ויש לראות בזהוים שח"ח"ו ש"כ אמרו לו אשר בזה מודה ר' יוסי הגלילי כמבואר

גמ' חולין ק"א ומ"ה ה"כ דרך נעמלא דר' ואח"כ נעמלא הנוף פליג ריה"ג אך הכוונה החוס' וזכא"ה כאן בזהו"ס שירב"ס הביט ד"ר יוסי פליג נס כנעמלא [הנוף ואח"כ נעמלא הנשר] כמו בהרומה וכן הוא כאן [במשנה א'] דרבנן הבינו מש"ן ריה"ג ביהו הטעם דפסור משום שלא העלה בחוק אלא דבר פסול דכוננו י"כ לכל פיסול גם בחוקן שאם הכתיבין ועלו שלא ירדו [ובאמת היינו גם כאן ולהרשות למ"ס במשנה שח"ח"ו היינו דגם ברישא פגמים ועמלה בחוק כיון שאם הכתיבין ועלו לא ירדו דבאמת חייב על העולה ומח"כ"ה לנמן] והא דלא בעיד החו"ט גם כאן ולהרשות למ"ס במשנה שח"ח"ו היינו דגם ברישא הביט רבנן דבכל חוקן פסור לריש"א אפילו כיכא שאם עלו לא ירדו] דכאן לא נר"ך [לכודיע לנו דרבנן הבינו בריש"ג דפסור בכל חוקן] להדיא אמר ריה"ג לנן דפסול דבאמת על פיסול חף דראוי לרש"י ע"ה [ואשר על כן לא ה"ה נר"ך החו"ט להעיר שרבנן הביטו כ"ל דמטעמו נדע דרבנן הבינו כן מהוה דהלשון משמע על להדיא וכו' רק במשנה ב' דאמר סתם וטמא שח"כ עמא פסור הלוא י"כ לנו לומר ככוננו של ריה"ג דהא דאמר פסור הוא דוקא שח"כ הכשר ואח"כ נעמלא הנוף וכמ"ס דבא בחושים ק"ה א' וכמ"ס בר"כ כאן במ"ב ואח"כ על להקשות מה עלה ע"ה דרבנן להקשות מה אמרו לו הלוא אם נעמ העמא כשכור הו"ל נעמלא הנוף ואח"כ נעמלא הכשר וכאן הלוא מודה ר' היריב לזה כחך החו"ט דרבנן היו סבורין דריש"ג פסור אפילו ככא"ה משום דמחולל ועומד ולפיכך אמרו לו להקשות וק"ל] וגם רבי הויה דברי ריה"ג במשמעות שמהו [באותה המחנה הביט עוד רש"י שאלו לא ה"ו לו להחיות אלא להעיר שרבנן היו סבורין] כמו במשנה ב' משום דבמשנה א' משמע להדיא משוין ריה"ג דבכל חוקן פסור א"ה פסור א"ה שראוי לפנים ולפיכך אמרו לו להקשות דהלא גם רבי הויה דברי ריה"ג במשמעות דכ"ל דלף דראוי בפנים אם עלה ככ"ו פסור משום דלכא"ה דריש"ג לכאורה כן משמע וככ"ל ולהכי משני רבי כהניא אחרינא תחת ריה"ג ולא מבח התירוף של ר"א בר"כ ולכ"ו היטב הסקו לו רבנן לריש"ג בואמרו לו ולא נר"ך החו"ט להעיר מדוע אמרו לו וק"ל] ולא דרבנן ורבי סברי כן רק דברו בריש"ג אולם רבי אמר לדי לעמיה בריש"ג באמרו דבר פסול כמה טעם א' טעם הכשר והספקי לרבי דחיותו לרבנן כשביט בריש"ג אבל ר"א פסק גינה באמת דעת ריה"ג דלא חוי כלל דעת ריה"ג לפיסול שראוי בפנים ואם עלה לא ירד וגינה לרבנן כותה ריה"ג דכיון דקודם מקבלו היינו שראוי לפנים ואם עלו לא ירדו שם באמת מודה ריה"ג דהיי"ו [והוא תירוץ מספיק להקשיב של דאמרו לו] ודקדק עוד בזה ש"כ המשניות אלו שוין נגמרי כמ"ס בר"כ דלחכי הנגזרו יחד דכמו גמ"ה הישר רבנן כותה ריה"ג למה שלית לי' כן [ובמה שתירן באמת ר"א בר"כ] כן הוא פשטיה ב' [שגם על כן פסור רבנן כותה ריה"ג למה שלית לי' ובמ"ה החו"ט ורבנן היו סבורין וכו'] ואח"כ שוין בכל הדרין הוי ב' משניות. ואכן דחיות רבנן אינו ראוי להקשות בהלן שמחייבין גם בשומע בחוק והעלה בחוק דהא לא דמי דשומע בחוק אף ראוי לפנים [דכא"ה אם הכניס ועלו ירדו] כמו שחט בפנים והעלה בחוק דק"ה אם הכניס ועלו לא ירדו] אבל שומע הוא נגזרת הכתוב ללגנין העלאת חוק חף דהי' הכיכול מחמת שחיטת חיוך ואח"כ אין ראוי עוד בפנים ככ"ו היינו וכמ"ה בר"כ לנמן מ"ו ד"ה מלק וד"ה שחט וע"י מ"ס כאן במ"ד. והכיחא ביביכוו בגמ' הוא רק לפי ריה"ג אף הוא סובר [ובמה שתירן] קשימה של ה"ה רעק"א דנפ"ע]: שם מ"ד בר"כ ד"ה ש"ה וכו' נגזר וכו' וכו' וכו' ובכתיבם אם עלו לא ירדו. אין להקשות למה לנו טעם מחמת שראוי בפנים הלוא גם בכתב בחוק והעלה בחוק נמי חייב [לרבנן דריש"ג במ"ה] אע"פ שאין ראוי בפנים זה אינו דקן הוא הנוס' כמ"ס בר"כ שהבאית לפניו. דרך אם החייב על שחיטתן בחוק או חייב על ההעלאת חף שראוי ראוי בפנים: אכן בלא זה [היינו בשאר פסולי] בני דוקא אם עלו בפנים [ואח"כ דברי הר"כ] ויש לידע שנמלאו הרבה שאין ראויין בפנים מזה לנ"ע ומהם שפגמתי ואפ"ה חייב על העלתן בחוק ויש לנתיב בזה [בג"ה אחת] בחום: זכא"ה ס"ח ע"ב ובתוס' ד' ק"ה ע"ה וע"י מ"ס הרבה מזה בגליון מ"ו: שם מ"ו ברע"ב ד"ה מלק בחוק י"ה והלא כל העולות בחוק וכו' וכן איחא ברש"י י"ה וכו' וכו' ע"ה. כונתה הרבה דאיחא במשנה א' טעם ביחא מהו טעם עלה לא ירד. וישירי ליה ירידי הרבה התרוק מ' חייס גליק כ"ו, מ"מ כחא, דהא איחא מחמת נכדים במשנה ד' דחייב בחוק ומבואר

דבר מתרנס יתבני מדכחיה ולוי מתרנס יתבני מקדשא לא היו רב ולוי עמין מהרץ כן רק סתם גמרא ביאר זה וכיון דלפי האמת במקדשא היה גם לרב דכיון יסוד בחלקו של יחודא רק לא בקרן במקדשא אי אפשר שזב גם לרב לומר דאזכרי בכל שבתימין והלא נבנה גם ביהודה אלא דלא אקדשה בחלק דיהודה ואח"כ ספיר מוכרח בר"כ רק לומר כתרנסו דיקן יתבני מקדשא שכן הוא למסקנא גם לרב. ויש לתמוה על החו"ט כיון שהיה בחימה הוי מקדשא שכתב הר"ב א"כ לא נחת למה שכתבתי מדוע לא השיב נמי בנפ"מ דמדות שחבר יסוד רק בזויות מכל הסוגיא דנמ"י. וכן הרב מ' לני ג"ה הוסיף בזה יותר שהרמב"ם לא הביא כלום כפי שכתב רש"י ז"ל דריש הסוגיא דף נ"ד ע"ה [ד"ה אומר כן] דהי' תיקון תמורת עבוד כפי שכתב רש"י ז"ל הדם לארץ והא מפרש דלא כרש"י ה"ו לו להזכיר מה שיהי' מתוך פרכת הנמ' שהרמב"ם מביא על היסוד ועל הסוכב. אך לפי ה"ה לא קשיא קשיא השני והואלם גם שראונו לא קשיא דהא איחא ביקרא [כפ"ה א' פ' ס"ו] בעולת הנוף מיניו וכן ע"כ [פרשה ה' פ' ס"ו] נכנסת זריקה וזקניו וזקניו ביקר וכן איחא נכנסת זריקה כ"כ בשניהם כן וכן בהרמב"ם סוף פ"ו ותחלת פ"ו ממעט הקרבנות ולא בחוד כמו שס' פ' י"ג ו"ב ורק המליקה ה"ו בחור גדליהו ב' המשניות הכל' בזה למעלה וזכא"ה למטה וכיון שכן ספיר פריך הגמ' הא נוספין לארץ כפי' הס"ד שלא ה"ו יסוד בכל האורך הירומי והמורח. אבל למסקנא ה"ו יסוד מיד שהתחיל המנחם עבוד ורק כשהתירו לא ה"ו והא המיניו לא ה"ו כשהתירו ונפול הדם ספיר על היסוד. ורק המקשן ספיר הקשה ה"ה נפל לארץ. ואין לדחות כיון שכן הוא הוי קידוש גם בחלקו של היסוד במיניו הנוף על הקיר ונפל הדם יסוד של היסוד זה אינו קשיא דאילו כך ה"ו להנמי' לפרוק הא הוי כ"ל כנסת זריקה וזקניו ביקרם אך כיון שלא ה"ו כל המעשה שם לא קרא שזב שנטעם קידוש בחלקו והלא המליקה לא ה"ו בחלקו כלום וה"ו לי נחת גדול בעוה"י מדברי בני י"ו:

פרק ז מ"ה ברע"ב ד"ה כל שאין פסולין וכו' כנון הקדשים הראוין. וכן פירש"י ז"ל. ויש להקיר בשחט פסולין בפנים אך ה"ו פסולו בקודש לנמן פ"ס מ"ב לא נמנה חולין בעורה [בחוק הפסולין בקודש שחטב שם] אבל הכא איחא. וז"ל כיון דראוי הוא להקדיש וכו' הוא שחטב היהו רלויה שזב הוי בשחיטה פסולו בקודש. אך זה ליהא דא"כ גם מלק חולין בפנים שח"ח"ו [במשנה ו'] נמי היה ראוי קודם המליקה לקדם [ואח"כ ס"ל לר"י דמשמחה צבית הכליטה כיון דהוי פסולו בקודש] ע"כ לריבין אנו להוסיף שהכוונה שכל מעשה פיסול שאינו לא ה"ו קודם או במקום הקודש נמי ה"ו פסול משמחה צבית הכליטה. אבל בכל ה"ו דרך הקדושה של הקרן או של המקום גורם [הפסול] לא משמחה צבית הכליטה. והר"ב ורש"י ז"ל שפירשו כן כאן ולקמן פ"ס ובמחילה דף ג' בלאו המשניות כיון דפירוש זה שר"י וז"ל ביני מקומות ורק ה"ו להוסיף גם מ"ה אבל ככ"ו ה"ו קרוב לפרש כן נגמרי ה"ו מספיק בכל מקום וכו' מ"ה פ"ס מ"ב כ"ל. ובהרמב"ם נפ"י המשנה אפשר להעמיס זה. ואפשר לדחוק ולומר דשחיטת חולין בפנים כיון דהיא דלוי משמחה צבית הכליטה נלמד מתקא מיוחד כמ"ס החו"ט גמ' וכו' לכן אינו כלל בשחט אף פסולו בקודש וכיון שכן ערף והוא הפסול וע"י שחט' וכו' זכא"ה ס"ח ע"ב כד"ה שחט:

פרק ח מ"ו בר"כ ד"ה מתן ד' במתן ד' כנון וכו' והא דלא הינה על הפסול [שנתערב דם חמאת בדם חמאת] כיון דאין מתן ד' נמור [היינו על ארבע קרנות כמבואר לעיל פ"ה מ"ו] ולא שחיס סקן ארבע כמבנה ד' ה' ו' ז' ס"ס רק בחטא וזכא"ה פשיטא דלע"ג דהלוקין סן [הכחמות] בזמן הכאן במשנה ג' פ"ה מ"ה נגמרי דין אחד להם. [ואח"כ פשיטא דיתנו כדיוקן] אבל ההיודוס הוא בשני מיני קרנן וזה ליכא אלא בז' סקן ד' ואח"כ מתן ד' [וס"ה] ליכא מליחות חמאת חמ"ה דרך שחט חוי למעלה מן הסקנא משא"כ בז' סקן ד'. והרמב"ם בפ"ב [ס"ה] מפסולי המוקדשין] פירש באמת כן כמו שהקשתי [דכתב שם מקודם מתן ארבע במתן ארבע ואח"כ כתב מתנה אחת שחיטתן מתן שחיס סקן ארבע. משמע להדיא שהרמב"ם מפרש מתן ארבע ממש היינו על ארבע קרנות כמבואר לעיל פ"ה מ"ה בחטאת הנזכר והיודוס דלוי למעלה הא מתן ארבע דקאמר במחני' נמי הכוונה שחיס סקן ארבע וק"ל] ולא ה"ו הכרח להלמ"ה לבאר הדברים כי כן הוא הפסול [כמ"ס] וזכא"ה גם כונת הרמב"ם בריש"א שם ה"ו י"ד מיירי בין במתן ד' [משם כמו חמאת הנזכר והיודוס] ובין בז' סקן ארבע [כנון עולה שלמים אשם הודה שנס זה יקרא מתן ארבע וכו' שפירש הר"כ כאן] ורק בהערות מתן א' שלא יקשה הא חמאת מרק העמלה ונתן אחד למטה לכן ביאר דמשמחה [ההערות של מתן אחד] רק במתן ב' סקן ד': מ"א במשנה שנאמר כחמאת כחשם. ל"ב עין מ"ה לעיל ס"ה מ"א: מ"י"ב נכנס לכפר. ל"ב היינו להוזה:

פרק ט מ"ב במשנה כל משחיה כל משחיה בעל פ"ו מ"ה שחט חולין בפנים דאין מטמאין צבית הכליטה לא ירדו] וכן הכוונה החוס' זכא"ה ס"ח ב' סוף ד"ה אמר רב וכו' ואח"כ הו"ל להנמי' למנות גם כאן במשנה חולין ששחטו בפנים בחוק אלו שאם עלו לא ירדו וזכא"ה הביא הגמרא חולין ששחטו בפנים כאן במשנה משמע דלש עלו ירדו ואח"כ הוא נגד הכלל של הר"ב ושל החוס' ה"ה] אמנם כבר כתבו החוס' שם סוף ד"ה ה"ה דבאמת יש שיוגזון מן הכלל הויה דהרי שחיטת עוף קדשים בפנים חוץ ממטמאין אע"פ דתיר [א"כ] י"ל דגם חולין בפנים יוא"ה מכלל דלע"ג דאין משמאין מ"ה ירדו] וכתבו שם טעם מדוע דלש עלה ירד ע"ס ולהכי אהי' שפיר דלא מנכס חולין [ירדו] כיון שמתנה משנה ה' ס"ו ה"ו מקום לאמר דלא ירד וכו'. [וה"ל] להנמי' למתי' שחיטת חולין בפנים כמ"ס להנמי' אלוה"ה מן שמהו]. אך אפשר לומר דדיון דלעיל [משנה ה' פ"ו] הוא רק בשם מחמת הלמוד דנמ"ה שהובא שם בחו"ט ד"ה שחט חולין וזכא"ה חלש במשנה ה"ו נגלה דאין שחיטת פנים משחיה ד"ה וכו' איחא רק כמה ששייר גם בזהויה:

מ"ה לא כבב כן. אך יחזק דכונת הר"ב כאלו הוא דודאי בלתיא לאכבשים לר"ד הכנס להמתין באכילה עד שיקרבו הכבשים אלז בלתיא שחבדו [הכבשים] מותר לאכול ואין לר"ד לשרף. והשו"ט עמו כבב נמי כן בלתיא להסג השיט:

פרק ה' מ"ד בר"ב ד"ה לא פסלה וכו' לתוך הסלת או לתוך הקמח. כ"ב [הנה מדייק הר"ב קמח וסלת מוסס] למנחת חוטה היה בא מחטים ונקרא כולה אלז מנחת קבלות היה בא מן השעורים ונקרא קמח [וכן] אמר מנחת חוטה כהם וקאי תתרווייחו וק"ל:

פרק ו' מ"ד חו"ט ד"ה אין בנה וכו' [הכיסול] כתיבה כפירסי לפני זה [הנה במשנה ד"ה מנחת כהנים כוסל] דלתיק דלמירין כוסל אש"ג ללא מבדיל הוא רק כדי לקיים ע"פ בהכיסול מנחת פיהיה ולהבי אחר ר"ס דלה בעי פתיחה ומיילת לא בעי לכלל כדי לקיים מנחת פתיחה וק"ל:

פרק ז' מ"ב במשנה המלוואים וכו' ל"ב הרמב"ם בפירוט המשנה ס"ה דזבחים כבד לכן לא חזיב החגה שם מלוואים לפי פאיו מהג לדורו וגאן קיום דין מלוואים. [וה"ט]:

פרק ח' מ"ד בתו"ט ד"ה שלשה זיתים וכו' לחייבין בפאה"ג לכאורה יש לתרץ קוסות האוס' דמשמע מ"ר"ח שהנהגו בהוס' צדח ס"ח ע"ס ד"ה ואלו שרב רבנן בעלו הפיאה באין לקיפתן כלחה באילנות שאין הפאה רק מדרבנן דר"ק וברס הוא מן ההורה כמבואר שם ובר"ה י"ב ע"ה ד"ה חיידי לא בעלו ההכמים עשה עבור סברא שכבד ר"ח. והמשנה שאמרה לקיפתן כלחה הוא רק בלתיא שהם מדרבנן. אך חכמי כיון דלתיא במשנה שהם [וא"כ משמע דקאי חס"י על תירוש ויבדד שהם מדאורייתא] פוז יותר לתרץ ביותר מורכב. והוא באפשר לתרץ קוסות האוס' כ"ע ר"ט וז"ל:

דהנה על לקיפתן כלחה פאה ס"א מ"ד כבב הר"ב לאסוקי האילנות שלוקטין המתבטלים רשון והוא כענין דלתיא במדרס שיר השירים פרסו ו' על הקרא דודי ירד לגנו דלתיא האזנה כל פרי ופרי כהיא ונחשב לרביין לקחת מיד מן האילן שאם לא יקח מיד ומיאלץ בה הולטים. וכן הוא דלתיא בכל האילנות שאין לקיפתן כלחה שיואל הבט"ב ומחפס איהו מתבטלות לפעמים מנאל מעט ולפעמים יותר דבאלו שיד סברת ר"ח הא"ל דאין להטעים טובה ביה לפי שאין יודעין זמן לקיפתן. משא"כ בייחוס שיש בו ג' [ומניס] לנקיטות ברורות חלק הנג נלקט בזמן אחד ושוב בזמן אחר חלק האמנע ואח"כ התחתון. ובכל חלק היו לקיפתו כלחה והיו כאליו היו אלז אילנות מיוחדים ככל שאר אילנות ולהכי דייק רש"י והר"ב ג' טעמים בצנה מלקטים אח היותיהם א"כ אין שיד לקיפתו זהים שאין לקיפתן כלחה כיון שכל חלק [מנהג] מקומות היינו] הן לקיפתן כלחה שכל חלק נחשב שיה. וזי ליכא כליחת בשאר אילנות שממיתו עד שנתעלו. ולכן בליצטיר צנמ' כאן ע"כ מברנרו והיו כו' פירש"י וז"ל הספק הוא רק באיהו לשון נאמר. אך בכל אופן יש באותו החלק אשר דרבו להבטל לקיפתו כלחה. ולזה בשאר אילנות לא נמאל קצנה כמנה לקיפות. נלקטות כיון שיש במיליות הרבה [לקיפות מטעם שאין נכנס זמן קבוע] אלז כאן [במיליות] כבב רש"י והר"ב ג' לקיפות ומבארים ש"כ שהם צלחה מקומות חלקיות באילן. אך על הקיפת קסה שכבד [הכונה] בהא דמברנרו מנן שלוקח אחד אחד א"כ כיון מני הגמ' להוכיח דלית כן דליתו כן [היינו אם מברנרו הן והיינו שלוקח אחד אחד] א"כ תפסד קוסות האוס' למה יהיה חיוב פאה ביה [הא אין לקיפתן כלחה] ועברך לא נמאל אחד אחד רק אחד מן המבטלים אלז כ"כ הנהגה שמה שכן הוא [שמלקח אחד אחד] ולא קאי על חלק האילן [כמו שפירש"י ז"ל והר"ב ז"ל] מוכרבה אחד או שלש ועברטו ועשה סימן. מביאר דקאי על היותיהם פרטים. אך אפשר לתרץ כן גם לדברי הערוך. דהא בלבד זה קסה שכבד [הערוך] מקודם בחלום שיש ביה ג' לקיפות היינו בשלשה ומניס ולפי הספק אם מברנר הן [היינו לוקח אחד אחד] הו כמה לקיפות [וא"כ הבעל הערוך סוהר דברי עמנו לכאורה] אלז ע"כ דלכובד בעל הערוך דודאי מנהג השולם הוא שכל חלק יש לקיפתו כלחה אלז לשמן דמקדש כיון דבעי מן המוכר יוכל להיות שלוקט בכל חלק ותלן המבטלים אילו מברנר תנן או ששטין רק סימן אילו מנגלנין תנן. אלז בעלמא הוי ביה כמו בכל אילן בכל חלק מהשלשה [ומניס ה"ל] לקיפתן כלחה:

פרק י' מ"ח קורר לשהת וכו' ל"ב פ"י תבואה בלא נתבשלה וכן הוא בהרמב"ם פ"ו מתמידין ה' ס"ו: מ"ג חו"ט ד"ה ודוחה וכו' אלז לקיפיה לא:

ל"ב והרמב"ם פסק בש"מ מה' תמידין ומנוספין ו' דנס קיפיה דוחה שבה ותנהג הלח"מ והיחוס ג"ע ופשיטא שכן מוכרחה כיון דלפסקין כ"ע והביא גם מהוס' ד' ס"ו שהלוי זה בזה ואין מקום [לכאורה לתרץ] לשלשה אלז שמוחר ביום וכו' ישמעאל וכו' עקינא. אך לנ"ט לתרץ דבנה יש לשון צנמ' ד' ע"ב ע"ב דלתיא שם אמר ר"ב צ"י הובקעו ולא הובקעו קאמר והרמב"ם בפ"ו מה' פסולי המוקדשין ו' י"ח פסק דלית [קדוש לגמרי רק קדוש ואינו קדוש והוא דלא כר"ג שם דלתיא] אם שחטן לשמן חרק דמן שלא לשמן קדוש לגמרי מפני שהחטור מקדש ופ"ט בפירש"י ז"ל ד"ה הובקעו] וכתב הכ"מ שאם מהבטול דפי' התכלת דף מ"ו ע"ה דכן אילי סהם הגמ' ואזני ורבה כדעת רבי ודלא כר"י הא. וכיון שכן נשאר פרכת הלח"מ דהוי סחירה דברבי דהכל סבר לקיפיה לא וסם מוכר דנס לקיפיה ואפי' פרכי אונס' ופ"ט דנחה עבד] דהא סבר דהנור לא מקדש [וא"כ הו יכול לאפות מע"ס ולא הו] נסכל בלינה וכו' [וא"כ נאפות בעבד ע"כ דס"ל דלתיא דתי שבת] ועי' רש"י ז"ל לעיל מ"ו ח' ד"ה לאבני. וע"כ לאבני ורבה וסגייל דלף מ"ן סבר רבי דאין חילוק בין לחמה השחוסה מעיקרה או בסוף. ואפי' בשתי הלחם כיון דהם שייכים להכבשים והכבשים דוחים שבת שוב הוא מלוה בזמנא או בחמי' היום"ט ע"כ פ"ה ד"ה חמאי. וע"כ מאל הרמב"ם [מקור] דרבי סבר כל הני שלשה וליכא סחירה והגמ' דמנחות ע"כ קיבל רק בדרך דחי' שנס רבי מהלך כמו ראב"ד:

פרק יא' מ"א בכר"ב ד"ה להם הפנים וכו' עד שהי' לו לומר ושמחה וכו' וכן הוא בבביתא כהן. ולכאורה יש להבין מדוע תכנה התורה בק"ם [דברים

מבואר במ"א פ"ט דל"י יהושע דהלכה כותי' שאם נפסלה ועלה שירד. אכן חיכה מנחה כהנים ומכקין בזבחים פ"ט ע"כ דלכמה תחום דמשנה שם אם עלו בפסול שירדו וא"כ דם דלתיא בזבחים דף ר' ע"כ דוריקה בתוך חיוב לכו"ע והא ר' יהודא כב"ט מ"ב זנס ר' יהושע פ"ט מ"א דסגרי דלח עלה ירד וכו"ע בזה הקשו האוס' מנחות מ"ב ע"כ ד"ה סכרי, והא ליכא נמי קומך כמ"ד דחייב בתוך ואמרינן בזבחים מ"ב ר"ס ע"כ דלח לא קידש בעלי ונכסל דלח עלה ירד ומשמע בפרק זה מ"ו דהנעלה קומץ בתוך אף שלא קידש בעלי עריין דחייב. ולו יהי' לומר דמייירי רק בקידוש אחרי קסה לרב כפא בזבחים פ"ט סוף ע"ה דלתיא תלוי דמנתי' חייב בתוך אף דנפסיס אם עלו ירדו, ולכן דייק רש"י והר"ב בקוסות זו וכתבו [בגמרא] כל הגעלים, כלומר דודאי איכא מהם מה שאם עלו לא ירדו אלז איכא בכלל כל הגעלים מה שדין הוא דירדו. והנה קסה לפ"י מה דחה ר"ח בר"ם תחת ר' יוסי הגלילי בזבחים ק"ה ע"ה מה לבושת פנים ומעלה בתוך שכן קודם מקבלו, והנה לפי הגמרא איכא טובא אחרונה שאין קודם מקבלו ואפי' חייב בתוך. אמנם כבר עמדו האוס' שם סוף ד"ה שחיסה, על מקלט מחלו. אך קסה לפ"י מה שחירטו רש"י והר"ב, ההם רחמנא רבי"י מבואר דלא לבד על שחיסה ומעלה בתוך איכא קרה אלז כולוהו הוי נמי. ויכול בזה מה שפירטו ההוס' פ"ה ע"ה סוף ד"ה לא תהא ויש לתרץ. ואין כאלו מקומו:

פרק יב' מ"ו בר"ב רש"י לוח רש"י ל"ג יוסב וכו' ובחוס' שם כהנה וכו' ל"ב י"ל ביה דים להוכיח לאונן מותר [בצנמה] דלי לא יקסה על יוסב מאי שירד דהאי שירד אלז יותר הו' להם להחוס' לנחוב דלתיא נמי טובא הוי דבביתיה דף ק"ה סוף ע"כ והובא נמי בדרך ק"ב ע"ה ולהכי לא פריך הגמ' שם דף ק"ב הא"ל על שמואל ועל רב מהמשנה [משום דים לתרץ דתיא ושייר]:

מסכת מנחות

פרק א' מ"א חז מנחת חוטה. ל"ב כאן לא הניח התנא כלל פלונית דזבחים פ"א מ"א [היינו פלונית דר"ל] דלכלס כח"ק שם כמבואר שם בכר"ב: שם בהר"ב הו מני וכו' קוסות זו היה לו להר"ב להקשות נס במשנה א' דזבחים ולתרץ כמו הנה כי כן צנמ' יש הכל הנה והנה [היינו קוסות והארוך של גמול] אך מסתמא דרך הר"ב כיון שהארץ שם להביא הלימודים קי"ה ביה. ועכ"פ לא השמיש לגמרי שנס שם כבב שאין לבנות עוד אלז ישעיה איתך לשמה וכלן קי"ה במקור להביא להקראי [דילפינן משם דכשרים] רק מראה לנס [כדלמך כדילפינן וכו'] לכן ביאר כאן ביה יותר: מ"ב במשנה היחור ויחור. דלתיא לא יהודי והסר מהעשרון למבואר קמח פ"ג מ"ה דים כל שהוא שחבר בעשרון פסול ולהכי הוה ס"ד צנמ' דף ו' ע"כ דלתיא מבינו. ויש לתרץ כמ"ד רש"י והוא מהגמ' הכ"ל דקאי בכל הני דלתיא אך אפשר צנמא. ואי מייירי שעדיין לא הוכשר הלא הלכה בחולין ל"ג דחיבת הקודם ממכור וכיון שהיה בעלי שרת נעשה מוכר [כיון שנתקדש בעלי שרת] ולומר לאסוקי שמה אין לשון הגמ' והר"ב במשנה כן. ואפשר דמאי דדתי כנמרה [במנחות ו' ע"כ] דאין סוהר בן ציריא שביח הו' ציריא הו' אלוה אלז דלא כס"ד דמייירי דיקא בכאי ופ"ה צנמא בלתיא יבוא מבינו [כונת המחבר דלח דדתי במנחה דלא עובל לומר דכן ציריא ס"ל דלתיא מבינו דלי הכי היה לו לומר דלתיא מבינו אין כונת הנמרה לדחור לגמרי ולומר דלכן ציריא הו' אלוה בלתיא מבינו אלז רק דיהו בעלמא ולומר דלא כס"ד דמייירי בן ציריא דיקא בכאי דלתיא מבינו ויתרוך אחר ליכא על קוסיה הנמרה א"כ היינו בן ציריא ע"כ בן המחבר דלא נייטיב ויתרוך זה דיקא דלכן ציריא יבוא מבינו דלכל לומר תירוך אחרינה היינו כדמחבר כי קאמר רב וכו' בכל בלתיא חוט רוחה המתרץ לדחות הסירוף הרשון לגמרי וכמ"כ נתיב הרבה פעמים כ"כ [ומעטינן ואפי' ספיר א"ל] לכן ציריא יבוא בלתיא מבינו וא"כ אין לר"ך להקיר עוד אף יהיה פסומא כ"ג העמא יבוא מבינו כ"ג כונת המחבר] אי נס זה קסה מדוע לא פירשו בזה כלום [כלומר מדוע סהם שה"ם מלעשות סקלא וציריא אדוות סמא] ורק נשאר לומר דלא קאי על סמא ולא נייטיב לפרס דלפיהא ליה זלתי והנה חוקין דפ"ג דזבחים מ"א מהנה התנא דלכלד טלח יעט וכאן ע"כ נוגע ועי' סופה דף י"ד ע"כ דנס קודם הקמנים יתנה בעלי שרת ומקדשה ניד בעלי שרת זה רק שנס אחר שקמן מקדש:

פרק ג' מ"ג או שפירס של חברה. ל"ב בהרמב"ם בה' פסולי המוקדשין בסוף פ"י י"ה איתא או שפירטו שירי' בצירי דבנהה לא יקיעור ופשיטא דס"ס ים שם מ"ס שירי' דמה שפירטו הם בצירים ונס תיבת שנתערבו משמע דלא קאי על קומץ דל"ב הו"ל לומר בזמן יחוד הערב אלז ע"כ דקאי על שירי' ונס זה ס"ס הוא אלא כמו דלתיא כאן במשנה כ"ל' שם בהרמב"ם:

פרק ד' מ"ב אם היה להם פרים מרובים. י"ם לתקור מדוע לא נאמר לר"ם דנס באילום כן הוא דלח דבב בביתיה דף מ"ה איתא [דנס באילום כן הוא] ופשיטא דאין לומר דתנא דמתניתין לא ביאר זה דסבר דלמלא מפריס דה"ה אילום דה לא אפשר [לומר כן דילפינן מפריס] ד"ל דלמלא רק בפריס אמרינן כן כיון דאין מעבדין אדרי כמבואר צנמ' באוקימתא אלז דר"ה ועברה וגם בנה זה אלז פריס וכו' ובין אילום רק לכהילת לכן באין לו נכסים מותר אף לכהילת [להביא פר אחד] אלז אילום דשחי הלחם דחורת כהנים דמעבדים אדרי כדלתיא צנמ' כיון דפסול בדיעבד אף אפשר דלתיא [אין] אחד וסגי. ובלתיא תנא דברייתא דקאמר דר"ס נס באילום אחר כן [כמו בפריס] ע"כ סבר ר"ס דנס אילום אין מעבדין אדרי ואל דרב יודי. וא"כ דאין רק לכהילת לכן באין לו נכסים מותר אף לכהילת [להביא פרייהו חדא] בבין לו. פ"ס] ולא באילום. ואפשר לומר דבלתיא התנא דמתניתין סבר דר"ס רק בפריס ס"ל כן. אך אילו כן אף ספק על הלימוד מיוחלק גם בפריס כיון דבאילום יתא: שם בתוס' חדשים אות א' ד"ה ולא וכו' ל"ב לר"ך הוססה. דודאי דהרשב"ד יכול לפרס כר"ס בפירוטם הרחשטנים בך ע"ד ע"כ הוא פסום אלז להר"ב שכבד כאן צסוף המשנה שאין הלחם מותר באכילה וכו' ורש"י כן במשנה דף

אל נפש וזו ימאה בעמיה בשביל טובה זה דלפניו באין לו דרך אחר אינו מותר לית
בה כי אם בנאותם האופנים שניו"ד סי' עט"ב סעי' א' :

פרק ה' מ"ה ברע"ב ד"ה הראיתי וכו' מוס בבביר. י"ב אין הכונה של הר"ב
בזה כמו שכתב אחר זה [דהיינו וכן נאמן הכתב לומר] דעס מייירי
בר"ב דהבטור של הכתב הוא [כמו שמסקי בכור זה נהן לי ישראל צמומו] אבל
כאן דאמר נאמן לדון וכו' לא מייירי בשלן [דאין כסן רואה בכור שלו כמבאר בגמשים
סוף פ' א' ובברייתא בכורות ל"א בגמ' רק לפוס הת"ק במשנה ד' דלאחר אין הכתב
נאמן לומר שגבל מעלמו המוס בכל זאת בזה האופן דלס הוא חכם וזה להחיר את
הבכור כמה שאומר שיש כאן מוס שהוא נראה לכל רשאי לכסוק ע"ז שהוא
מוס קבוע :

פרק ו' מ"ב בתוי"ט ד"ה וזקן וכו' ל"ב ע"י בתום ר"ה יו"ד ע"א ד"ה עגל
וכו' בשם ח"כ יכול אפי' זקן ח"ל בן חיינו פר בן צקר. והלימוד על זקן
דכאן לר"ך בכבשים [טוד הפסס אף דכבר למדנו זה מן בקר] ולכן כתיב רק בכבשים
והשאר אפי' דרק בכבשים יאתא טוב למדין מדמי לפנין זקן [כוונתו י' מוס
דחולס ומווסס כתיב רק בכבשים ולא בנזן צקר אך כיון דזקן כתיב גם צקר כמו
בכבשים. א"כ למדין בדמי כולמר דכמו שכן צקר דמי לכבשים כפיסול זקן להדיא
גמו כן דמי בן צקר לכבשים כפיסול חולה ומווסס להכי אינטידין הלימוד דזקן כפול
בכבשים פסס שני וק"ל] :

פרק ז' מ"ו בר"ב ד"ה הניטא וכו' דאין דקיימא לן וכו' ל"ב ע"י מ"ט בגמ' נגלין אגמ'
גיטין ל"ז דהרמב"ם והר"ב ז"ל ע"כ לא נרסי ההס דלאמר אמימר שיהי'
גם לרב נחמן דבריו :

פרק ז' מ"א במשנה שהם כלאים זה בזה. רש"י והר"ב לא פירשו בזה כלום לענין
מה היו כלאים. ובפסוקים משמע דהיו שני מינין אשר לדעה הרמב"ם וכן
לדעת הרמב"ם גפ"ה דכלאים מ"ב בפירושם ובהלכה פ"ט ח' דהיו מן התורה
ולוקחן צריבעה ורק לתרום סבר הרמב"ם שם דאין מן התורה רק שמהם עם סהרה
דבשרבטת כתיב שם [בבביר] לא תרביע ובתריעה כתיב שור וחמור. ומה שמשמע
מהש"ך ריש סי' ר"א דלהרמב"ם גם בהרבעה פהרה צבורה אינה אלא לרבן לא
יהי' מקום לפרש המשנה דהכא כלום לדעת הרמב"ם. אבל כהנתי שם דכונה הש"ך
רק על מה שהראה לסעי' ו' דעס פליג הרמב"ם ויהי' להרמב"ם המשנה דהכא רק
להרבעה דהא כאן אויל לדין תורה. ולהרמב"ם גם להריש. אבל (ע"ד ליתא בנ')
מינין אלו שום כלאים אפילו מדרבנן מעטס שנקראו שיהיו כאן וכמבאר בגמ' י"ד
פ"ב וביתור צירוש בפירוט רש"י שם ד"ה ממין וכו' עד דהאומר כרי עלי וכו' וע"ס
ברש"י ד"ה ומשני ואין וסוד צקור מהר"ב כאן. וראיתי הוא מדליחא איזה אופנים
בפ' א' דכלאים מ"ב ובהרמב"ם הל"ל ובטור ואו"ע הני"ל לענין איסור כלאים [כמו עוים
עם זבאים והיעוים עם הרחלים ע"ס] ולא נקמו יותר חידוש כבשים ועוים אלא ודאי
דליחא כלאים כלל [בכבשים ועוים] לא מן התורה ולא מדרבנן דאין לומר דנקמו רק
הימלידין זו מזה הא נ"ב אלו [בכבשים ועוים] מולידין זו מזה כמבאר כאן מ"ד
[בבביר חוץ מן הכלאים המשמע להדיא דקאי גם לכבשים ועוים דהא חייבין במשטר
וק"ל] וכל הדוים בגמ' ועוים יו"ד סי' פ"ו. אבל הכונה כלאים למה דליחא כאן
במשנה ד' חוץ מן הכלאים דבזה ליתא צדדים ויטן ות דום גדול אף היינו רש"י
וכר"ב מלפרש בן וסוד בפסוקים לא משמע רק על כל דיני כלאים אך אכשר דסמכו
על מה שכבר פירשו כן בפ"ח מ"ה. אך לקמן מ"ד ובהמורה פ"ב מ"ב פירשו דכא
מן תימס ורחל זקן שם פ"ו מ"א. מ"ד בהר"ב ד"ה חוץ וכו' דכתיב כל אשר יעבור
ל"ב ע"י מ"ט תמורה פ"ו מ"א :

לקוטים מספר הון עשיר.

מסכת חולין

פרק ח' מ"א ובס"א לא עולה ולא נאכל לטון הר"ב ואין לסקוק ב"ה היינו ח"ק
דלאר לעיל דאסור להעלותו עם הציננה על השלחן ל"ז דה"ק דבר זה
מחלוקת ב"ש וב"ה ואין זה סהס וסח"כ מחלוקת דב"ש במקום ב"ה אינה משנה עכ"ל.
כל זה הולילו מהתוספות וז"ל אמאי דנרסיין בש"ס ר' יוסי היינו ת"ק וכו' תימא וכו'
אלא קמ"ל מן ח"ק ר' יוסי ח"ל התוספות ר"י היינו ח"ק אב"ה לא פריך היינו ח"ק
דהכי קאזר דבר זה מחלוקת ב"ש וב"ה ואין זה סהס וסח"כ מחלוקת דב"ש במקום
ב"ה אינה משנה עכ"ל. והנה תחילת דברי התוספות מובנים דמהקשה הש"ס דר'
יוסי דלאמר זו מקולי ב"ש וכו' היינו ח"ק דלאמר הפוף עולה וכו' דברי ב"ש וכו'
ובה"א לא עולה כזה ליה לסקוק אב"ה. הקודם לר' יוסי דהיינו ח"ק דריש פירקין
דקאמר דכל הבשר אסור להעלות חוץ מבשר גדים וכו' דכלל בשר עוף בכלל איסור
הש"ס ככ"ה וקאמר דלא הקשה בש"ס זה מסוס דקטברי דח"ק נמי כי אמרו אליבא
דב"ה דווקא אמרו וסוד הוא שגילה כפיסא וסח"כ דדבר זה מחלוקת ב"ש וב"ה
וכומר דאין סברא זו דלאר צריכא דכל הבשר אסור להעלותו סברא מיוחדת לו לבד
כ"י הבשר דבשר עוף דהוא בכלל כל הבשר ואסור להעלותו אינו אלא סברת ב"ה וב"ש
ח"ל בזה ונ"מ שאלם תמא איזה סהס דקאמר דמנהר דלא חסמוך עליו דסברת
ב"ש היא וכה"ג מנינו בש"ס דיבמות דף קכ"ב ע"א ומשעס זה אחי שסיר דאין זה
כ"ס יאח"כ מחלוקת דאין כאן סהס כלל דאין סהס סברא מיוחדת לח"ק אלא סברת
ב"ש היא כמו שפירש אח"כ שהסהס הוא לב"ה דווקא ודומס זה למאי דאמרין בכמה
דוכתי מהניתיין ר' פלוני היא דפירשו הוא דאין ליתא משנה דין סהס אלא דין
יהי' שהוא יהי' שגא' ומכיון שכן הוא לא ידעתי מאי קאמרי התוספות ואין זה
פ"ה וסח"כ מחלוקת דב"ש במקום ב"ה אינה משנה סברי אף אי לא הוי מחלוקת
פ' דב"ש וב"ה לא הוי סהס וסח"כ מחלוקת מהטעם שכתבתי ועל זה ז"לע"י ויהי' מה

שיהיה הר"ב שהתקין דברי ההוספות אלו בגמר דבריו נתפס דאין פירושו דיבמת
פ"ג משנה א' על אינה משנה דפירש ומהפכיין לה מחומר שהרי כי מהפכיין לה נמי
הוי מחלוקת וא"כ מאי קאמר הכא דלא הוה מחלוקת משום דאיכא משנה דווקא הוא
לומר דה"ק ואין זה סהס וסח"כ מחלוקת דאין הלכה כסח"כ דהכי יסבור הר"ב דלפי
זה תהיב קשה אין נכסוק הלכה כב"ה לנבי ב"ה הוא דליחא ליה סברת הסהס
דאין הלכה כמותו שאינו כן דב"ה לית ליה סברת הסהס על כי ב"ש במקום ב"ה
אינה משנה ומהפכיין לה ונמלא דב"ש הוא דליחא ליה סברת הסהס דאין הלכה כמותו
דל"ב קשה מה שהקשה הת"ס דלמה פסקו כת"ק אלא ודאי ז"ל דאין פי' זה מהורר
ואף מה שפירש הת"ס לא אחי שפיר כמו שהוכחתי דיבמות ע"ס ועיין עוד מ"ט
צפ"ד דגדה משנה ג' : אר"י זו מקולי ב"ש וכו' ש"ס והעסקתיה לפיל ר"י היינו ח"ק
וכו' מן ח"ק ר"י כל האומר דבר ב"ש אומרנו מביא נאולה לעולם והא דלא קתני
בק"ז אר"י הפוף עולה וכו' דברי ב"ש וכו' י"ל מסוס דאיכא למטעי ולמימר דהוא
פליג אר"י יוסי וס"ל דאין הולק בזה אבל באמרנו מתחילה הוא צעמנו הפוף עולה וכו'
ואח"כ קאמר אמר ר"י שפירשו דלאר ש"ס דמחלוקת סתמא הוא דכ"ע מודו שיש
בו מחלוקת אלא שפירקו יאל מסי ר' יוסי וקמ"ל בזה דנעי אדם לומר דבר בשם
אומרנו דאי לאו דלחא לאכשמיין דבר זה לא הוה נפקא לן מידי כמה שהיינו יכולים
לעשות ולומר דה"ק ס"ל דאין בזה מחלוקת דסוף סוף ב"ש הוא החולק ולנבי ב"ה
אינו חשוב לכלום אלא דלא הוה שמעיין זה הכלל דנעי למימר דרש"י לומר דבר בשם
אומרנו ואש"ג דמדקתני אמר ר' יוסי ידעיין דלא פליג ועל כרחין היינו אומרין דלומר
דבר בשם אומרנו קתני ליה מ"מ אי לאו דשני הגא דבבביריה היינו אומר דעל כי לא
פלגי אטיק דהין דאף הוא מודה דסברת ב"ה דהלכה כותיה כסברתו קאמר בלבן
זה דלאר ר' יוסי אבל אין הכי נמי דקמפליגי בזה דלדידיה הוא ככ"ש ולר"י
ס בו מחלוקת ולא הוה שמעיין זה הכלל דנעי למימר דאדם חייב לומר דבר
בשם האומר :

ד"א

ה'ידושים והגהות מכ"י זקני הגאון רשכבה"ג מופת דורו רבינו צבי הירש זצ"ל אבד"ק ברלין והמדינות, בן בתו של רבי החכם צבי זצ"ל (בעהמ"ם צבי לצדיק וש"ם).

התקתי פתיח נכדי צבי יחזקאל מיכלואהן אבד"ק שלזונק והגליל (בעתה"ח דגן ששים, בית צדיק, ושי"ם).

מסכת ערכין

פרק א מ"ג בחו"ט ד"ה ולא נערך. ומתני' נמי הכי משמע מדלא חק' כו' וביותר ה"י נראה לכוין מסיפא דמתניתין דמשמע לכאורה דל' יוכי' אהרונ' וכו' וכן חכמים ל"ם כמ"ם לקמן וכבר הרגיש בזה בס' נט פסוק ש"ם קב"א עיי"ם. מיהו לעיל ל"ק מירי דא"ר ר' הנינא בן עקיבא בן סמאל וכו' ולא קאי כ"א על ה"ואל ליהרנ' ובגוסס מודה דלכתב' הו"י"ט לקמן בשם רש"י ובתוספתא מלאחי בגוסס וכן שמנה לא יודר ולא נערך ר' הנינא בן עקיבא כו' ר' יוסי חומר כו' משמע להדיא דלא' לאודי' קאי [ועיין בפוסקים בה"ע סו' קב"א מה ששיק' ליה] ודמסע דהיינו טעמא דהרמב"ם. ומ"ם בס' נט פסוק שם בשם הרב המגן אברהם ז"ל ומס' דברי הרמב"ם ז"ל הרואה בהרמב"ם יראה בפשיטות לעיל דליהא דבהדיא כהב הטעם משום שחשוב כמת ופ"י מ"ם החום' ז"ל בקידושין (דף ע"ח) ובשאר מקומות דהתם גוסס אצו יכול לדבר אבל אין להוכיח כלום ממתניתין אלא שהם ז"ל לשיטתם דמשמע לה דל' יוסי אגוסס נמי קאי ואפשר דרבינו הגאון נמי הו"י ב"ל בפירושא דמתני' בהרמב"ם ז"ל ולא קאי ל' משמתיין מה שהקבו ז"ל מ"ם דווקא קשיא כיון דלא מחלק בין מודבר לאינו מודבר וגם רבינו ויאל דקאי בשיטתו נדחק בזה. ומ"ם לישאל דמתניתין ודחוספתא דייקי עפי' דליואל ליהרנ' נהוד קאי ואין להאריך. שוב ראויה צפי' המסנה דהרמב"ם ז"ל וראויה לדקדק בלשונו במלה זו דליואל ליהרנ' קאי ע"ם ועי' בנח"מ ומה שהקשה עליו הג"ם ויש לעיין בזה:

פרק ב ס"ו אין עולין למינן. וכן פסק הרמב"ם ז"ל פ"ג מה' כלי המקדש ה"י ג' לפי פירושו עיי"ם אבל לא הביא שאין עולין לדוק ואפשר דבהא לא פסק כוותי' משום דלפי מהי' דמכרשין לעיל משמע שבי' עולין לדוק. והראב"ד ז"ל פ"י לכולהו מתניתין כפירש"י ורע"ב עי' פ"ה הל' ס"ו ומ"מ לא השיגו שם בפ"ג דודאי הדין אמת שאין אלו המעוררים בכלים עולין לדוק כיון שלפנינו היו ישראלים כמו שפסק שם ודו"ק: שם בחו"ט ד"ה אין וכו' אבל תולדות כו'. הרמב"ם ז"ל הילך בזה בין ימי התעודות ורצה חתום לשאר הכתובים עיי"ם הלכה ג' ד' ועיין בתוס' ס"ו (דף מ"ו ע"א) ובהם (דף ס"ח ע"א) ד"ה כשהוא חי הביא החו"ט ס"ו קיטן: שם ומיהו קשיא כו'. לכוס רישתא ה"י נראה ליישב בפשיטות לעיל קאי על החליל כהנפתין זו וכו"ל דבר כלום. אבל הנבילים וכמורות האדם מדבר ומסור וידיים עסקיות בכלי השיר הם היו הלויים יגולים לעשות גם יחד. וזה מיושב הפסוק דהגניאים בכמורות דר' אים משמע שמדברים וזכיר מכרם בכלי השיר ולכן לא הנייך פלוגתא כ"א נבי תלוי' אלא דהרמב"ם ז"ל שם הל' ג' כתב בהדיא בכולן. עם היות שם ליישב. ובענייניו לא יתניי' הו"מ לעיין כראוי:

פרק ג מ"ב דע"ב ד"ה שסכמי שם מוקם כו'. ובספר כפתור ופרח על הלכות ח"י (דף ס"ח ע"א) כ' שהוא שומרון וכן קורין לו עוד היום:

פרק ט ס"ו קראה הוא מפלג עיין צערוך ובמסוף הערוך:

מסכת תמורה

פרק ב מ"א ברע"ב ד"ה גר וכו' וח"ק סבר גר כיון שזמל ושבג מותר לאכול בקדשים ואין קרבן מעכבו כו'. משמע לאינו משמע בהדיא דס"ל שמוחר לאכול בקדשים וכן הוא צפי' המשנה בהרמב"ם ז"ל וכבר השיג עליהם בס' בשר שבע ברים מכליתין (דף ז'). ובתוס' השיג עליו בס' בה"ז וכתב עליו מרורים ואפי' נדחק צפי' הרע"ב לפרש דרבי בה"ז וכו' קתה ממה שהשמיט לפסוק הלכה מ"מ מה יענה לרבי הרמב"ם ז"ל שכתב בהדיא ואין הלכה כר' אלעזר בן עזיקר וכו' מה יענה לרבי צדק שבע עיי"ם ולא ידעתי מה נכתב בס' בה"ז ועוד דכו' להו לכתוב דהלכה כה"ק. ואני הייתי רוצה לדחוק בדברי הרמב"ם ג"כ ולומר דמאי דפסק הלכה הוא ע"פ מאי דקשיא ל' לכאורה מאי דאמרינן ברים מכליתין והביאו החו"ט לעיל דקתי ארבעה לאפוקי מדרא"י וזה לכאורה ל"ם כיון דלא נפקא מיני' מידי לדינא מאי חשש למינא והי' לנפ"ד ליישב דה"ל לדינא פליגי לרשב"א מותר לזב' בקהל לזב' הוא ישראל גמור אלא שאסור לאכול בקדשים כשאר מחוסרי כפרה וגם בה"ז אפי' משקר הדין א"ל להפריש עיין גמ' ולרבינן אינו מותר לזב' בקהל עד שיקריב קרבנו אלא דבזמן דליבא קרבן רחמנא שרי' מדכתיב לזרותיכם וא"ל לא שייך למייתי בכלל מחוסרי כפרה וא"ל יפה עיין בהרמב"ם למפסק הלכה בה"א. אלא שעיניתי בפירוט המשיגות כתב בהדיא דלרבינן מותר לאכול בקדשים והבאת קרבנו מזהו צעלמא כמ"ם הבאר שבע ושירי ל' מרי' להגאון בה"ז שהשיג עליו מבג"י כוס עיין בדברי הרמב"ם ז"ל. מ"מ הרמב"ם ז"ל בחיבורו פ"ה מה' מחוסרי כפרה כתב להדיא שאסור לאכול בקדשים וכדמשקינן גמ'. (וגם מה שכתבתי בענין מחלוקת דרבנן ורשב"א נראה כנ"ל עיין שם ובספ"ג מה' איסורי ביאה ודו"ק ומה שיש עוד לעיין בזה יתבאר במ"א בעה"ם):

פרק א מ"א חו"ט ד"ה אחד וכו' ה"מ עונש דשוח, ולדעת רמב"ם ז"ל דגרים (דף ז') ג"כ לאידך גיסא דמימר היו לאו השוח בכל כמ"ם הכ"מ בריש ה' המורה עיי"ם. ע"כ לריך לגרום גם כאלו אידך גירסא דרש"י דהו לאו שאין זו מעשה כמ"ם ג"כ הלח"מ שם. ומתה"ט בחום' חשבים הללו לא חידש בזה כלום וקמה שאלה הרגיש בזה דהרי מבאין מוכח בהדיא דהו לאו שאין זו מעשה גם למה לא ייין בדיוק זה כלום ואיזל בחר בהר"א ובכל זה עדיין לא יאלחו יד חובתו ליישב דברי ר' יוחנן דאמר בהדיא לא תתני מימר כו' ועיין עוד בנח"מ פ"ג מה' שכיבות ואני הארכתיו בזה צעוה"ט: צדוק:

פרק ג מ"ד ומביא עלי' נכסין ז"ע דכו"ל למקט' לשון קצר ונכסים משלו וכן נסיפא ונכסים משל נזכר ואפשר דבסיפא אשמעינן שאם רצה להביא משלו אינו יכול עד שימסרנו לנזכר יפה יס' כמו בשאר חובות נזכר ואין הו"מ מסיים לעיין בזה כראוי:

פרק ה ס"א חו"ט ד"ה מערימין כו' לשון הורס למקט' לא ידעתי מה עיין זה לבאן שלא מלינו בלשון חכמים עיין זה ומה לו להרמב"ם לחדש בזה דבר מדעתו אבל האמת כי הרמב"ם ז"ל על הרוב ידבר ועל"ד עיקר החילוק בזה כי המרמה עיקר עינו לרמות את חניו והערמה הוא מה שהלך עושה לעמלו ואינו נוגע דעת אחרים מיהו כההוא להרנו בערמה עדיין ז"ע ויש ליישב ודו"ק:

פרק ד מ"א בחו"ט ד"ה וכו' אבן קודם לכן כו'. אחי הגאון ז"ל משך בזה בפשיטות אחר ספרי האחרונים ז"ל בגלגלון אבן כעת האיר המורה מספר יד מלאכי ושם בס' קס"ו הוכיח מרוב בקיאותו דרוב הפוסקים ומכללם הרמב"ם ז"ל דס"ל הלכה כהתראי אף מקמי אבוי ורבא. אמנם לעיל נראה דודאי יפה כיון מהרש"ם בזה דברישא רבה גרסינן. ועיין הלכתא כהתראי לא שייך כאלו דהא טעמא הוא משום דידע מלהא דקמי' והכא כל חד שמעו מאתרינא משמי' דרב ואמר בה טעמא מדשפ"י ולהכי דברים התלמוד כל א' ב"ע ולא כיון להו לכולו בהדדי משמי' דרב ולימא בחר הכי דפליגי בטעמא. וממילא חזקה ל' דקדוק של התו"ט דמידר התלמוד מיתרע דרב יהודה בתלמא וא"כ מיתרע דרב חייל ואח"כ מיתרע דרב נתמן ואכל חדא סייתי הו"א אמורה דפשי"ט וכו' פשוט:

פרק ה מ"ב בחו"ט ד"ה ר' עקיבא וכו' סוף ה' יו"כ. סוף ה' רש"י פסוק ג':

קרישם חב לא

העתק מבי"אמ"ו הרב הגאון הקדוש מהו"ל לוי זצ"ל

גדולה שדכתיב בנפשו קומתו וז"ל מכל"ד שמתפלל כבוד ומיחו עשר לזו ומחלה לזו
אחי יוכל למחול גזס הענין אך אידי דמיני לטוב המופט כגד בכה"ל מה ג"כ כחן
המחנה כגד בכה"ל. ומיך מכל"ד קומת בעלמיו את דבריו וכבוד ומיחו גזס בעשר
לזו ומחלה לזו המופט כגד. ומוד ל"א"ל למה כבוד לטוב דחקו לומר המופט אידי
קמי כחן ג"כ עשר לזו ומחלה לזו שהוא כבוד לטוב ללא טרף. וכן כבוד בעלמיו דגם
גזס המחנה כגד. ומוד מה שכתב ונלא אקבצו כל א' לאשה א' מיירי. הנה דברים
האלו אין להם ענין כלל. דלא יסיה כוננו ללא הוקבעו איזו קיטין יסיו של זמא
ואחו של זמא וסיינו דלקחו עמיהו כחמה ולא יתדו איזו עשר יסיו של המופט ואחו
יסיו של המחנה. זה אינו דלא ביה קיין עשה קטנות שלא זיווגו אותם מיסיה כל א' ביה
א"כ אם לא היו יחידין ג"כ מתחלה לכל אשה ב"כ גזס היה ראוי מיסיה הדק ליהנות טוב
כבריו בין של המחנה ובין של המופט והטן. ולכן דבריו נפלאים גם כזה :

ולכן י"ל שח"ל ממדתי של דמא וזכות המופט ז"ל. דהנה מאי דקמתי המופט כגד
או המחנה כגד וכול לפרי ב' אופנים: אופן א' הוא. שהמופע עשה פירושו מתפטר
המופע והמחנה כגד ג"כ פירושו כך כתפטר המחנה. אבל איס יודעים אם כולם מכל האשה
המופע שלה או אם כולם מן האשה שהמחנה שלה. או אם מקבלתה של זה המופט המופט הם
מכל האשה המופט ומקבלת של המופט הם של האשה המחנה. וכן המחנה פירושו
כתפטר המחנה אבל אין יודעין אם כולם של המופט המחנה או האשה המופט.
אופן ג' הוא בחינת המופט כגד כונתם הוא דוקא של האשה שהמופע שלה כולם כגד
וגל המחנה כולם פקולים. ובחירת המחנה כגד ג"כ כונתם דוקא כולם שהאשה
שהמחנה שלה כגד וכל האשה שהמופע שלה כולם פקולים. אך כיון שפירש המופט
דמתיך דפ"ק פירושו וכללה ואינו מתן דפירושו פירושו דיפטר. וכיון שפ"ל דלא
דקמתי בפ"ק המופט כגד סינו כונתם דוקא כולם של האשה שהמופע שלה. דלא כיון דלא
מקריב לכתלה רק כתפטר המופט א"כ היה קשה להפטר למה יהיו דוקא של המופט
כבריו כל אין לאו יודעין מהו ע"כ אמת המופט שהמחנה כגד כונתם של
מכל האשה המופט או מכל המחנה או מקבלתה של זו ומקבלתה של זו. לפיכך ע"כ
עם ב"כ אמת המופט לפיכך כפי האופן ה"ל דכתפטר המופט כגד להקריב לכתלה
וכיון דחין אנו יודעין מכל איזו הם לכן יבאנו עוד כתפטר המופט בשופות ויטו
מתני בניהם ויאלו כל אמת מתן ידו חובה מופט המחנה דיינו אשה שהמופע שלה
יאשה ידו כל חיבתה והאשה שהמחנה שלה יהיה עוד תפלוס חובתה: דכד: א"כ בואו
מתן דפיקון והיינו דייפטר לא רנה המופט לפיכך כפי האופן ה"ל כ"ל מופט דלפ"ל
הא דקמתי מתניוין או הכלל של מקום שאתה יכול לחלק את הקיטין בלא יהיו מכל
אשה אחת בין למחנה בין למופט כגד ומחלה פקול. ע"כ ה"ל שהמחנה הוא גזס
שכסוקיין הם שות מופט הקיטין של אשה אחת למפטר הקיטין דכד כונתם כגד
תיון למחלה וחיוין למטה יכול להיות שכל הקיטין של אשה א' רק למחלה וכל חברתה
רק למטה. הנה גזס המחנה כגד ומחלה פקול והיינו דקמתי מתניוין דלפול בבחי
לזו ומחלה לזו ו"ל לזו ו"ל לזו ו"ל לזו. וכל מקום שאין אשה יכול לחלק את הקיטין עד
שיאח אחת אשה אחת בין למחנה בין למופט המחנה כגד. כונתם גזס את הקיטין
אשה אחת מחנה מכל חברתה יהיה מחנה בלאו אופן מיסיה בין אם הם זוגות או
כפרדים אין שום חילוק בזה כלל לפ"ל הפירושו דלא ביה אין אחת יכול לחלק את
ההשפעות הקיטין על אלו שמי הכשים יסיו תיון למחלה וחיוין למטה א"כ יסיו מכל
המחנה למחלה ולמטה דלא אפילו אם יסיו של הקיטין של האשה המופט למחלה יכול
ע"כ על כרחיך למחלה חיי ההשפעות שהם למחלה לרף. מיסיה ג"כ מקיטין של
המחנה השלישית מופט מחלה ההשפעות. וכן אם של הקיטין של המופט הם למחלה
ע"כ ע"כ למחלה חיי ההשפעות שהם למטה לרף. מיסיה ג"כ מקיטין של המחנה
וגמאל ע"כ ע"כ של הקיטין של המחנה למחלה המופט לכן בזה המופט המחנה הוא דכד
וכ"ל. וכונתם בחינת זה הכלל כ"מ שאתה יכול לחלק וכו' הוא כאלו אמרו זה הכלל
של שכתב קמי שמי הכשים הם שות מחלה כגד ומחלה פקול וכל מקמי אחד מהם
מחנה מכל חברתה בזה המופט כגד. ואשקף לו להפטר למה החריבו מתניוין
ובני את ה"ל ו"ל לזו ו"ל לזו ו"ל לזו. וזה הכלל של שכתבתי מנ"ל בביהם כגד
שזה מחלה כגד ומחלה פקול וכל שכל אחת מהן יתורה על של חברתה המחנה כגד
למה חיי ברמה בשון הפטר לחלוק ואין אחת יכול לחלוק. (אמר ברה כתי' דאבות
גם אתו נשערכו בזה בלקח עוב ופירשו כונת התנה באופן כיון מהוד ע"כ ומחלה
נחת). ולכתיב מפי' כונת ההתניוין בזה הכלל ה"ל שאין כונת התניוין שאתה יכול
לחלוק ואין אחת יכול לחלוק עד שיסיו מכל אשה אחת בין למחלה ובין למטה סינו
שיסיו מכל אשה אחת קיטין שלימים שלה למחלה וקיטין שלימים שלה למטה דיינו אפילו
בזוגות קיטין. אלא כונת התניוין עד שיסיו מן א' של אשה אחת פירדה אחת
למחלה ופירדה שמי המופט למטה בודאי. וזהו בודאי חיינו אלא בבחינת זוגות אחת
השפעת ביה קמי המחנה כגד. אבל כשהם אחר המופט זוגות של קיטין שאתה יכול
לחלק בזה שיסיו מחלה למחלה ומחלה למטה באופן שלא לחלוק שום קן של שום אשה
שיסיה פירדה אחת למחלה ופירדה אחת למטה א"כ שיסיו קיטין שלימים למחלה וקיטין
שלימים למטה. והיינו דלא אחת אחר המופט בזה המופט כגד ומחלה פקול.
ומפיה כך דמתיך אינוי שכל אשה מתן לא קיטת קיטת בערכובות שיסיה יכול הכין לפנות
מכל הפירוט כולם איס מתן שירנה לפנות ואחו מתן שירנה למחלה כמו דלוינו לטוב
בפ"ק אלא שכל א' מתן קמתי וימחה של שמי הפירוט בפי עמון לכן בפ"ע. והבנת
אפ"ל יקריב על אשה א' אפי' רק קן א' למחלה ויסיי האחד כולם אשה ויסיי שאתה
פקולה. ואפי' יהיו הקיטין שלה הכנס לא יסיו זם סקן שמיך פולות בין קיטין קטנות
לקן בפ"ע. וכן אפילו אם לא עשה רק קן א' למטה מכל קיטין לא יהיה רק א'
שאתה כברה וסניי טולה פקולה בין שחוקבע לקן אחד בפ"ע. ולכן אפילו של המחנה
וגל המופט נפשו למחלה וכן למטה ומחלה מכל הקיטין בין של המופט בין של המחנה
שנפשו למחלה הם מחלה שולות כברים ומחלה שאתה פקולים ואמחמה מהנה שאתה
כברים ומולות פקולים כיון שכל קן וקן אקבע בפ"ע. ולכן בזה כיון שהם אחר המופט

זוגות של קיטין שבהם אמה יכול לחלק כ"ל מחלה כגד בודאי ומחלה פקול מופט כגד
כ"ל. אבל אם הם אחר המופט אינם זוגות של קיטין אלא נפשו מחנה של קיטין
קן אחד נפטר. כיון א' לזו ו"ל לזו. או ב' לזו ו"ל לזו. או ד' לזו ו"ל לזו כל
הקיטין של האשה המחנה שלה הם לזו כברים ולזו הקיטין של המופט הם פקולים.
ואיך על דרך משל בזה האחרון דיינו ד' לזו ו"ל לזו שגם כגד ע"כ קיטין. וה'
קיטין הם ד' זוגות של קיטין ונפשו קן השלישית נפטר לזו בלא זוג. בזה של המחנה
כברים כל קיטין לזו. ואבאר לך הענין. דלא כשנפשו חיוין למחלה וחיוין למטה
אפ"ל שנפשו קיטין שלימים למחלה וכן למטה דיינו מיסיה ב' זוגות של קיטין שלימים
למחלה וזו זוגות של קיטין שלימים למחלה וזו זוגות של קיטין ע"כ כגד
הקן השלישי נפטר שחלקו ובכפשה ממנו ע"כ פירדה א' למחלה ופירדה א' למטה.
ולכן אפ"ל שכל הקיטין הזוגות הם כספק אש. נעשו מהם קיטין שלימים למחלה ופקול
השארות וקיטין שלימים למטה ופקולו השארות או אם חלק כל קן וקן א' ממנו למחלה
שאר טולה ושמי ממנו למטה והוא מחלה ומחלה פקולים ולכן כל הקיטין כברים.
ולכן כיון שיש בודאי ע"כ קן אחד שחלקו בודאי שנפשה אחד מהם למחלה וזו מהם
למטה דיינו הקן הנפטר שאין לו זוג. לכן כל קן וקן נפלה לפקול מספק אנו מוין
בחינו כקן שבה כגד בודאי ואם אומרים שזוהו הקן השני שיש כחן בודאי דיינו שחלק
בודאי וזו זוגות של קיטין שלימים למחלה ע"כ בני זוגות של קיטין ע"כ כגד
שבה אפיקים לכפן מספק. ואם יש גם מחנה א' ואפי' שאין יכול שכתבם שג בחינתו
מחנה רק אשה א' מכלה על כל הכשים שהייתה כפורה. לפי שכל אשה ואשה שירנה
לאחרי מספק אנו מוין לומר שזו היא שהיתה נחמהו וכשה. א"כ ק"ו כחן דמתי
הנה שיעור להיות שגלה שום אשה נחמהו אפי' חיוין ואין ה"ל יסיון לאחרי
שום א' מתן כספק. ק"ו כחן שזקן אחד בודאי כברה עולה ומחלה ממנה כ"מ שמוין
כל קן וקן שבה כספק אש נעשו שמיך ממנו למחלה או למטה ופקול א' מהם או
מחלק נעשו א' למחלה וזו למטה ושמיך כפורה. שגנו מוין על כל קן וקן שזו
הקן שחלקו בודאי. וכבר ז' הוא כחן ויכדו ומחמה שגם כמחנה כגד הפקול. א"כ
שכתב זה אינו שייך הלא כברים זוגות אבל בזוגות לא שייך זה. כיון שגזס יכול להיות
שאין שם שום קן שחלקו מיסיה א' ממנו למחלה או למטה לחלוט בזה עשר הקיטין ולכן
בזוגות הדיון הוא שמתלה כגד ומחלה פקול. אלא שדין קשה למחלה לא יבשר רק על
המחנה ולמה לא של המופט ג"כ. דלא כן יסיון למחלה או למטה בזה סקן כגד
שחלקו בודאי כמו שאנו מוים את של המחנה. אלא שכל ד"ל למחלה דמתניוין להקביל
נחמה יותר למחלה את של המחנה מחלה את של המופט. ויינו ממנה דמחלה של
המופע אנו יבטין לומר שאין מכל קבנות' נשמי המקומות ביה דיינו למחלה ולמטה.
אלא אנו יבטין לומר של הקיטין שלה נעשו כולם קן אחד א"כ אין גזס מחלה
כברה כלל. ולכן כפי שחלק נעשו כל הקיטין ע"כ לזו ו"ל לזו בכל קבנותיה טולה כברה
כלל. אבל מכל המחנה יש בודאי מקבנותיה למחלה ולמטה דלא אם כל קיטין
המופע נעשו למחלה וא"כ כמקפרי על כל קיטין המופט שנפשו למחלה נעשו כגד
ג"כ למטה מכל המחנה. אפ"כ אמת מופט היתרון המחנה יתורה של המופט
ע"כ למטה חיי היתרון למחלה וחיי היתרון למחלה. ואף אם לא חלק כל אמת היתרון
כל קן וקן ממנו שיהיה א' ממנו למחלה וזו ממנו למטה ע"כ קיטין שלימים ממנו
נעשו למחלה ולמטה. וכן להיפך אף אם נעשו כל קיטין המופט למטה ע"כ נעשו ע"כ
מחנה היתרון שהמחנה יתורה של המופט חיי מחנה היתרון למחלה והוא חיי
למטה ואף אם מה נעשה למחלה כס קיטין שלימים. אפ"כ ע"כ הפקול מהם הם
כברים. וגם מהם שנפשה למטה אפ"כ שהם קיטין שלימים אפ"כ שאתה מחלה מהם
הם כברים. וא"כ ע"כ ע"כ ה"ל יסיו גזס מקבלת קיטין בודאי עולות כברים ומקבלת
קיטין שאתה כברים של המחנה. ולכן גם אמתו הקן ה"ל שחלקו בודאי שמי הפקולין
ממנו נעשה חיי היתרון למחלה וחיי המחלה למטה. אלא שכל המחנה שיש בודאי
טולות כברים וגם שאתה כברים. אבל בשל המופט אין זה כ"כ סביר למחלה אמתו כיון
שיש לומר שיעור להיות שאין בכל קיטין שום עולה כגד או שאין בכל קיטין שום הפקול
כברה. ובכבר ז' כגד ג"כ הכתוב לפי עינינו ו"ל הואיל והפטר יודע שמתניוין לזו
מקבנותיה למחלה ולמטה יהיה כל קבנותיה כברים ע"כ הכתוב בספרו וכתב לפי
דבריו כ"ל הכתוב אמת של הכתוב הוא יתור חזקה. והיינו מעשה שזקן אחד בודאי
חלק ג"כ פירדה אחת למחלה ופירדה א' למטה. וזהו פירושו של זה הכלל שכתבתי
המופע. אך הוסיף לו להפטר על זה הפירוט הא קמי מתניוין עשר לזו ומחלה לזו
המחנה כגד. אפ"ל שבה אינם זוגות. וכ"כ כגד המופט לפיכך ולחתי ואחתי ומיחו
אמת הוא שגם נעשר לזו ומחלה לזו המחנה כגד וכונתו בזה אינו באופן כ"ל. אלא
באם קיטין של אחת מהם כל הפירוט בערכובות ולא קבעו כל שמי פירוט לקן בפ"ע.
דהנה בזה אם הם זוגות כיון שיש לזו ומחלה לזו או כדומה לזה שאר זוגות פד"מ ג'
לזו ו"ל לזו שם ע"כ אחר המופט שמי קיטין ע"כ זוגות של קיטין. דהנה בזה
אם עשה מחלה למחלה ומחלה למטה בזה ע"כ מופט המחנה כגד. אלא שאינה של
המחנה יבדו כגד כיון שמיך שמיך. והיינו שכתפטר המופט ממנו הם כברים מתן שמיך
ששופות וזכור עוד שכתפטר המופט בשופות ויהיו מהמים בניהם. והמחנה הם של
המחנה יבדו וזו שמי שפירשו באופן ה"ל כתפטר המחנה כגד וכבר למחלה מכל המחנה
לזו. והיינו דוקא בשלא הוקבעו כל זוג לקן בפ"ע וזו כונת המופט שכתב זה וכל
הוקבעו מיירי. אך מה שכתב בשלנו כל אחד לאשה אחת. י"ל דמתי כופר הוא ו"ל כל זוג
לקן א'. דלא א"כ יתור דלא הוקבעו כל א' לאשה אחת אלא קמו בערכובות ולא יתור איס
מהם לאשה או אפיקים מהם לאשה זו. דזה בודאי א"כ וכמו שכתבתי לעיל ויינו מזהו דמתי
היה להיות כולם כברים בין של המחנה בין של המופט והיך בפ"ע. אלא ששמות
קופר הוא ו"ל כ"ל. ואשכח ג"כ לרמז ולפירש בלא ע"מ וגומר שכן פירושו שלא הוקבעו כל
א'. ע"כ של שום קן א' לשום אשה א' מתן. פ"י שפירשו לא כדוגו שום קן שום אשה מתן.
היה א"כ שיסיה ע"כ הדברים כממשק לפי פשוטו ולא עושה דמתי: וכתבתי לענין לפיכך
דבריו המופט שכתבתי ה"ל לזו ו"ל לזו ו"ל לזו ומחלה לזו ומחלה כגד. אלא
דקמתי המחנה כגד הוא כולל ב' אופנים כ"ל. אופן א'. המחנה לזו הוא דכתיב וזו של

סגנון הגדול בו מוהר"י יהושע ז"ל במהור"י אהרן העליר ז"ל אבר"ק מעלו (בעהמ"ס דברי יהושע וחסן יהושע).

מסכת מדות

פרק ג מ"ו הכיור כו'. בין האולם ולמזבח כ"ב אמה וי"ב מעלות היו שם, רום מעלה חצי אמה ושלושה אמה, אמה אמה אמה ורובד שלש, ואמה אמה ורובד שלש, והעליונה אמה אמה ורובד ארבע. ע"י צמח"ל מה שפירש ולדבריו חסר צבא אחת של אמה אמה ורובד שלש. וגם מלת העליונה אינו מכוון לפירושו. ושמעתי בזה מדו"ה הגאון ר' יהושע העליר ז"ל פ' משנה זו במין חומר. בין האולם ולמזבח כ"ב אמה, וי"ב מעלות היה שם כו' ושלושה [היינו מקום מדרך קף הרגל] אמה. וא"כ אישוא נתמלא המספר של י"ב אמה מן הכ"ב, וא"ו היו עוד עשר אמות להסלים הכ"ב? ע"י עושה ההגא חשבון לכוון הכ"ב אמות. כי מהעשרה אמות הטרות הוסיפו על המעלות צדוף זה. אמה אמה ורובד שלש כו' ופי' אמה אמה הראשונה אינו כפי' אמה השנייה. כי השנייה היא אמה [שהיא מדה] והראשונה היא מלשון יש אם למקרא, יש אם למסורת. כי כידוע היה כל מעלה רוחב שלה אמה למדרך קף הרגל. ואותה ההמה היתה מאבן אחת לכל תהפוד לפירושים כאשר ידורך עליה הדורך. והאולם אם המעלה היתה רחבה יותר, לא היה נלרך לעשות מאבן אחת רק האמה הראשונה, ויתר השטח היה יכול להיות מאבנים מרובפות קטנות, כי האמה הראשונה הוציאה אופן לכל התפרדה. והיה אמה אחת מאבן אחת ויתר השטח היה מרויף באבנים קטנות. וזהו אמה אמה, פי' הוסיף והחזיק של המעלה היתה אמה ורובד שלש פי' שלש אמות היה מרויף באבנים קטנות. הרי נשארו יתרות עוד שבע אמות, ואומר עוד אמה אמה ורובד שלש, שיעוד מעלה אחת היתה צדוף זה, וכשאר עוד ארבע אמות מן העשר, ועוד המעלה העליונה אמה אמה ורובד ארבע. הרי שששה חשבון ליק על כל הכ"ב אמות שאמה אחת מהם לא נעדרה מלפרשה במסכתנו בצדוף ולא ברמז. והולם ר' יהודה שאמר שהעליונה היה רובד חמש ע"כ ס"ל שקלרו מאחד הרובדים ממעלות הקדומות, או שלא עשו צדוף רק רובד אחד ושתי אמות היו מן המזבח עד מעלה הראשונה כמו שפירשו המפרשים:

יחזיר משאם זו שמעתי מפי דודי וקני סגנון הדק הכ"ר יהושע העליר ז"ל. אייזיק ליב כיר שרגא עזריה ז"ל העמ"ק רלאקיי.

מסכת קנים

פרק א א נעשית למטון. מחוט הסיקרא. שהוגר את המזבח בצלמט נבנה: נעשית למעלן. הו' דלא ערבוהו ומיניה. למטון נעשית חטאת העוף ועולה בזהם ולמטון עולת העוף וחטאת בזהם. לאורווי שבין צבחהם ובין צעוף חטאת קדומה לעולה. ועי' טמ' זבחים ב' ד"ה רילה. ובס"פ מ"ו:

ב כמנין חטאות שבחובה. כמנין עולות שבחובה. דקיק לומר כמנין לאורווי שרק לענין וכשר להקריב כאותו מנין לכתלה בזהו נמלך. אבל אינה יולאה ידי חובה. וכשתערב חטאת חובה לריכה לקנות והנחיר מספק עוד חטאת ולהטות. אם מה שהקריבה קודם הוא מהקן יהיה זה לחטאתה שנתערב. ואם הקריבה אותה שנתערב יהיה זה לחטאת חיבתה. ולריכה עוד לקנות ולהביא פרידה אחת לעולה. וכן בעולה שנתערבה לריכה לקנות מן הצדוף. ולהקריב אחת לעולה ולהטות. ואחת לחטאת: בין שהחובה כרובה והגדירה שועשת. הקשו המפרשים שינוי הלשון. שקרא לעולה המעורבת בלשון נדבה. מה שקודם זה קרא אותה עולה. והרי שם עולה כולל יותר. נדר ונדבה ומפורשת שבחובה. ונדבה דגב אורחא השמייעי ההנא ריבה צדחא. ונדב"ל דדוקא כשתערבה עולה שחיבי צדחא ריבהתה שאז בין שהקריב עולת חיבה בין שהקריב עולה שנתערבה בין קד ובין קד לריכה להביא אחרת ולריכה להטות. אז לא שיק לומר על מה שהקריבה כל דפריש מרובץ פריש ומה שהקריבה עולת חיבתה מהקן הקריבה שהרי החובה מרובה. כי מה הרויח מה כיון שגדירה להביא עוד פרידה. משום שהיא חייבת מה שנתערבה. מה הפסיד שהתנה ג"כ מספק אולי הקריבה העולה שנתערבה ולמה לן למיזל בזה רובא נמקס שיעיל תחלו. אבל כשתערבה עולה ריבה שאינה צדחא ריבהתה. וכשהקריב כמנין שבחובה. יחילי שהפרידה של חובה הקריבה משום דרובא וינהו. ואז אינה לריכה להביא אחרת כלל. שהרי עולת הנדבה שנתערבה אינה חייבת צדחא ריבהתה. קמ"ל שאף צב"ג אין כשר אלא כמנין עולת שבחובה אבל לא שהפטר מהקריב אחרת דמישיבין שמה הנדבה הקריבה ונבאר לה עולה חובה שלא הקריבה: בין שהגדירה כרובה והחובה מו:טח. בזה הבבא קמ"ל שאף צב"ג שהחטאת שבחובה עדיין לא נקבע לחטאת רק מחמת מה שמקריב למעלה את בת זונה לעולה ולא הוסיף בפירוש לחטאת. ובר"ל שהחטאת כזה בעל

צדוף העולות. ויקריב שמים למעלה. דזה לא ידעין מרישא מחטאת שנתערבה בחובה. דשם היו חטאת מסורסת. קמ"ל שאף שהעולות הם הרוב והחטאת ממילא נקבע מ"מ לא צטיל. ולא יוכל להקריב יותר מהעולות שבחובה. ונקיט כן ג"כ לשון נדבה משום שירכה לנישוא שקודם לה:

ג אחת לזו כו' שתיים לזו. כלומר או שמים. וכן שלש. או שלש: מחצה: משל מספר שתי הנשים יחד: בשר. להקריב הני מהמחלה למעלה והני מהמחלה למטה: והחצה פסול. דלמא עבד מה שיותר מחצי מעולות של אותה האשה שכבר הקריב חלקה בזה היה והרי הוקבעו היהירות לנד סגנדרו. ונקיט ההנא עד שלש לרבוחה. שהרי בשלש לזו ושלא לזו. כשהקריב למשל שלש למעלה יש ספק אחד שקול ושיי ספיקות להקל להקריב הרביעית. ספק השקול שמה משלה היא הרביעית ופסולא ושמה משל חברה וכשרה. ושמה לא הקריב קודם רק שתיים שלה ואחת משל חברה. וכשרה בין אם הרביעית שלה ובין [אם] היא משל חברה. ושמה אחת שלה ושמים של חברה וכשרה ג"כ הרביעית ממ"ו. והו"ל דמות להקריב הרביעית קמ"ל דלא: אחת לזו כו'. דרך ההנא למייתי משפר החמש בכמה מקומות. (עירוני ע"ג) חמש חבורות. ושם (ע"ג) חמש נשים. חמשה עבדים. חמש חליות. ושם (מ"ג) חמשה שבזו. וכן (מ"ח). ובהך דקנים גופיה שנינו (במיות פ"ק מ"ו) חמש לידות. חמש זיבות. לכן לייך כן תחא בחמש נשים. והמספרים הם רשמי חלוקי כל השבועות כמ"ט הראב"ט אחד תחלה המספר ויכודו. שנים תחלה מספר היוגות. שלשה תחלה מספר הנפרדים. וכל יסודי החשבון נחלקים ליחידות עשירות מאות. ולכן זכר כן ח' ב' ג' י' ק': המועט בשר. להקריב לכתלה מחלה למעלה ומחלה למטה. ולא יותר מטעם הכ"ל:

פרק ב א פרה לבין הקריבות פסול. נקדים איזה כללים צקורה. ואח"כ נפרש שלש משניות הראשונות אחת לחת. (א) תבאר צפרק ח'.

שכשהקריב פרידה אחת מוקן שהומה. הוקבעה השניה לכשנדה. והם הקריב שתיים בזה למעלה או למטה האחת פסולה. (ב) ידוע מאמר רב הדרא (עירוני ג"ר). אין הקטן מתפרשה אלא בלקוחת בעלים או בעשיית כהן. כלומר כל זמן שהן סתומות יכול הכהן להקריב איזה מהן שירצה לעולה או לחטאת. (ג) זה דווקא כששתי השתומות לפנינו. אבל כשפרחה אחת מהן שדינה שהקח זוג לפני. שוב איננה נקבעת כלל כשהקריב הנשארת. וכן איננה קובעת [כשקריבנה מן] את הנשארת. ויש לה לאותה שפרחה דין פסול שהרי אין לה בעלים. ואע"פ שאמרו (נדריס ל"ה) ח"ר יומא הכל לריבין דעת חזן ממחוסרי כפרה. זה דוקא לזכותם. כמו שאמרו שם שהרי אדם מביא קרבן על בניו ועל צותווי הקטנים. אבל נלקלה לא. וכל כ"ה שאין לבעליה דבר עמה ואין לה שום ריח להקריב אותה לרונה בכל מקום שהיא. ואדרבה עוד התקלקל על ידה בזה ששאר בידה. פשישא שאין מקריבין את הפורחת בעל כרה. ואף השה שפרחה זו לקנה לא הוכל לזכות בה. שהרי לא עדיף זה ממוכר ברטון ותניא (פסחים פט:) המוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום. ועי' חוסי' (צ"ק סו) ד"ה גדול מובאר כן בצורך. (עיוני מ"ט) ושם ע"כ תוד"ה אלא מעשה. וכן מוכר צדור (יב) ואילו שאר קטין בעלמא מיהקן. ולא פריך על בניו אחרת בידה עי"ש. וש"מ שאלות שפרחה לנד אסורה. וכ"כ רש"י שם וינמלא מהכפר בקרבן חבירו אלמא עממא משום הכי הוא. ולאו משום דאינדה צב"י הנשהר. וכשהקריבין אותה פרידה שפרחה בין למעלה בין למטה בכל מקום שהיא הקריבו פסולה. וזהו פרח לבין הקריבות פסול: ופסול אחר כנגדו. כלומר במקום שפרח ובה לשם. וכמ"ס הרמב"ם ז"ל צפרים ובפסקיו. והטעם הוא מדהתערב ולא ידעין בזהו לך הקריבוהו למען או למטון. למשל כשפרח לבין חמש קנין סתומות וכשהקריב חמש למטה חמש פרידות למעלה. שהן י"א עם אותה שנתערבה. חיישינן משאך שמה הקריב הפסולה למעלה ושאר שם חמש. ושמה הקריבוהו למטה ולא נשאר לה אלא ארבעה למטה וחסר לה חטאת אחת. ולריכה להביא עוד חטאת מספק. ואם הקריב חמש למעלה ושם למטה. לא ישארו בידה מספק כ"ל ארבע למעלה וחסר לה עולה מספק. הרי שבלבדו שהוא פסול פוסל עוד אחר כנגדו במקום שבה לשם ומפסדה על ידו: שישארו דפורח. מהו המפרשים. מה נתינת טעם הוא אם הלא הוא דין בעלמא [ובחלמונין שבה כ"ה]. אין מליקין מ"ש לפי שאין מליקין חמש שפיר ובמ"ט רש"י והר"ן שם]. ולפי מה שביארנו נאמר דבתינת טעם פללא כיל. כלומר שהרי דבר זה הוא כלל בתינת עיני העריבות. שאם פרחה עולה מפורשת לבין הסתומות. והקריב אחת יתירה למעלה. פסולה אחת למעלה. שמה אותה היתירה משל בעלת הסתומות היא והרי הוקבעה לחטאת ע"י שהקריבה מהנית שלה למעלה. ופסולה. ולמטה ג"כ אחת פסולה שמה צדוף היא הפורחת שבה לבין והרי היא עולה. נמלאת פסולה ופוסלת עוד אחרת כנגדה. וכן אם פרחה חלים חטאת מסורסת וקריב היתירה למטה. וכן אם פרחה ספק עולה פסול חטאת

חטאת לבין הסחומות. בין שהקריב היתירה למעלה בין למטה. פסול אחת למעלה ואחת למטה מספק. מדלא ידעינן ליהוה הוא ואנה הקריבות. ובין שארע בלחון שטינו שפרח מקו סחומה לבין הסחומות. בטלוהו נווני נקוט הכלל בידק ספסול אהו שפרח ופוסל עוד אחד במקום שפרח למס. ומשעמא דכתובין. ונחישע קושיית המפרשים:

ב לזו שתי קנים. מה שליר התנא שהיו לכ"א שתי קנים. ולא כשהיו לכ"א קן אחת. מנכח חזר הוא. דכשהיו לכ"א קן אחת. כיון שחזר לא נשאר לשתייה כלום. כפי הכללים שהנחנו בריש פירקין. למשל. לאה ורחל. ופרח מרחל ללאה ולא לא נשאר ללאה כי אם פרידה אחת. ולרחל פרידה אחת. ללאה שהרי ללאה פרח. ופוסל אחר משלה וכמש"כ. ולרחל שהרי ממנה פרח וכשחזרה מלאה שמה שלה פרח עתה. ולא היה לה קודם שחזר כ"א אחר הרי לא נשאר לה כלום. ולרחל ג"כ שמה של לאה פרח עתה ופוסל האחד שנשאר ללאה קודם. ואין לה ג"כ כלום. ואז עוב להם להתנות שהיו קנייהם בטוחות. ויהיה מהלך כשר ומחלה פסול בין לכתולה ובין דיעבד. כמו שטינו פ"א ופ"ב. ויקחו זוג החמר ויתנו ביניהן כבכולא מילתייהן. ולמה ליהן לעמוד כל אחת בשלה ולהפסיד הכל. וגמלא חזרה בלזו קן אחד וקן אחד לא הוועיל ולא הפסיד ליהן. אחר שבוז ליהן להשתקף ולהתנות. והתנא רואה להשמיטנו. שבהזר לא אמרינן היא שפרחה היא שחזרה. לכן ליר התנא שהיו לכל אחת שתי קנים. ובחזרה הראשונה שלרבה כל אחת ליקח מהשוק עוד שתי פרידות. שהרי נפסלו לה אחת בהליכה שחזר אותה פרידה שהלכה. ואחת בחזרה שפוסל אחר כנגדו ללאה. ולא נשאר לה כ"א קן אחד. וכן ללאה. ולמה ליהן אז להשתקף ולהתנות. בין קן ובין כך. בין כשעומדות לעלמן בין כשמתהפכות. יותר משתי פרידות לא תביא. ושפיר שיהי ההנהל פוסל אחד בחזרה. ולא אמרינן איהו שפרח זנו שחזר. הא מדא. שנתא שמינן פרה עוד וחד שוב לא הפסיד כלום בחזרה הפריחות והחזרות האחרונות. שהרי שתייהן יתרו להשתקף ולהתנות. וזה שאמר שאפילו הן מעורבות אין פחות מבתיים. ואילו לא ישתתפו הרי אין להן כלום. ומוריות בשיתופן ומנאן שלא יפסידו מהפריחה והחזרה האחרונה: ודע הא דלא אמרינן בהמת הוא שפרח הוא שחזר. והיא פלוגתא דרבי ורשב"ב ובבבורות (פ"ה) מיידי לה לענין בע"מ שנתערב בתמימים היים וזקד ומלא. דרבי כבר דאמרינן הוא שצדד הוא שנמלא. ורשב"ב כבר שרידן לחזור ולבדוק [וגר"ח בר אבא דאמר התם שאף רשב"ב מורה. הוא דווקא בצבעי מסים דסבר כיון דבדקו וקיימו לאו דרבייהו למיפל צבו מומא. אבל כ"ד לכ"ע הוי פלוגתא דרבי ורשב"ב] וא"כ נפלין ברבותי בכל החזרות דפירקין למימר דאחיין דלא כרבי. ורבותיהו הראשונים פליגי בזה לענין דינא ובע"מ ז"ל פוסק כרבי אף בדאורייתא. וכן היא דעת הרמב"ם. ונטיין כן בדברי הרמב"ם ועי' פ"ב מה' חמץ ומלה היא ומ"מ צמחו סס. ואף הטור דס"ל ב"ב"ה סי' הל"ג דהלכה כרבי הוא רק בשביטול והוי דרבנן. מ"מ גם כן לוי אלא מדרבנן שהרי מדאורייתא בע"מ צע"ה צע"ה. וכראה דלק"מ דהני הכא שרי רובא במקום שפרח אינם מסל רחל שממנה פרח ללאה. וכשחזר אמרינן מרובא פריש. שהרי הוא שלא בפנינו וממילא. עי' וי"ד סי' ק"י סי' ו"ב וצ"ח סס. ואף שברקשים לא אמרינן קן הוא רק לקולא אבל לא לחומרא. וזה לא שייך בפלוגתא דרבי ורבי שמעון קן גמליאל וח"ק ורבי יוסי סס שאין רובן בע"מ אפילו הגב דמינעויהו האדרי דר"ק:

ג לזו אחת. המפרשים תמהו. מנא הוסיף בליר שבע הנשים. והם בא להשמיט הדין בשאין מספרן שוב. מנא יהושע דין יב צ"ה. ודי להשמיטנו בלחה ושתיים ושלש. ובמאי פליגי ה"ה דס"ל דהשביעית לא הפסיד כלום. ולאמר. שכלל ר"ה התנא להשמיטנו במסכה זו שני דברים: א) שאף שפרחו וחזרו כסדרן מקו ליהן שלשה פעמים. וסד"א שנתנו שגזל אחת היא הפורחת וחזרה. ואין כלא חשש הערבות כלל. קמ"ל דלא אמרינן הכי. והישיבין בכל פריחה ובכל חזרה שמה אחרת היא. וכמש"נא במסכה הקודמת. שנית הדין של השביעית שיש צ"ה פלוגתא וכמו שנבאר בצנה"י. ובהיות שלא יתכן שהתפרח והחזר שלשה פעמים [לרבותא] ולהראשונות לא ישר כלום. ולהשביעית ישר איזה מספר. [לכלכל הפלוגתא של התיק וי"א] כי אם בצבע נשים. ומספרן ייחוס ויחולק. וכמו שהבאר. לכן תפס התנא מספר זה בלחון זה: פוסל אחד בהליכתו. לכל מקום ומקום שבה. מלבד הוא עלמנו שפסול: ואחר בחזרתו. ג"כ במקום שחזר ובה שמה. מלבד הוא עלמנו. וכאשר נעשה בשבין. הנה שפריחה ראשונה. הראשונה והשנייה הפסידה כל אחת גזל אחד. וחמשה האמלעיות. שנים נשים. כיצד כשפרח הגזל מהראשונה לטובה הפסידה הראשונה איתו לבדו. שבהשאר לה יכולה לעשות מה שתרצה. העתה או עולה. וכמ"ש בריש הפרק בכל"ג. והשניה שבה אליה הפסידה בגללו גזל משלה. שהרי הגזל שבה זה [פסל] ומדאינה יודעת היכן הקריבוהו למעלה או למטה נפסל משלה ג"כ אחד. וכשפרח אחר"י מהשניה לשלישית הפסידה השניה עוד גזל אחד שמה מכלה פרה. וכשבה לשלישית הפסידה השלישית אז גזל משלה וכשפרח אחר"י ממנה הפסידה עוד גזל וכמ"ש בשנים. וכן ברביעית וחמישית וששית.

והשביעית שבה אלא מהשנייה הפסידה משלה אחד. שהגזל מהשנייה פסול ופוסל אלא השביעית עוד אחד מלבדו. הוא הדבר אשר דברנו. שפריחה הראשונה. חמשה הנשים האמלעיות מפסידות זוג זוג. והראשונה והשביעית מפסידות אחד אחד. וכן בחזרה. השביעית מפסידה עוד אחד שמה משלה פרח עתה להשנייה. והראשונה מפסידה אחד שנשאר לה. כי בא אלא מהשניה פסול ופוסל ללאה אחר כנגדו. והאמלעיות מפסידות שנים שנים. מהבאה אחד. ומתהליכה אחד. ועולה המספר כמו שהבאר ההנהל אחת לאחת. וכן שפריחה וחזרה שניה ושלישית. הכל ביאר הפנא חשבון דקדוק בכל פריחה וחזרה. עד שבאוק. כל השש נשים אין להם כלום. והשביעית יש לה שמונה פרידות שהן ארבע קנים. וארבה שש פרידות. כי בכל פריחה ובכל חזרה ארבה אחת אחת. ובכל זה הלכנו על פי ביאור הרמב"ם ז"ל. רק שפירשנו עמנו והסברנוהו: ולפי הנחתו בע"מ מהגיתין בדיעבד מיירי. דאי לכתולה היכי שריין להקריב אף אחת. הלא יש לן למיחש בין מלמעלן בין מלמתן שמה נמלאת סס אותה שפרחה לכהן והרי נפסלה מדאין זה צע"ה. אלא ודאי בדיעבד מיירי. ולריך לדעת שמה שנפסלו כל ששת הנשים הראשונות כולן. ושל השביעית שלש קנים. מספיקה נפסלו. שפריחה שמה משלה פרחת. ובחזרה שמה משל הברחה בא אלא ופסול ופוסל. אבל יתכן להיות שכל אחת שבה שפרחה חזרה אליה. או בפעם הראשון פרחת מהשניה אותה שבה לה מהראשונה וכשחזר מהשלישית פרח ממנה לראשונה אותה בעלמה. ויהבן שפריחה נתקלקלה האחת ובחזרה נתקלקלה האחרת. והשתיקות רבות כמספר הנשים והגזלות כפלין. עד כי עלמנו מספר. ולחזר אחר שכבר הקריבו וכו"ל מפסידות רק מספק. הנה חזר דיין כמו במסכה ב'. להעריב ולהתנות. וכשמתהפכות ויש כלא עשרים וארבע קנים שנכנסו לספק. שהרי צ"ה הן כ"א קנים. ע"י ים להשביעית ארבע קנים שכן כשרות בלי ספק ולא נכנסו לרבבון. הנה חזר דיין להשתקף ולהתנות כמו במסכה ב' אחר הפריחה וחזרה השנייה. וכשמתהפכות הוי דיין מחלה כבר ומחלה פסול. כמו שטינו לקמן פ"ב מ"ב זה הכלל כל מקום שהיה יכול להלק את הקנין ולא יטו משל אשה אחת כו' מחלה כשר ומחלה פסול. ואמר ליהן רק מחלה מהמספר שהן כ"ד פרידות. וקוין מן השוק. וכל אחת מהנשים עתה לפי ערך. הראשונה פרידה אחת. והשניה שתי פרידות. וכן כולן עד השביעית שהיא נותנת רק שלש. שלא נפסלו ללאה כ"א שלש קנים. ויהיה בכל"ה עשרים וארבע גזלות. שהן י"ב קנים מחלה ממה שניכנס בספק ככל דין הערבות של קנים בדיעבד. ויכולה על זה להשתקף ולהתנות ולהריות. שהבין כשקריב בלתי יודע ובלתי נמלך. מחשב אז שכפי שהיו יותר עוב ונטון להנשים קן יעשו ואדעתא דהבי מקריב לרונס כעוב ליהן לעמוד צפני עלמן או להתערב ולהתנות. ולא שייך בזה ברירה כלל. כמבאר למענין. ואין פה המקום להאריך בזה: וי"א השביעית לא הפסידה כלום. הנה אחר שנתקן היא. להשתקף יחד ולקנות מן השוק ולהתנות. הנה יש לפייהן שתי דרכים. הדרך כל"ה כמו שכתבנו. שישתתפו כל השבע נשים. ויהיה צ"ה קנים. כ"א משתתפים הנשים. ושש מהשביעית שנפסלו ללאה מזד הפריחות והחזרות. ויהיה ממנה כשר ומחלה פסול. ויקנו ביניהן י"ב קנים. ויתנו. והדרך השני. שישתתפו ששת הנשים הראשונות לבדן. בלעדי השביעית. ויהיה להם די ג"כ לקנות ביניהן י"ב קנים. וילאו מכל ספיקות. כיצד לירי שהקריבו מהן לכל האופן היותר נרוע. השביעית והשלישית למעלה כל הקנין שלהן שהן ט' קנים והשמינית והרביעית למטה. שהן ג"כ ט' קנים ובצופן זה אין למעלה ולמטה משל אשה אחת והוי מחלה כשר ומחלה פסול. כשארזו עוד הראשונה והשנייה. והנה בקני ה' נשים של ג' ד' ה' ו'. שששקריבו בלחון הג"ל והוא הגרוע [דל"ה המרובה כשר] אין לנו שום נפקא מינה. אם נמלאו בלחון השלש פרידות שבה מהשביעית בחזרות של ג' פעמים שפסולות הן. או לא נמלאו. שאף אם נמלאו הרי בין כך ובין כך מחליטין פסול יהיה מה שיהיה. אם פסולן מתמת ספק שמה מקנין שלה הן והיזהר ממחלה האקבעו יקרב בלי שנגדו. או שפסולן מזד שבה לכהן מהשביעית. כיון שיותר משלם לא צ"ה. ולבעלת השלש נפסלו שלשה. ושלשה היתירות כשרות ממ"ט שהרי בתומות הן ואין כלא חשש כלל ליותר ממחלה אף לבעלת השלש ומכ"כ לבעלת ד' ה' ו'. אולם בעלת א' ב'. שאלמלי לא היה כלא חשש הערבות השלש של השביעית. הנה בין שתייהן יש ליהן שלש קנים מן שלש פרידות למעלה ושלש למטה. וממ"ט יהיה מן שתיים כשרות ואחת פסולה. אם הקריבה בעלת האחת את שתי פרידות שלה למעלה והשלישית היא משל בעלת שתיים. הרי האחת של בעלת שתיים כשרה. ומבעלת האחת מחלה כשר. הרי שתי כשרות למעלה ואחת פסולה. ולמטה ג"כ כו'. שהרי לבעלת שתיים נכארו ג' פרידות וכולן הקריבו למטה ומתן שתי כשרות שהרי יש לה להקריב שתי חטאות והשלישית פסולה. והרישך ברישך. וכשהלריך יחד הכשרות והפסולות של כל השש נשים. יהיה עשר קנים פסולות ואחד עשר כשרות. כמו שכוה הכלל שהמרובה כשר. אולם עתה שיתוסף עוד חשש פסולי השלש שבהן ליהן מהשביעית הנה לא הוסיפו בהערוכהן לפסול כ"א עוד שתי פרידות למעלה ושתי פרידות למטה. שהרי בעלת א' ב' בל"ה יש ליהן אחת

פסולן

פסולה למעלה ואחת למטה. ובעד הפסולות אין לנו כ"ט א"ה נפסלו מחמת שהיה יתירה על מחצית המספר של האשה או מפני שהיא כבדת מהצביעות. ואין לנו להספיק כ"א על השנים למעלה והיה למטה שנשארו כשרות בלעדי הצביעות. עתה נחום שמה הן הן משלש של הצביעות למעלה או למטה. ואין חסר להם להבליט שם זה כ"א כשיקנו שתי זוגות. אשר בלעדי השמש של הצביעות היה די להן בעשר קנין. עתה לריכות י"ב קנין: היוצא מכל האמור בקלרה. שכשמהפסול עם הצביעות די לכולן צ"ב קנים. וכשנפרדות ממנה לריכות ג"כ י"ב קנים. והאפקא מניה רק אלל הצביעות. דכשנפרדות לעלמן. לריכה להביא ג' קנין. שהרי נפסלו לה מספר זה כדהן במהיתין. וכשמהפסול ובהנאי. לא חספיד כי אם ג' פרידות. וכמשל"ת למעלה: וראוי שדע. שכל זה הוא כשהזנין עם הצביעות. אבל כשהזנין עם אחת מהן כיוצא בה למשל עם השלישית שיש לה ג"כ ג' קנים. לא יתכן זה החשבון כשנשני עם הצביעות. שהרי הצביעות לא הפסידה אותן כי אם בחזרה ג' פעמים לבד. והשלישית הפסידתן בהליכה וחזרה. ולכן כשהרלה או ירעו הן להתחלק ממנה ולא להסתפק עמה יעלה ביותר מ"ב קנין שיעטרו להקריב בלעדה כמבואר למעין. ורק הצביעות יתכן זה. ויוון שכן הדבר יכולה הצביעות לעשות כיוון שבין כך ובין כך כלומר בין שלא הקבולו בשתפוט בין שתקבולו. לא תלעטרו יותר מ"ב קנים. ולא הפסידו כלום משתפתי. וה"ל כזה והנה זה לא חסר. והנה ידוע שיש מחלוקת בעלמא לענין על מדת פסולין על מדת פסולין. היכי דליה ליה פסולא לאחד עיין צ"ב י"ב ע"ב ובהוס' שם ד"ה כגון. ובכתובות ק"ג ע"א תורה"ל ולא אמרן. וזהו טעם ה"א לפטור הצביעות. כיוון שבין כך ובין כך לא יקנו יותר מ"ב קנים יקבולו בשתפוט. ואף שלא דמי נ"ד לתם שהרי על ידה מפסידות. מ"מ בזה יש לה כמה טענות שמה פרוה ג' פרידות שלה רק עד השלישית. ואז אינה מפסידות לכן כשמהפסולות וכמו שנתבאר סבירא לכו ל"א דהכ"ג אמרינן כופין. וכמ"ש בתוספות כתובות שם ע"י"ש:

פרק ג ב זה הבלל. כל מקום שאתה יכול לחלוק בו. ובל מקום שאין אתה יכול לחלוק בו. ראוי שדע שכלל קמא. הוא לטן וקיים בכל חלקי המספרים שנוייר. שכאשר יעלה שוכל לחלק קני הנשים כיון שהיה זו כולה למעלה וזו כולה למטה. ולא תשאר אף אחת משן. שהיה בהכרח קלת מקייה למעלה ולמטה או מחלה כשר ומחלה פסול. כגון אחת יש לה קני. ואחת שתי קנין. ואחת שלש. או א' ג' ד'. או ב' ב' ד'. או ב' ג' ה'. או ב' ד' ו'. אף שכל אשה אין מספר קניה שוות להצרתה. עפ"י כשנמלכרשות שתי נשים עד השלישית שוות. אז הדין מחלה כשר ומחלה פסול. המנס כלל בתרא של המרובה כשר. יש לו שני פנים. הפן האחד שומר הכלל בכל המספרים. והפן השני. יספן ומספרים שהיה ההכרח לבאר בהן הכלל בציאור חסר. כאשר נגיד פה. הפן האחד הוא. כשהמספר של האשה אחת הוא רב יותר ממספר המקובץ של יתר הנשים בידה. כגון א' ב' ג' ז' שמספרה של הצביעות הוא ז'. ומספרן של השלש נשים הוא ו'. אז המרובה של בעלת ז' כשר. הפן השני הוא כשאין המספר של האשה אחת יתר על כל המקובץ של הנשים האחרות שנתערבו עמה. אז היא לפעמים ציאור המרובה כשר. לא של האשה שיש לה רב מכל אשה ואשה לבדה. אבל המרובה כשר היינו של כל הנשים בלעדה. כגון א' ב' ג' ה'. שאף שיש לבעלת ה' מספר מרובה מכל אחת לבדה. ע"י"כ כשר ששה קנים. שהם מספר מרובה בהמקובץ של יתר הנשים במספר כל אחת מועט ממנה. שהרי כשהנשים לאופן הגרוע שהקריבו ה' למעלה. וז' למטה היו מחלה כשר ומחלה פסול. ונשארה בעלת א' ובהכרח הקריבה פרידה לבעלה ופרידה למטה ובהיתן כשרות. הרי שם קנים כשרות. אולם באופן זה השני לא ישמור הכלל את חוקו. למשל כשהצריח חמש נשים. ולכן קנים. א' ב' ג' ד' ה'. הנה בס"ה הן ס"ו קנים. ויתכן שהקריבו ג' ד' למעלה כולן וז' ב' למטה והיו אז מחלה כשר. ז' קנים כשר ח' קנים פסול. כשהרה בעלת ח' שהקריבה פרידה למעלה ופרידה למטה ושתיהן כשרות והרי כאלן ח' קנים כשרות ח' פסולות. ובאופן זה. לא של האשה המרובה היינו שיש לה ה' כשר. שהרי ח' כשר. ולא של המקובץ היינו עשר כשר. שהרי רק ח' כשר. נמלא שאין הכלל של המרובה כשר שומר את חוקו. ונעטרך להוסיף ציאור דבזה האופן של א' ב' ג' ד' ה'. נקרא מרובה כשנקבץ את כל המספר בס"ה ונחלקו לחלואין. ומה שיבאר בחלק אחד [שלא נוכל לחלקו לקנין] יותר מהחלק השני יכריע לגד הכשר. והוא ענין מרובה חסר. זהו מה שרמזו לטעור בזה: ד השאת ועולה וסתומה ובפורשת. ע"י מספרים וחלקי שיפוט בין הראשונים. וקבוצותיהם לכל שיטה ושיטה ומה בין השאת ועולה למפורשת הלא היא היא. ואחר כל הניעות הנה מדי קבוצות וחשבונות רבות לא פלטנו. ולדעתי העניה כשנדקק בדברי התנא לבאר פסולין כמשמען. הנה התנא שנה משנתו ישרה. באר היטב. ולאחזו בקטנו חשבונות. עד כי בס' תפ"ש נצד אומר כי שלש משניות אלו עד סוף הפרק הם המשניות האמורות שכלל הש"ס. ולפי קולר דעתו נבאר בקלרה האופן המורה באלעב כי אליו כוון התנא. ונבואה חשבון.

ואלו לזכרון וחילופיהן בתמורתן

ר"מ שגור ז"ל. מ' סתומה. ח"מ השאת מפורשת. ע"מ עולה מפורשת. ח' השאת. ע' עולה:	(א) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ב) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ג) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ד) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ה) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ו) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ז) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ח) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(ט) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(י) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(יא) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(יב) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(יג) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה
	(יד) ה' . ס' . ח"מ . ס' . ע' . מ' . בשרה
	ע' . מ' . ס' . ע' . מ' . בשרה

אלה הן י"ד סדרים וחילופיהן. וכשהמלה החשבון תמלא. שחמשה סדרים כשר אחת למעלה אחת למטה. ושמונה סדרים שהם למעלה ובהם למטה. ופעם אחד כולן כשרות ג' למעלה וג' למטה כלומר פרידות. ויען כי בכל המסכת הוצא החמירין חילוי בספיקי ספיקות ולא חלוקין בהר רובא. לכן לכל הפחות כשר אחת למעלה ואחת למטה. וכזה פמין שבסומה. וכמו שפירשתי במשנה ג' המרובה כשר. כלומר המספר המרובה. לא של האשה שיש לה המספר המרובה שהרי מחלקין ביניהן מספיקא. ה"ג הפי' של אין כשר אלא כסומה כלומר המספר של הסומה. המ"ט תלה הדבר בסומה שכן שתי פרידות. ולא אמר כמנין המפורשות שכן ג"כ שהים. משום דכלל כיל. שאם יפרצו הסומות ויתרבו ג"כ העולות והחטאות והמפורשות ויתרבו חלוק סדריהם. יהיה ג"כ כשר כמנין הסומות. והשנין זה של משנתיו. לאמר ונשנה במשנה הבאה אחריה. חמשה שנים בחובה. עולה שנים בחובין וה"ה שנתא ועולה יחד שנים בחובה) המנין שחובה כשר וכן לעולם. וכן באלן שבמנין הרפואות והעולות יחד שנים בחובה: והוא מתחלקת ביניהן. בדבר הזה גילה לנו התנא דעתי. מה שמעט בלואין לזו. ומה בין השאת לזו ועולה לזו כלומר לשתי נשים. ובין קן מפורש נאשה אחת. ובה לוחות דעה. כשכיוונו שאין כשר אלא שתי פרידות כמנין סומה. וד' פרידות נפסלו. וזריכות ארבעת הנשים ליקח ארבעתן מן השוק ולהשתקף ולהתנות. הנה לא ישמור והנשים צריך נתינתן לו. לזו. לא לבד שלא יבאחו שתי נשי העולה והחטאת יחד עם הסומה. אף פלגן שתי פרידות ולה שתי פרידות. או האשה אשר לה קן המפורשת. עם הסומה. שהרי יש לבעלת הסומה יותר ספיקות להכשיר מאשר יש לכן. אבל גם שתי הנשים של החטאת והעולה עם בעלת הקן המפורשת. לא ישמור ג"כ צריך וכאשר נבאר. כשהמלה החשבון כפי חלופי הסדרים הארבעה עשר. נראה שיש לבעלת הסומה. ומתן ששה דרכים להכשיר שתיהן. ולבעלת העולה וארבעה לפסול. וכן בחמשה להכשיר ובעלת הפסול. וכן לבעלת החטאת. נמלא שבעלת הסומה ספיקותיה מרובים להכשיר. ובעלת העולה וכן בעלת החטאת ספיקותיהן שוות. אולם בעלת העולה והחטאת המפורשת יש לה ארבעה דרכים לפסול שתיהן וארבעה להכשיר שתיהן. ובה ספיקותיה ג"כ שקולות כבעלת העולה ובעלת החטאת. אבל יש לה עוד ששה דרכים לפסול אחת מהן. ובה היא מייגר גרע בצפיקין. משעם אהה שנינו (מורה ס"ה מ"ה) והוצא פסחיה י' ע"א שני כענין אחד שמה ואחד שטור הלך בחדר מן כו' ואמרינן בנמרה כשבאו לשאלו צב"א ב' ע"י"ש ומעתה הנה בעלת המפורשת שיש לה קן שלש שתי פרידות. ע"כ בהה לשאל על שתיהן יחד. ועל כל אחת מהן יש לה עשרה דרכים לפסול. וארבעה להכשיר. רק לא ראינו כדאי זו. ומדפורשות פלגין מרוביהן. ונחמת גם כאשר ישתפתי בקניית ארבע פרידות שלריות לקנות מן השוק השאת בעלת שתי הפרידות המפורשות יותר מאשר ישאו שתי הנשים בעלת הפולה ובעלת החטאת גם יחד. כי לפי ערך ספיקותיהם להקל ולהחמיר. כי ישאו בד צד הצרכת החלטות. ובעלת הסומה יען ספיקותיהם להקל מרובים. תשא פחות מהן הכל לזו החשבון ערך המשולם. ולכן זכר התנא חלוקי ההערפות בארבע נשים. להורות שלא תבזה בעלת הקן המפורשת לבעלת העולה ובעלת החטאת אף לשתיהן יחד. ותשא יותר מכן. ושלשתין ישאו כל אחת יותר מבעלת הסומה וכמשל"ת. ובה נתיישנו

מחזור שם קני חובה. ופתח מספקא לן שמה הקריב למזה חותן שקבעה
 בהרי אלו לנדר ונפלו. ואין לה חצלה לחובתה. ושמה הקריב חותן הקטנות
 למעלה כדון. ואין לה עולה לחובתה. ומדמכזה מליזה מין פירשה לריכה
 להביא שתי תורים ושני ב"י שמה עתה הקריבה ב". והוא נדרה ופירשה להביא
 תורים. או שמה עתה הקריבה תורים והיא נדרה ופירשה להביא ב". ועוד
 שמה החצלה שהקריבה למטה היו מן הצולות של קן חובתה וכשר. ומדאיזה
 יודעת לא היא ולא הכהן מה הקריבו לריכה להביא מספק שני עולות לחובתה
 תור וב". שמה שהקריב למעלה לא עלה לה לעולת חובתה. שמה שחיתן של
 נדרה שנקבע בהרי אלו וכמזכרת. והחצלה שהקריב למטה ואולי כשר היה.
 הרי אלו יודע מה היה אם תור או ב". והעולה נמסכת אחר החצלה כתיב
 דספ"ב לעיל. הרי בשבט ב"ה ד' לנדרה עולות. ושתיים לחובתה עולות. וחצלה
 אחת: ובוזה אין אהנו לריכין לרזוקי נפסין ולחדש שבבבא זו מיירי הפתח
 שמספקא ליה שמה הקריב כולן למטה או למעלה וכמ"ס הגפרים. שאין זה
 במשמעות כלל. שהרי לא תהא תנא רב שאל ידעה מה נמנה. והכתיב לא ידע
 מה עשה כלומר תורים או ב". ולא שלא היה חנה הקריב. וא"ש הכל בגזירה
 שאל. כשגם בכות הראשונות. רק שניתוסף בכל בכה מלתא יתירא. להוסיף

סאת הגאון הגדול וכו' מ"ה אליעזר בן יעקב נחום זצ"ל שהיה ראש החכמים בירושלים תוב"ב.

בין וי"ל דה"ל הוה מלי לומר וליתעמיך אלא דכבר דמי ליה שפיר א"ל נתי
 דמטיקרא היה בעי למימר דאי אמרינן ניתנו ליהנות בהן היינו אפילו דרך שמוס
 אבל לבסוף לא קלי הכי. אבל קשה דרב אשי מסיק התם לעולם תחת ראשיהן
 וכו' קמתני מכלאם בגדי כהונה קאים הם כו' וכתב מרן בפ"ח מה' כלי
 המקדש דהכי כ"ל להרמב"ם ומש"כ כחז שם וז"ל בגדי כהונה מותר ליהנות
 בהן לפי' לטבח ביום עבודתו ואילו שלא בשעת עבודתו חזן מן האבנט מפני
 שהוא שטענו אסור לכהן הדיוט לטבחו שלא בשעת עבודה ע"כ. הא קמ"ל שדייק בלאו
 לומר אסור לטבחו אבל הלכה מותר וז"ע. לכך נלע"ד דהרמב"ם לא ס"ל כתיבולא
 דרב אשי אלא כתיבולא קמה דתחת ראשיהן אסור אצ"ל דגנדי כהונה קמין פן
 דחייסין שמה יגע בשרו בהן ואסור וכדתיבן במס' כלאים ופסקי הרמב"ם ובלבד
 שלא יגע בשרו בהן והבא אש מניחין אותם תחת ראשיהן ממש קרוב לודאי
 דבשעת שיה יגע בשרו בהן ונלע"ד שגם ב"ה אלא כל היום מותר בשעת ע"כ. והנה
 לומר אפילו שהן קשין ואין בהן הגאה עכ"ל אסור להשתמש בהן ולתן אותם
 תחת ראשיהן וכו"ס כשיש בהן הגאה דאסור כיון שיש בהן כלאים אבל כשאין
 בהן כלאים פהייה דפ' ב"ה לי מותר אפילו ליהנות ואולי לזכ כיון הת"ס במ"ס
 אבל ליהנות כ' ולפ"ד דעת הר"ב כדעת הרמב"ם עיין במ' ב"ה ב"ה שבע. ועתה
 ב"ה לירי פירוש הר"ק מכו' ורואיני להעתיק פה כל דבריו אשפ"י שהן ארוכין
 וז"ל שם פ"ה מה' כלי המקדש בגדי כהונה כו' כבר הזכר זה סוף ה' כלאים
 ובהשגות א"ל לא מחזור מן הגמ' ה"ה אלא כל היום מותר במקדש ע"כ. והנה
 ציומא פ' ב"ה לי ופ"ק דתמיד הקאו על הגמ' שהגמ' שיהו מקפלין בגדי
 כהונה ומניחין אותם תחת ראשיהן שהיה בהן כלאים ומירין רב אשי בגדי
 כהונה קמין הן משמע שהכהנים מותרין אפילו בגדים שיש בהן כלאים אבל
 רבינו סוף על חירון רב פפא שתיירין שם דלא דוקא תחת ראשיהן. עוד תירטו
 בתמיד דמתני' בלוחם בגדים שאין בהם כלאים וב' התירואין עולין לדרך א'
 לענין הדין ופשוט הוא ולמי תירואין אלו ברייתא דקמני בגדי כהונה הוילא בהם
 בתמידה אסור ובמקדש בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר מיירי
 בלוחם שאין בהן כלאים ומשום היתר הגאה ואיסור הגאה נענו בה והתם
 מיייתי לה למיפסע בעיה דבעי התם בגדי כהונה או מותר ליהנות בהן או לא
 וסוף רבי על היא דערכין שכתבתי בסוף כלאים וכיון דהנהו תירואי אחין
 כההיא סוגיא הכי נקטינן וכ"כ בתוס' דציומא מסיק דלא שרי אלא בשעת
 עבודה דעת רבינו. ובסיף הכ"ס כתב רבינו ומניחין אותם כנגד ראשיהן נראה
 שסוף תירואיל דרב פפא דאמר לא תימא תחת ראשיהן אלא חיימא כנגד
 ראשיהן דהוא תירואיל עיקר ומתני' בכל בגדים מיירי דאי לאו הכי אותם שם
 בהן כלאים היכן היו מניחין אותם וכבר כתבתי זה שם ועדיין נפאר לבאר למס'
 כתב אסור לכהן הדיוט משמע דלכ"ג שרי ועוד קשה דהא חייבא חזן ואסור שיהו
 כלאים ששרי היה בהן חבלה ושם נפאר יתבאר בפ"ט וכבר הקשה קושיא זו
 הר"ל סוף ה' כלאים והתירין שתיירתי שם לא יתייבש כלל כי כאן סתם וכלל
 תלה וכתב שבגדי כהונה מותר כו' ואח"כ פרע ואמר חזן מן האבנט שאסור
 לכהן משמע שאין איסור לכהנים בגדים כהונה כהונה אלא באבנט של כהן
 הדיוט לבד. ונראה שמה שכתב אסור לכהן הדיוט לא ב"ה אלא לומר דבאבנט
 כהן הדיוט מיירי ולמעט אבנט שמוחד לכ"ל לבדו ולא להדיוט דהיינו של יום

פרק א א ומניחין אותם תחת ראשיהן: כתב הר"ב כנגד ראשיהן ולא
 תחת ראשיהן ממש לפי שיש בהן כלאים כעון אבנט ואין מותר
 להשתמש בהן אלא בשעת עבודה ע"כ. וכתב ע"ה הח"ט תחת ראשיהם פי' הר"ב
 בגד ראשיהן כ' ואין מותר להשתמש בהן אלא בשעת עבודה אבל ליהנות
 מהם אפילו שלא בשעת עבודה כמ"ס הר"ב ב"ה פ"ה דיומא ע"כ. ושתיים של
 לא ידענא הי יהו שימוש ופי יהו הגאה ונראה דהסנה בזה הוא דהר"ב ס"ל כדעת
 הרשב"ד ס"ו מה' כלי המקדש שחלק על הרמב"ם שכתב שאסור לכהן הדיוט
 לנבוס כלאים אלא בשעת עבודה והוא ז"ל השיב עליו דכל היום מותר במקדש
 אפילו שלא בשעת עבודה ועדיפא מיהו ס"ל להר"ב דלאו דוקא ביום שהוא
 שעה הראויה לעבודה כמו שנראה לכאורה מלשון הרשב"ד אלא אפילו בלילה
 דלאו שעה הראויה לעבודה כיון שהוא במקדש שרי וכן נראה לכאורה מלשון
 הברייתא שנסחייע ממנה הרשב"ד דקמני בגדי כהונה הוילא בהן למדינה אסור
 ובמקדש בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר משני שבגדי כהונה
 ניהו ליהנות בהם. משמע שאין חילוק בהם אלא בין מקדש למדינה דבמדינה
 לעולם אסור ובמקדש לעולם מותר בין ביום ובין בלילה. אגמ"ס ס"ל להר"ב דהיתר
 זה אלו אלא כשהגמ' מבגדי הקדש כדרך הגאון דהיינו דרך לבישה או הוא
 מותר אע"ג דליכא תרתי אסור נהנה מההקדש ואיסור לכהן אבל כשהנהגה
 בהן שלא כדרך הגאון שהוא דרך לבישה אלא דרך שמוס כיון הכא דמקפלין
 ומניחין תחת ראשו שזה דרך גנאי לנגדי הקדש אסור ולכן התם בפ' ב"ה שחזק
 דרך לבישה קרי ליה הר"ב הגאה ומותר לקרות בהן אשפ"י שאינו שעת עבודה
 וז"ל שם וז"ל אם רה לקרות בגדי ב"ה קורא שמותר לנבוס בגדי כהונה אפילו שלא
 בשעת עבודה שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן ע"כ ר"ל כדרך הגאון אבל הכא
 שהוא שלא כדרך הגאון אלא דרך שמוס אסור ליהנות מהן דרך גנאי וכיון
 שאסור להשתמש בהן ולא ניתנו ליהנות בהן ע"כ ר"ל כדרך הגאון אבל הכא
 אבל אם הוא דרך לבישה אפילו יש בהן כלאים מותר זה דעת הת"ס לדעת
 הר"ב והע"ג דבהיה דפ' ב"ה לי אין שם כלאים מ"מ ס"ל להח"ט כדעת הר"ב
 דאפילו היה שם כלאים היה מותר כיון שהוא נהנה בהן כדרך הגאון וכדמוכח
 מלשון הרב במשנתנו דלא אסר אלא דרך שמוס להניח תחת ראשיהן אגמ"ס אם
 לא היו מניחין אותם תחת ראשיהן אלא עושין עליהן אשפ"י שהוא לילה דלאו
 שעת עבודה היא מותר זה נלע"ד דעת הר"ב והח"ט אבל אין נר' לומר
 דאיסור כלאים קרי ליה תשמיש ואיסור בגדי הקדש לבד כמו בפ' ב"ה לי שהן
 בגדי ב"ה של אלו שם כלאים קרי ליה איסור הגאה דהא איסור כלאים כתי'
 קרינן ליה בכל מקום איסור הגאה שאסור ליהנות בשרו משום כמ"ס והא
 קמתני מכלאים ומה לו להר"ב לומר בלעני שפה ובלשון אחרת אלא מחזרתא
 כמ"ס ויחולא בזה כתב מרן על דברי הרמב"ם פ"ח מה' ב"ה וז"ל ומ"ס ומניחין
 אותם תחת ראשיהן הוא כאיקומתא דרב פפא ב"ה פ' ב"ה לי דהכי מסיק גמ'
 דכנגד ראשיהן היו מניחין אותם לא תחת ראשיהן כי היכי דלא יתייבשו מבגדי
 כהונה ואע"ג דבתר הכי משמע דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן איכא למימר
 דהיה דרך לבישה דוקא ע"כ: איבאר דלכאורה לישנא דש"ס איש נראה כן דהא
 הכי אחת התם עלה דמניחין אותם תחת ראשיהן ש"מ בגדי כהונה ניתנו
 ליהנות בהן ולדברי מרן הולל כפי דעתנו ליהנות בהן אבל לא ניתנו להשתמש

סמטורס

הכפורים כי אותו מצנו לא היה בו כלום אצל של כ"ג של כל ימות השנה שזה הוא לשל הדיוט ודין א' להם וזודאי שאכור גם לכ"ג כמו להדיוט וזה שבסוף כלום לא פרט כהן הדיוט אלא כתב סתם כהנים ט' ל"ג הדיוט ל"ג כ"ג. ומה שקשה מהשן והאפור אפשר היה לומר שגם הם האכורים שהרי כלום היו וכן פי' הרז"ה לדעת רש"י ז"ל דמאי דאמרינן בערתינן דאבתי כלום בשעת עבודה הינו צנדי כ"ג והוא חסן והאפור לפי שהוא סוכר דאבנע היה קשה ולדעתו קשה שרי הפילו בהעללה לכן מפרש לה צחקן והאפור שזיון שזיו ללבישה היו רכין ואעפ"י שאין זה דעת רבינו כאשר נהבאר בה' כלום מ"מ למדנו מדבריו דחקן והאפור היו אכורין שלא בשעת עבודה ואף על פי שרש"י כתב בערתינן דאבתי כלום לגבייהו בלבישה בלבישה ס"ל להרז"ה דלאו צחקא כתב כן וה"ל גם לדעת רבינו אפשר דה"ה צחוקן והאפור דמאי שגם הלא שרבינו בסתם כהנים איירי דהיינו הדיוטים ומינה למה שהוא כלום בל"ג דלא וזה א' היה דין א' להן וטעם א' להם הלא שלא היה לו לרבינו לכתוב כ"ג. והיותו נראה שדעת רבינו דחקן והאפור אין בהן איכור כלום לפי שאין דרך חמסן וכאשר נראה ממ"ש בה' כלום אין אכור מאוס כלום אלא בנדים שכן דרך חמסן כגון הכתנת והמאנסת והמכנסים והאבנע כו' ומדפרט צנדי כהונה אלה מוכח שכוונתו לומר דחקן והאפור אין בהן משום כלום דמנו ללללים קטנים שהאור שם י"ג לפי שאין דרך חמסן בך דחקן ומפור לאו מלבוש נמור הם וכאשר יתבאר במעשהיהן. עוד אפשר להרץ שדעת רבינו דחקן והאפור אין בהן איכור כלום לפי שהן קטין ואעפ"י שדעת רבינו שגם הקטין האכורין בהעללה מינה וכאשר נהבאר במקומו אפשר דהיינו מדרבנן ובמקדש שרי שאין כלל במקדש וכיון שהיו כ"ח חוטין הרי הן קטין. אלא שלפי זה יהיה דעת רבינו הפך מדעת הרז"ה ולשונו בה' כלום מורה כאשר כתבתי ולפי הדרך האחר היה לו לרבינו לפרש כן. עוד יש לרקוק צנדי רבינו שבצרייהא אמרו צמדיה אכור ובמקדש מותר ורבינו סתם דבריו וכתב לובשן ביום עבודתו ואפילו כו' והיה לו לפרש דוקא במקדש הוא דשרי אצל צמדיה אכור שטרה בהן מנהג חזון וצגמ' הקשו על צרייהא זו מעובדא דשמעון הלויק שלבש צנדי כהונה ויאל לקרלה אלכסנדרים מוקדן דמוכח שגם צמדיה מותר ומיכיק דלאו דוקא שלבש צנדי כהונה אלא ראוין לצנדי כהונה א"ל עת לעשות לה' הפרו תורתך מוכח דהכי נקטינן דצמדיה אכור. ועוד יש לרקוק צמ"ש רבינו ביום עבודתו דמנא ליה הכי כי צמדיהא אמרו במקדש מותר בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה ומנא ליה שזקא ביום עבודתו דוקא דאי לא ליהני בין ביום עבודתו בין שלא ביום עבודתו אלא משמע דשלא בשעת עבודה מותר ולא שלא ביום עבודה ועוד דבהאם מקדש אמרו צנדי כהונה אין מושלך בהן לפי שיהיה ויאל יתנה תורה למלאכי השבת ופרש"י שרי אפשר שיהיו זריזין להפסידן מיד בגמר עבודה א"כ מהאי טעמא ודאי שאין להתיר אלא ביום עבודה בלבד וזשם למד רבינו כן ומ"ל נראה שדעת רבינו שציוס עבודה מותר אפילו ללבוש לכתלה אע"פ דבהא לא שיק טעמא דלא יתנה תורה למלאכי השבת כיון שהותר אפילו יבש ג' או ד' שעות בהן אחר עבודה והוא לבוש בהן אעפ"י שיכול כל אדם ליתר זה ולהפסידן שעה או שתיים אחר עבודה לא חלקו בין מעט להרבה מעשה אותו יום הותר לגמרי אפילו הפסידן אחר ללבוש לכתלה שלא לעבודה דלא פלוג רבין ולכן כתב רבינו לובשן כו' אצל בהוס' כתבו דללבוש לכתלה אכור דלא שיק בהא לא יתנה כו' דגזו יוכל כל אדם ליתר. והאפשר היה לפרש לובשן שכתב רבינו דהיינו שיתחם עליו כל יום עבודתו והוא לבוש בהן כיון שלובשן לעבוד ויכול ללבוש אותם על דעת להניחם עליו כל היום אפילו אחר גמר עבודתו ומתעטם שנהבאר אלא שבה' מעילה כתב סתם צנדי כהונה החדשים הוחל ויתנו ליהנות בהן אין מושלך בהן ע"כ משמע דכל נויגא שרו ופ"ז אפשר דאבנע אין אכור אלא ללבוש וכאשר נראה מלשון רבינו דלהניחו עליו אמרינן לא יתנה תורה כו' גם צאיכור כלום דמאי שגם וכיון שרבינו כתב יום עבודתו ממילא שזקא במקדש הוא דשרי דצמדיה מה ליה יום עבודתו מ"ל שאינו יום עבודה ועבודה צמדיה מתייבא ולכן לא הורץ לבאר דודאי במקדש מיירי כיון דלא שרי אלא יום עבודתו וגם אפשר שבמקדש כמכר צמדייהא הינו יום עבודתו שכתב רבינו שהתכן יום עובד יושב במקדש וכשיושב צמדיה והוא שיהיה יום אלו עובד ומשנה יום עבודתו שכתב רבינו טעמא יתב ללבושן שהזכירו בצרייהא דמשום הכי מותר שהוא יום עבודתו וכיון שלובשן לעבודתו והוא כל היום נמלא כי דברי רבינו הם דברי הצרייהא דמקדש הינו והיו בללו אמרו במקדש שהוא יום עבודתו מותר אפילו שלא בשעת עבודה דאילו

מקדש למד למה יהיה מותר ולא שיק בהא טעמא דלא יתנה תורה כו' לא מינה ולא מקצתה. ואעפ"י שבה' מעילה כתב סתם אין בהן מעילה הינו מותרת מעילה אצל מה שאכור צמדיה אפשר דלאו מותרת מעילה הוא אלא מפני שכתב בהן מנהג חזון כאשר נהבאר ומ"מ היה ראוין לבאר. והאפשר שאמך על מ"ש בבאן ואין לומר שרבינו דחה אותה צרייהא עשהיה דאמרינן צנדי המלך שהיה לבוש צנדי וכתב הקשו צנדי דודאי לא מדעתא לדחות צרייהא מפורשת מצד צרייהא שלא הקשו צמלמוד ומנהג וכתב הרלו בהוס' הריה דנתי דלא תיקטי אהיהא דצנדי כהונה ע"ש עכ"ל הרב ז"ל: ס"ד מי שוכה וכו' אין אדם נכנס עמו ולא נר בידו. פי' המפרש אין אדם נכנס עמו שזין האולם ולמנבח אין אדם יכול לנכנס בהן אלא בשעת עבודה וכן הינו דאדם אכור ליכנס בהן אולם ולמנבח הכי הוא דאכור ליכנס בהן אולם לכבש וכבש הכי הוא כמנבח לכל דבר ולא נר בידו לפי שהולך יחדיו אלא מהלך לאור המערכה ולא היו רואין אותו לפי שהיו מלא אחד של כבש צמורחו דהוא גובה הכבש שהוא גובה הר"ה היה מוסק אצל הרב"ד פי' אין אדם נכנס עמו כלומר אין ערך לבוש בהן ליהנות נכנס עמו לעשות תרומת הדשן מפני שאין שם שום עבודה בלא היה הוא לבד ויכול נעוזה עכ"פ ולפי פי' הרב"ד אפשר רבין אולם ולכבש שרי ליכנס וא"כ י"ל דהרמב"ם מפרש כפי' הרב"ד ולכן לא פירש צנ"ג מה"ל דכשם שפורשין מבין האולם ולמנבח כן פורשין מבין אולם לכבש וא"כ כי לענין גיזה שזין הם: עוד שמועטין קיל העץ שפשה בין קטין מוכני לכיור כתב הרמב"ם ס"פ מה' צ"ה ומוכני עשוי לו שיהיו בה המים חמדי והוא חל כדי שלא יהיה המים שבה צמדיה שיהיה שחורו ומכיל הקדש ומוקדש וכל דבר שיהקדש בכלי קדש אם יין נכסל ע"כ. והרב"ד השיג עליו דברים זרים אני רואה וכו' יע"ש והנה צנ"ג דצחוס הכי איתא חיבה צינייהו מלוא שקיע מחיבו לא הו דואין כו' מאי לאו דמחלק ליה לא דמשקט ליה אי דמשקט ליה מי מישחמט קליה משקט ליה בגלגל לא דמשקט ליה צמורחה כי הכי דלשמע קליה ולשמען וליתו ע"כ. וצנ"ג דיומא אמרו מאי מוכני אמר אביי גילגל דהוא משקעא ליה והדרי אביי כהירואל דש"ל אצל דעת המקשה היה שהשיקוע לא היה ע"י גלגל כי אש ע"י חבל בעלמא שאין לריך גלגל לסקוע כי הוא צנבל נופל מאיליו ואין לריך כח לעיין כפילה ולכן אין לריך גלגל אצל העלייה מן הכור לריך כח להעלותו מן הכור ולכן אנו לריכין גלגל כדי שיהא עולה צנבל מן הכור ותי' המהרץ דאף השיקוע היה ע"י גלגל ולא משום שהיה לריך לזה פח אלא כדי שיהא הקול כ"מ מע ולעולם לא בעינן מלות שיקוע מצעבר ולפ"ז נמלא דלביי וסתמא דש"ס דמיירי ליה ציומא דמשמע דש"ל דלביי ס"ל דלא בעינן שיקוע מצעבר ואילו הרמב"ם נראה מדבריו דש"ל מה' ביאת מקדש דבעינן שיקוע מצעבר ע"ש דין י"ד. והנה הרמב"ם שם פ"ג דיומא פי' ח"ל הכיור מכלל כלי שרת וכשזו בו מים נהקדכו וכפסלו צנינה וזה עשה כלי סביב לכיור והיה צו המים חמדי והיו שותפין מאוסו כלי לעיור כדי האורך ראשון ראשון ואחריו הכלי היה נקרא מוכני ע"כ. וכן מרן שם בה' צ"ה פי' ח"ל ונראה שהוא מפרש גלגל דהוא ליה היינו לו' עשה כלי עגול בגלגל סביבות הכיור שהיה הכיור משוקע בתוכו וכשהיו רואין היו פותחין פי אותו הכלי והמים שיהתין ממנו לכיור כדי האורך ראשון ראשון ע"כ. ולפ"ז אין הכרח שהיה שם גלגל כלל וא"כ קשה לנ"ד שהיה משקט בלא גלגל הכי סתם שהיה הקול נשמע ואין לומר דמ"מ העלייה היה ע"י גלגל דהא מהיכי תיתי שהיה שם גלגל מאחר דפי' גלגללל שאלמר אביי היינו לשון סיבוב לא לשון גלגל. אמנם ראונו להרמב"ם צנ"ג דיומא סתה ח"ל וסם נהבאר שהמוכני שפשה בהן קטין היה מכת הצובה יורד בגלגל והוא שאמרו מאי גלגלל דהו משקעי ליה והיו שמועטין גלגללל הגלגל ההוא ע"כ. באופן שדברי אביי מתפרשין בהרי אנוי והוא איתא והוא דגלגללל דלביי הינו אי משום שהיה סביב לכיור (או) משום שהיה ירידתו ופלייתו ע"י גלגל אמנם קשה לפי' הרמב"ם הלז דא"כ הא דקאמר הרמב"ם ע"ה מה' ביאת מקדש וכתב משתקטין אותו ס' אינו עולה יפה לפי זה צנ"ג המענה וכן ע"ס דבריו דפי"ג דה' צ"ה דלא היינו לריכין לסקוע צבור כלל כמבואר ומשעם זה שכתב מרן שהרמב"ם פשט תפס פי' זה ופעם פי' אחר ומדברי התוס' נראה שכ' ח"ל שדבריו עולין בצננון אחר שהיה כלי סביב ושזיו משקטין אותו הכלי ולא ירדתי לשומק דבריו והוא דצנדי דפי"ג מה' צ"ה אין אנו לריכין לשיקוע כלל וא"כ עוד נראה דמ"מ דמ"ש בה' ביאת מקדש איירי מעיקר הדין קודם בהן קטין ודבריו נלמדין מההוא דפי"ג דצחוס ולפ"ז הסוגיא דצחוס מדמה שיקוע קודם בהן קטין ולפ"ז מתיישב ההיא דפי"ג דצחוס כיון שלא שיקוע מצעבר וס' בלא סום חזקא משח"כ לדברי מרן יפ"ש דה"ק: